

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Departament

Grau

Tipus de TFG

Data

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autor/a:

Tutor/a:

Curs:

Grau:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès:

**“A l'atzar agraeixo tres dons: haver nascut dona, de classe
baixa i nació oprimida. I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel”**
Maria Mercè Marçal

ÍNDIX

1. Introducció	3
2. Marc teòric	5
2.1 Introducció història del feminisme	5
2.2 Moviments feministes del Segle XX	7
2.3 El moviment feminista a l'Estat Espanyol. Inici i mitjan segle XX	9
2.3.1 Època de repressió	9
2.4. Ressorgir del moviment. Segona Onada Feminista	11
2.5. Moviment d'Alliberament de la Dona	13
2.6. Any Internacional de la Dona. Les conferències	13
2.6.1. I Conferència Mundial de la Dona. Mèxic, 1975	14
2.6.2. II Conferència Mundial de la Dona. Copenhaguen, 1980	14
2.6.3. III Conferència mundial de la Dona. Nairobi 1985	14
2.6.4. IV Conferència Mundial de la Dona. Beijing, 1995	14
2.7. Final del franquisme i inici a la transició democràtica espanyola (1975-1985)	15
2.7.1. Mestresses de casa i Vocalies de Dones.....	18
2.7.2. Els processos de Bilbao (1973-1983) i la seva repercussió en el moviment feminista espanyol.....	18
2.8. Moviment feminista i mitjans de comunicació	20
2.8.1. El paper de la premsa	20
3. Metodologia	25
3.1 Objectius	25
3.2 Preguntes d'investigació i hipòtesis	25
3.3 Objecte d'estudi	26
3.4 Criteri Metodològic	32
4. Investigació de camp	40
4.1 Anàlisi prèvia de les opinions dels diaris seleccionats	40
4.2 Anàlisi de resultats El País	42
4.2.1 Jornades Catalanes de la Dona 1976.....	42
4.2.2 Jornades Estatals de Granada 1979.....	45
4.2.3 Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista 1985	48
4.3 Anàlisi de resultats ABC	52
4.3.1 Jornades Catalanes de la Dona 1976.....	52
4.3.2 Jornades Estatals de Granada 1979.....	53
4.3.3 Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista 1985	55
4.4 Comparació tractament El País i ABC	59
4.4.1 Tractament ABC i El País de les Jornades Catalanes de la Dona.....	59
4.4.2 Tractament ABC i El País de les Jornades Estatals de Granada	60
4.4.3 Tractament ABC i El País de les Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista a Barcelona	62
5. Conclusions	65
6. Bibliografia	70
7. Annexos	73
7.1. Taules anàlisi ABC	73
7.2 Taules anàlisi EL País	83
7.3 Gràfiques anàlisis El País	101
7.4 Gràfiques anàlisis ABC	133

1. Introducció

El moviment feminista va tenir una gran repercussió durant l'època del que s'anomena "segona onada feminista" que es va desenvolupar a mitjan segle XX a molts països del món. A Espanya, l'auge del feminisme té lloc sobretot després de la mort del dictador Francisco Franco l'any 1975. Any en què l'Organització de Nacions Unides declara com l'Any Internacional de la Dona. En aquests moments es dona una important passa endavant quant a la visibilització del moviment de les dones.

En aquest context, els mitjans de comunicació són molt importants. Són els principals encarregats d'informar sobre el moviment feminista, ja que tenen les eines necessàries per fer-ho. Tenen una gran responsabilitat a l'hora d'elaborar la informació perquè les publicacions fetes per aquests tenen un impacte en la societat. La repercussió que es doni al moviment feminista formarà l'opinió de l'audiència i permetrà donar veu al moviment.

En el present estudi analitzem el tractament informatiu que van dur a terme dues de les grans capçaleres espanyoles, el diari el País i el diari ABC. L'objectiu principal és conèixer el tractament i la cobertura del moviment feminista que van dur a terme aquests diaris durant l'època de la transició espanyola. A més, comparar entre els dos diaris el tractament i veure també l'evolució en el tractament durant el període seleccionat.

Per fer-ho s'ha establert una anàlisi quantitativa de les notícies que apareixen en aquests mitjans en relació a tres jornades feministes que es van portar a terme durant els anys seleccionats. Els esdeveniments analitzats són les Jornades Catalanes de la Dona l'any 1976, les Jornades Estatals de Granada l'any 1979 i les Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista celebrades a Barcelona l'any 1985. Tot i el poc volum de notícies el que s'ha fet ha estat crear taules d'anàlisi per després poder interpretar les dades i donar un sentit a aquestes. Primer s'ha interpretat l'anàlisi per separat i després s'ha dut a terme una comparació d'aquests.

La motivació que m'ha portat a fer aquest treball ve donada de l'interès pel moviment feminista que m'han aportat les lectures de diverses autores que s'han declarat sempre feministes i que han lluitat pels drets de les dones fermament. Montserrat Roig, Maria Mercè Marçal o Maria Aurèlia Capmany entre d'altres són referents que m'han ajudat a introduir-me en el món del feminisme i ser conscient de tot i les passes donades encara queda molt per recórrer.

Avui en dia, el moviment feminista i tot el que l'envolta torna a estar en el punt de mira. La lluita per aconseguir els mateixos drets i la igualtat de les dones que des de fa molts anys es va emprendre encara no ha acabat. Encara queda un llarg camí per recórrer. És per aquest motiu que m'ha semblat interessant realitzar aquest treball. Crec fermament que per entendre el moment actual en el qual vivim s'ha d'analitzar el passat i conèixer la història del món que ens envolta. Per això, he volgut analitzar el tractament informatiu del moviment feminista que va estar en auge a Espanya entre el 1975 i el 1985.

2. Marc teòric

2.1 Introducció història del feminisme

El feminisme va sorgir a Occident però a poc a poc es va anar estenent per tot el món fins al dia d'avui. Els seus orígens són antics però considerarem que els antecedents del feminisme comencen amb la Revolució Industrial, que s'inicià a Gran Bretanya a la meitat del Segle XVIII, i amb la Revolució Francesa, iniciada l'any 1789.

A França, quan s'aboleix la monarquia absoluta de Lluís XVI, el 1789, i els privilegis de l'aristocràcia, es fa un pas endavant quant als drets dels burgesos. Es declararen alguns principis bàsics com que tots els ciutadans són iguals davant la llei. En aquest context les dones també van intervenir i crearen els clubs polítics on es propugnava la idea que les dones havien de participar igual que els homes en la política. Destaca la figura d'Olympe de Gouges el 1791 que com a rèplica de la Declaració de Drets de l'Home va crear la Declaració de Drets de les dones. En el text es demanaven els mateixos drets tant per homes com per dones.

Però tot això canvia el 1793, amb els jacobins al poder, es prohibiren els clubs de dones i s'inicià una creixent hostilitat en vers elles. A l'època de Napoleó, al S. XVIII, es redactà el Codi Civil on la dona era subordinada al poder de l'home, primer del seu pare i després del seu marit. Aquesta idea arrelarà a Europa per més de dos segles endavant.

Tot i això, les idees feministes van agafar empenta i cal destacar la figura de l'anglesa Mary Wollstonecraft que va publicar l'escrit Vindicació dels Drets de les Dones el 1792, inspirat en el procés revolucionari francès. És considerat un dels punts de partida del feminisme.

Amb l'inici del segle XIX, s'instaura a Europa el liberalisme, un sistema polític que defensava la igualtat entre els éssers humans i la necessitat de què fossin lliures limitant la intervenció de l'Estat. Però aquestes idees no feien referència a les dones. Als països europeus, dirigits per burgesos, es van imposar codis

civils com els que s'imposaren al temps de Napoleó. Es negaven els drets polítics a les dones, no podien votar ni ser elegides.

Ja en aquests temps, la dona quan es casava jurava "obeir" sempre al marit, mentre que per la seva part, el marit, jurava "protegir" la dona. Les casades no podien disposar dels seus béns ni podien establir cap contracte sense permís marital. En el cas d'Espanya, aquesta situació no es corregeix fins ben entrat el període de transició, després de la mort de Franco el 1975.

Pel que fa a l'educació, els països nòrdics, des de l'Edat Moderna, tenien un índex d'alfabetització femení molt elevat, gràcies a la lectura de la Bíblia en família. A l'Europa Mediterrània, i al cas espanyol també, la formació de les nenes no es va formalitzar fins al segle XX. Tot i que hi havia una clara diferència, els nens estudiaven per guanyar-se la vida i les nenes aprenien la doctrina cristiana i aprenien tasques domèstiques. El 1910 s'obrin les portes de la universitat per a les dones, tot i que el 71% de les dones de tot l'Estat eren analfabetes. (Garcia-Roset, 1992: 14)

A partir de la realització de la Primera Convenció pels Drets de la Dona, l'any 1848, es multipliquen les activitats i encontres de dones per lluitar per la igualtat entre elles i els homes. A la Convenció s'hi fa una declaració d'igualtat i es marca com a objectiu prioritari per part de les dones casades controlar les seves pròpies rendes.

El moviment agafa més força sobretot per la defensa de la participació en política de les dones. Això suposava plens drets polítics i votar en els sufragis o eleccions generals iguals que els homes. Aquest moviment, que sorgeix amb més força a partir de la segona meitat del segle XIX, es coneix com a sufragisme. És una de les principals reivindicacions d'aquest primer feminisme: el vot.

El sufragisme anglès va ser el que va tenir més difusió pública. L'actuació que posà inici al moviment pot situar-se l'any 1866, quan un grup de polítics liberals amb John Stuart Mill entre d'altres van portar al Parlament una petició de vot

femení. La proposta va ser rebutjada i, després d'això, es creà la Societat Nacional pro Sufragi de la Dona.

Els moviments feministes més destacats del segle XIX foren el feminisme liberal i el feminisme socialista. El liberal, estès per Regne Unit i després per Estats Units, és un feminisme reformista influït pel liberalisme i per John Stuart Mill. Exigien més autonomia per a la dona i estaven a favor dels drets individuals d'aquestes. El socialista s'inspira en el socialisme utòpic dels anys 1820 i 1840 i s'estendrà per Europa. Aquest feminisme pensa que els drets de les dones s'aconseguiran amb el socialisme i no amb el moviment burgès liberal. Se centraran en temes laborals. Entre aquests dos moviments es produiran xocs constants arreu d'Europa. A més, a l'àmbit catòlic sorgiran moviments feministes que promouran la dona buscant una millor educació i més autonomia però sense separar sexualitat de maternitat. (Solé, 2011:29)

A Espanya no existirà el moviment feminista durant aquest segle. Però sí que hi ha unes figures protagonistes perquè defensaren el dret a l'educació de la dona i els seus drets. Foren dones com Emilia Pardo Bazán o Concepción Arenal. (Solé, 2011:37)

2.2 Moviments feministes del Segle XX

L'establiment del 8 de març com a dia de la dona treballadora no és aleatori. Es decidí que fos aquest dia pels fets ocorreguts el 8 de març de 1908 a Nova York, més concretament a la Fàbrica tèxtil Sirtwood Cotton. Les costureres treballadores d'aquesta fàbrica decidiren fer un tancament per protestar per les males condicions higièniques i les llargues jornades de feina a més de reclamar drets laborals com la reducció de la jornada de 10 hores. L'empresari decidí tancar totes les portes i calar foc a la fàbrica. Aquestes dones mortes per lluitar pels seus drets es commemoren cada dia 8 de març.

A l'inici del segle XX es va començar a pensar que s'havien de produir unes mobilitzacions més fortes. Una de les organitzacions més destacades és la Unió Social i Política de les Dones dirigida per Emmeline Goulden Pankhurst, fundadora del moviment sufragista. Van iniciar campanyes intenses al carrer i a mesura que la intervenció policial era més violenta, elles intensificaven les

manifestacions. Van trencar aparadors i van cremar ninots representants de personalitats, entre d'altres. Les detingudes feien vaga de fam i algunes van arribar a morir per la causa.

Molts partits polítics d'aquella època no acceptaven que les dones poguessin votar no perquè consideressin que no tenien capacitats per fer-ho si no per por al que anomenaven vot "conservador", com que les dones eren més religioses tenien por que el seu vot fos influït per l'església Catòlica. Tot i això, el feminisme a l'inici del segle XX va donar resultats. Als primers 25 anys del segle moltes dones de països anglosaxons i del nord d'Europa havien aconseguit el vot. A Espanya, el vot arribà a l'any 1931 per mà de la República.

A més, s'havia estès l'educació per a les dones i es produí un moviment a Europa Occidental que estava a favor de la independència sexual i del control de la natalitat. Es van anar difonent mètodes anticonceptius.

Durant la I Guerra Mundial hi va haver una treva perquè la seva pàtria estava en perill. I les dones van agafar les tasques de producció armamentista mentre els homes eren als fronts. El febrer de 1918, quan acabà la Guerra, es va reconèixer a Anglaterra el dret de vot a les dones de més de 30 anys. El 1928 es va implantar la igualtat de drets polítics entre homes i dones. Als altres països europeus es van produir processos similars.

Quan es van aconseguir les principals reivindicacions feministes, com el dret a vot, l'accés a l'ensenyament superior o el divorci, a Europa molts grups desapareixen o redueixen la seva activitat. Comença un període de decadència que s'inicia a partir del 1940 i que durarà fins a 1960 quan el feminisme tornarà a repuntar i es produirà l'anomenada "Segona Onada de Feminisme". Tot i perdre força, moltes associacions catòliques que eren menys radicals continuaran fent la seva activitat de promoció de la dona per millorar la vida educativa i social. La Unió Mundial d'Organitzacions Femenines Catòliques és un organisme internacional amb més de 100 organitzacions i 36 milions d'afiliades. (Solé, 2011:56)

2.3 El moviment feminista a l'Estat Espanyol. Inici i mitjan segle XX

A Espanya, a l'inici del segle XX, comencen a aparèixer veus que exigien els drets i la promoció de la dona. Sorgeixen diversos grups feministes com l'Associació Nacional de Dones Espanyoles, l'Associació Espanyola de Dones Universitàries i la Unió de Dones Espanyoles. En l'àmbit de l'educació apareixen institucions dedicades a la promoció educativa de la dona com la Residencia de Senyoretas l'any 1915 o l'Institut Internacional l'any 1910. Igual que a altres països sorgiran sindicats catòlics femenins com Acció Catòlica que va tenir més de 100.000 afiliades. (Solé, 2011:48)

Algunes escriptores espanyoles es personaran amb la causa i reivindicaran els drets de les dones com Hildegart que va fundar la Lliga de Reforma Sexual i va promoure els anticonceptius o Clara Campoamor, membre de la Lògia de Reivindicació, que promourà iniciatives feministes i defensarà els drets polítics de les dones durant la República Espanyola. (Solé, 2011:49)

2.3.1 Època de repressió

El període de decadència que es viu a molts països d'Europa coincideix amb l'inici de la repressió franquista a l'Estat Espanyol. Després de la Guerra Civil, algunes dones relacionades amb el moviment feminista o amb la república es van haver d'exiliar per por a les represàlies. Tot i que algunes escriptores van continuar la seva activitat. Mentrestant, el Nou Estat impulsava la Secció Femenina de la Falange on es desenvolupava la instrucció bàsica de les dones i el moviment feminista feia una passa enrere.

Durant la consolidació del Nou Estat la repressió tingué un paper privilegiat. A principis dels anys 40, 50.400 espanyoles estaven empresonades per delictes polítics (Moreno, 2013). El règim que volgué instaurar Franco fou de por i la violència va ser la base per mantenir l'ordre tant polític com social.

Les dones patiren una doble repressió, política i de gènere. Van perdre els drets que havien aconseguit, el dret a vot, i a més se les excloué de la vida pública i foren relegades a un segon pla tutelades pel pare o pel marit. Tot i que moltes dones també es van identificar amb els nous valors, les dones més afins

al moviment republicà foren les que s'oposaren al nou règim. A aquestes dones se les identificava com a "males dones", "roges", "de dubtosa moral", "extremistes" o "atees" i a més, el Psiquiatra militar Vallejo Nàjera, pensava que elles havien de ser aïllades dels seus fills i de la societat, van patir un gran estigma i la vida a Espanya se'ls va fer molt difícil (Moreno, 2013).

Com s'ha anomenat abans, la Secció Femenina va promoure un model de dona ideal molt definit. Se'ls hi va imposar un model de família patriarcal, en el qual elles estaven sotmeses al marit i relegades a les tasques domèstiques. L'església tingué un paper molt important a l'hora de definir el model de dona i aquests defensaren sempre el model instaurat per la dictadura.

Els drets a l'educació aconseguits abans de la dictadura van ser enderrocats i l'educació es convertí en una arma per adoctrinar la dona. Es va imposar una educació segregada on els nens i les nenes no aprenien el mateix i tenien assignatures diferents. L'ensenyament a la dona anava orientat a ser una bona esposa i mare i a saber fer les tasques domèstiques, uns patrons de gènere tradicionals. En l'àmbit laboral també es retrocedí, es prohibí a la dona accedir a determinades professions considerades només per a homes, com ser advocat o fer una carrera diplomàtica. En resum, es prohibí l'educació conjunta de nens i nenes, es prohibí el matrimoni civil, el divorci, l'avortament i s'allargà l'edat adulta de la dona a 25 anys, amb aquesta norma la dona no podia abandonar el domicili familiar sense consentiment.

Quan acabà la guerra civil, alguns grups polítics començaren a reunir-se clandestinament per reconstruir-se. La dona tingué un paper destacat en la resistència antifranquista, estaven menys fitxades per la policia i foren el nexe que unia les presons i les direccions de les organitzacions, facilitaren contactes entre militants i dugueren a terme labors d'ajuda als perseguits. Als anys 40 tingueren un paper destacat pel que fa a distribuir propaganda i transportar-la. Es van reagrupar organitzacions com l'Agrupació de Dones Antifeixistes. El seu objectiu era organitzar la lluita femenina i orientar-la a les labors abans esmentades, no es dedicaren a la lluita autònoma es dedicaren al bé comú de la resistència.

A partir dels anys 50, quan la societat es comença a obrir de mica en mica i la tendència repressiva disminueix, es comencen a sentir veus de militants feministes que a partir de les tasques que han anat complint transformen la lluita amb una mobilització política conjunta i constant que tenia com a màxim objectiu l'amnistia. Es feren tot tipus de manifestacions, de concentracions a les presons o de recollides de firmes per denunciar la situació dels presos. El 1958 l'advocada Mercedes Formica impulsarà una reforma del Codi Civil que suprimirà alguns capítols injustos de les dones casades. I el 1961 la Llei de drets polítics, professionals i del treball de la dona suprimeix algunes limitacions d'aquestes. A més, es crea el Moviment Democràtic de Dones el 1965. El seu objectiu era reunir les dones per lluitar per la democràcia. Es combinaven reivindicacions polítiques i socials de la lluita general i reivindicacions de problemes més específics de les dones, com la lluita per la igualtat plena.

2.4. Ressorgir del moviment. Segona Onada Feminista

Després de la II Guerra Mundial el món occidental va experimentar grans transformacions. Els Estats Units es van convertir en el motor de reconstrucció dels països europeus i es produí un gran desenvolupament econòmic, als anys 50, i amb aquest desenvolupament va néixer la societat de consum. Els béns materials i alimentaris eren més abundants i el poder adquisitiu de la gent augmentà, amb això, l'esperança de vida pujà i la mortalitat baixà.

A partir dels 60 naixeren moviments radicals en contra del model capitalista imposat pels Estats Units. Sorgiren els moviments de les comunitats negres que reclamaven els mateixos drets que els blancs, els moviments estudiantils en contra de la guerra de Vietnam i els moviments en solidaritat amb el tercer món.

En aquest context es va produir la segona onada feminista. La família comença a reduir-se i a ser inestable, augmentant els divorcis i les separacions. A més, les dones començaren a reivindicar que volien viure la seva sexualitat i volien separar el sexe amb la maternitat. I hi va haver un augment de les noies que van tenir accés a l'educació.

La segona onada de feminisme va tenir, com explica Solé (2011), diversos corrents feministes que defensaven els drets de les dones però de maneres diferents. El principal impulsor de la segona onada fou el feminisme radical, que tindrà l'inici als Estats Units. Aquest feminisme refusa el feminisme burgès i el marxista del passat segle argumentant que no havia resolt el problema. Defensa que les dones són la classe oprimida pels homes, la classe dominants. Igual que els obrers han de prendre el control dels mitjans de producció les dones han de prendre el control de la reproducció alliberant-se del camp biològic.

També hi ha el feminisme psicoanalític, que no arribà a ser un moviment amb força i organitzat però que tenia influències de les teories de Freud i els seus conceptes com el complexa d'Edip.

El feminisme marxista-socialista que veia en la classe social i el sexe dues fonts d'opressió i reconeixia la importància de la lluita de classes però també un moviment de dones autònom.

També hi va aparèixer una tendència lligada al primer feminisme, al del S. XIX, el feminisme liberal-reformista. Que entén que la subordinació de la dona a la societat ve dels costums. El seu objectiu és aconseguir reformes legals perquè la dona pugui aparèixer al món públic.

I per últim, el feminisme teològic, tot i que el segon feminisme va atacar l'església, també hi aparegué un moviment teològic. L'Aliança Internacional Juana de Arco, la primera associació catòlica del segle XX, tindrà influència feminista i el 1965 demanarà el diaconat per la dona i el 1969 l'ordenació sacerdotal. També es demanarà el sacerdocí femení. Intentaren "recuperar" el missatge cristià original i estudiaren l'estructura patriarcal del poder de l'Església. Sorgiran tres enfocaments; teologia feminista reformista, teologia feminista revolucionaria i teologia feminista de la deessa.

2.5. Moviment d'Alliberament de la Dona

El Moviment d'Alliberament de la Dona va néixer als Estats Units però és a Europa Occidental on pren força, sobretot a França. Es desenvolupà a finals dels anys seixanta i durant la dècada dels setanta. Arran de la segona onada feminista la dona torna a agafar impuls per reivindicar els seus drets. L'alliberament de les dones passa per la necessitat de renovar les idees de la vida de la dona com la sexualitat, la maternitat, el treball domèstic, la família... El MAD es va proposar la llibertat sexual com a bandera i el control de la sexualitat i la natalitat com a idea clau. A més, van pressionar les institucions per incorporar les reclamacions de l'avortament a les lleis. La importància de la píndola anticonceptiva i els mètodes d'anticoncepció en general passen a ser una altra reivindicació per assolir el total control sobre la sexualitat i el cos de la dona.

A França, on va tenir una gran incidència, el moviment es va desenvolupar a partir del maig del 1968. El 1972 s'utilitzà un cas real d'avortament per obrir clíniques il·legals per pressionar a les institucions oficials. El 1971, 343 dones franceses firmaren un manifest, entre elles Simone de Beauvoir, en el que afirmaven haver comès el delictes d'avortament. Finalment el 1975 el govern francès va legalitzar-lo.

A partir de la mobilització massiva s'aplicaria amb èxit la legalització de l'avortament o l'ús d'anticonceptius, entre altres demandes, a les legislacions de països europeus.

2.6. Any Internacional de la Dona. Les conferències

L'Any 1975 suposà un pas endavant respecte a la visibilització del moviment de les dones. L'ONU declara el 1975, l'Any Internacional de la Dona, un any molt important per la lluita feminista. Des de l'ONU tindran tres objectius: promocionar la igualtat entre els dos sexes, integrar la dona en el desenvolupament de la societat i reconèixer-la. Les mobilitzacions es faran per tots els països amb les reivindicacions dels drets de les dones i a més, faran que la societat prengui consciència de la situació de la dona, faran visible el moviment. Crearan un pla d'acció mundial per la dona amb els tres objectius

abans mencionats. A partir d'aquí se celebraran conferències mundials de la dona cada cinc anys. Coincidint amb l'Any Internacional, per debatre el pla d'acció, se celebren dos fòrums un a Nova York el març del 1975 i l'altre a Mèxic el juny del mateix any.

2.6.1. I Conferència Mundial de la Dona. Mèxic, 1975

És la primera conferència mundial que es va celebrar per la dona, coincidint amb l'Any Internacional declarat per l'ONU. Un dels punts que es tractaren fou la necessitat de reestructurar el sistema econòmic mundial perquè la dona hi tingués oportunitat d'integració.

2.6.2. II Conferència Mundial de la Dona. Copenhaguen, 1980

En aquesta s'identificaren algunes mesures concretes perquè el problema dels drets garantits de les dones no estava resolt. L'accés a l'educació, les oportunitats de treball i els serveis adequats per a la salut foren algunes d'aquestes.

2.6.3. III Conferència mundial de la Dona. Nairobi 1985

En aquesta conferència es va avaluar la Dècada de la Dona (1975-1985). Es va veure com els objectius imposats per les altres conferències no s'havien complert i intentaren buscar noves formes per aconseguir-los.

2.6.4. IV Conferència Mundial de la Dona. Beijing, 1995

Es reconeix que canviar la situació de la dona és un assumpte de tota la societat i no específic. La igualtat de gènere es reconeix fonamental per la pau mundial i un millor desenvolupament de les nacions. Es va aprovar la Plataforma d'Acció de Beijing, a favor dels drets de les dones.

2.7. Final del franquisme i inici a la transició democràtica espanyola (1975-1985)

El final de la Dictadura Franquista i l'inici de la transició és una oportunitat per a la dona, per crear espais per ella, ja que a l'etapa anterior la dona era considerada un complement de l'home, submissa i sense veu. A partir de 1975, a poc a poc, la lluita feminista va agafant forces i constituint-se.

El moviment feminista d'aquesta nova etapa comença pràcticament des de 0, els 40 anys de Dictadura significaren la ruptura amb els canvis aconseguits durant la II República. Les dones volen trencar estereotips i visibilitzar la dona i les seves necessitats. Abans depenia d'un model patriarcal imposat per la dictadura. Un model que presentava la dona com un objecte només capaç de procrear i estar en mans de l'home.

A partir del 1975 la dona vol reivindicar les seves necessitats a partir d'un procés col·lectiu que convida a totes les dones de l'Estat, a través d'associacions de dones i amb accions o manifestacions que demostrin els interessos de les dones, que van estar ocults durant tant de temps. Se celebraren les Jornades per a l'Alliberament de la Dona el desembre de 1975 i se celebraren les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, el maig de 1976. Reivindicaren els seus drets, els drets a viure la sexualitat de manera diferent a la qual havia estat establerta, criticaren el model de família imposat per la església franquista i demanaren l'amnistia per dones preses que complien penes pels anomenats "delictes específics" (adulteri, avortament, prostitució...).

Tot i que l'excedència forçosa per matrimoni ja es derogà amb la Llei 56/1961 de Drets Polítics, Professionals i de Treball, el 1975 dos de cada tres dones treballadores abandonaven la feina quan es casaven o quan tenien el primer fill. La conciliació treball remunerat-cuidar fills era encara molt difícil i a més, moltes dones se sentien culpables per la forta pressió social que culpabilitzava la dona per "deixar" els fills a la guarderia. (San José, 2009).

Quan encara Franco no havia mort, al 6 de desembre de 1975, el Ministeri de Treball impulsà per ordre la Comissió Nacional del Treball Femení. No perquè

volgués donar el paper rellevant a la dona, sinó perquè Espanya es trobava en una situació en la qual necessitava augmentar el seu PIB i la seva població activa, ja que sinó, a causa de l'època autàrquica del franquisme, Espanya quedava molt endarrerida socialment i econòmicament si es comparava amb altres països. Gràcies a la comissió es tractaren temes com les “guarderies laborals” o el treball a temps parcial. El 1976 es va crear la Llei de Relacions Laborals que permetia firmar un contracte a la dona casada sense el consentiment del seu marit.

Juntament amb l'inici del període de la transició, comença el que podríem anomenar “transició sexual” (Montero, 2002). Fins ara el cos de la dona només servia per complaure l'home o per garantir el paper de reproductora. La dona passà d'una situació de repressió sexual a una en la qual la llibertat sexual guanya un gran pes. Reivindicaren una sexualitat i maternitat lliure.

Fins ara, la legislació era diferent per a homes i dones. Com a exemple, la consideració d'adulteri. A l'home només se'l condemnava si la relació era “evident” o si l'amant vivia a “la casa conjugal”. A la dona només era necessari saber que havia estat al llit amb un altre home. En el cas de l'avortament, tema tabú durant la dictadura, només era considerat no delictes si es practicava per “preservar l'honor”.

En el cas dels anticonceptius no va ser fins a l'octubre de 1978 que es despenalitzaren. És sabut que abans metges començaren a receptar a la dona pastilles anticonceptives d'amagat. Aquest acte havia de ser ocult perquè si no, es castigava amb multes a tot aquell que informés, anunciés o vengués anticonceptius. La lluita per la legalització d'aquests va fer que per primera vegada es creessin assessories d'informació dirigides per grups de dones que pertanyien als Centres de Dones creats a Barcelona i a Madrid.

En l'àmbit polític, a l'època de la transició la dona va reaparèixer però no van ser moltes les dones que hi van participar. A les eleccions de 1977 es van elegir 21 dones per ocupar un dels 350 ascons del Congrés dels Diputats. I es van elegir 6 dones més per ocupar uns dels 248 llocs que tenia el Senat. Les dones van cobrir el 12% de les candidatures però només van obtenir un 4%

dels ascons. Això és degut al fet que la dona, tot i participar en política, era relegada als llocs de rang inferior. (Lafuente, I. 2003: 233-236)

Si parlem de la Constitució que s'aprovà en aquesta època destaca la nul·la presència de dones en la redacció del text. A diferència de la Constitució aprovada el 1931, no podem identificar cap figura femenina que fes el paper que Clara Campoamor va defensar durant la Segona República.

La Constitució va ser votada en referèndum el 6 de desembre de 1978. Organitzacions com el Moviment Democràtic de Dones es van mobilitzar per explicar a totes les ciutadanes quin era el contingut del text. Associacions com l'Associació Espanyola de Dones Espanyoles hi estaven a favor però tenien en compte que els articles que contenia el text podien ser millorats pel que fa a la qüestió femenina. Algunes altres pensaven que era un projecte masculista com el Front d'Alliberament de la Dona, que van demanar l'abstenció o com la Coordinadora d'Organitzacions Feministes de l'Estat Espanyol que van demanar el vot en contra.

Tot i que sense presència femenina, la Constitució de 1978 va fer una passa endavant pel que fa a la igualtat de l'ordenament jurídic en referència als homes i les dones. L'article que ho demostra més clarament és l'Article 12 que proclama de manera absoluta la igualtat entre dones i homes i que els fa igual davant la llei sense que hi pugui haver discriminació per raó de sexe, raça... A més, l'Article 32, declara la igualtat jurídica dintre del matrimoni i l'Article 35 que posa de manifest la plena igualtat del dret al treball i a una remuneració digna sense que hi pugui haver discriminació per raons de sexe. Fou una declaració històrica.

Després de l'aprovació de la Constitució, a les eleccions de 1979, la participació de la dona encara fou més escassa que quan es creà. Va baixar d'un 6 a un 5,7%. A aquestes eleccions no es presentaren ni Carlota Bustelo del PSOE ni Mª Dolors Calvet del PSUC, dues de les diputades més actives en l'àmbit del feminisme.

2.7.1. Mestresses de casa i Vocalies de Dones

En aquest període el moviment veïnal està molt present i està lligat amb la lluita obrera i amb el propòsit d'aconseguir una societat més democràtica. En aquest context, durant la dècada dels 60 i principalment els 70, neixen associacions de veïns. I dintre d'aquests sorgeixen dones que estan conscienciades amb el moviment feminista i lluitaran des de les associacions de barri per la millora de la vida de les dones. Neixen les associacions de mestresses de casa i les vocalies de dones. Dintre del moviment tindran una bona acollida.

La Coordinadora Provincial de mestresses de casa neix el 3 de setembre de 1976 a Madrid. Agrupa 17 associacions que en aquest moment eren il·legals. El seu objectiu és unificar les campanyes, sobretot contra la pujada de preus d'aliments i la campanya a favor de reduir el preu del pa. Aquestes associacions desenvoluparan la seva activitat intensa a Madrid, combinant demandes específiques de la dona amb les generals de barri. (Agustín, 2003. Pp.77-90).

Les Vocalies de dones comencen a sorgir a finals del 1976 a Madrid i s'agrupen sota el nom de la Coordinadora de Vocalies de Dones i l'Associació de Veïns de la ciutat. Però allà on tindran més ressò serà a Barcelona on també crearan una Coordinadora de Vocalies. Entre elles hi ha la Vocalia del Gòtic o Vocalies de Dones de Sant Gervasi. A les vocalies només es reivindicava la problemàtica de la dona. Es diferenciaven de les mestresses de casa pel seu alt nivell de consciència amb el moviment feminista. A més, reuniren dones que tenien una clara consciència dels seus interessos i de la seva condició d'oprimides. Com al moviment feminista, la sexualitat lliure i els anticonceptius seran els dos temes més reivindicats.

2.7.2. Els processos de Bilbao (1973-1983) i la seva repercussió en el moviment feminista espanyol

Els processos de Bilbao van ser una sèrie de judicis contra 11 dones acusades del delictes a l'avortament que van començar l'octubre de 1979 i que van acabar a finals de 1983. Aquest procés va tenir una gran repercussió social, ja que la reivindicació al dret de l'avortament i a una sexualitat lliure era un dels punts

bàsics que demanaven des del moviment feminista. L'any 1979, el dret a una maternitat lliure cobra especial interès gràcies a aquest cas. Quasi tots els partits d'esquerres, els sindicats i organismes populars es van posar de part de la causa i van exigir el dret a l'avortament i l'Amnistia per a les 11 dones acusades.

Quan es va conèixer el cas, el moviment feminista va protestar i van convocar manifestacions i concentracions per lluitar contra el procés. L'activitat més intensa es va desenvolupar a Biscaia, lloc dels fets. Es van portar a terme una sèrie d'accions, com campanyes informatives amb fulletons i ferratines. El 2 d'octubre del 1979 els advocats de les acusades convocaren una roda de premsa per donar a conèixer les raons per l'absolució i el dia 20, més de 800 dones es tancaren a l'Ajuntament de Bilbao i l'endemà, es va fer una gran manifestació amb més de cinc mil assistents.

Les accions no només es portaren a terme al País Basc, sinó que també van tenir repercussió a ciutats com Madrid i Barcelona. A Madrid, 300 feministes es tancaren al Palau de Justícia i van ser tretes a la força. A Barcelona es convocà una manifestació i tancaments a col·legis de metges. Però la gran acció va ser l'elaboració d'un manifest on més de 1300 dones firmaven que havien avortat. Personalitats destacades com Ana Belén i Montserrat Roig el van firmar.

El procés va tenir tant ressò perquè eren dones treballadores amb un baix nivell econòmic i la mobilització popular es va solidaritzar molt i també perquè el moviment va saber explicar el tema i difondre'l de manera que es va informar de forma massiva i van saber plantejar-lo no com un tema estrictament feminista, sinó com un problema social generalitzat.

Gràcies a la força del moviment feminista el judici va ser ajornat un parell de cops, primer fins dia 16 de juny de 1981 i després fins al 26 de març de 1982. El 25 de març es resol el procés i 9 de les 11 dones són absoltes per part de la sentència.

2.8. Moviment feminista i mitjans de comunicació

2.8.1. El paper de la premsa

La premsa, i els mitjans de comunicació de masses en general, són molt importants perquè actuen com a model de construcció de la realitat. Mitjans de comunicació entesos com a mecanismes principals de difusió de missatges, sobretot aquells basats en la impremta, el periodisme, el cine, la radio, la televisió i recentment internet i entesos també com a nombrosos continguts transmesos a través d'aquests mitjans considerats com a portadors de símbols i elements ideològics. (Roiz, M. 2002:18). Configuren un discurs que és difós a la societat per mitjà dels periodistes, que són els intermediaris d'aquesta informació. A partir de les seves publicacions influeixen a la societat i enfoquen el que ha de ser notícia. Ells a partir de la selecció decideixen el que és o no notícia i el que mostren a la realitat. Això és l'inici de la teoria de l'Agenda Setting que principalment explica aquesta idea de com els mitjans ens focalitzen un tema i ens ajuden a pensar i tenir-ne una opinió segons com exposin la notícia.

Entendrem la diferència entre sexe i gènere amb la intenció de separar el que és una construcció social amb allò que és intrínsecament biològic. Segons Silvia Tubert, el cos seria una perxa en la qual es penjen distints mecanismes culturals, especialment els relacionats amb el comportament i la personalitat. "El termino género alude al comportamiento y a los rasgos de personalidad en tanto que realidades diferentes del cuerpo". (Tubert, 2003: 48).

Sortíem d'una dictadura i els estereotips de gènere encara estaven molt marcats i les figures autoritàries eren les de la policia, així que les que es prenien com a model per traslladar la notícia a la societat era el testimoni policial. "Els mitjans de comunicació són un termòmetre del llenguatge, són referents per a la construcció d'identitats, per a la formació de les nostres mentalitats, creen ideologia i, per tant, haurien d'evitar reproduir els estereotips i els prejudicis que es donen a la ciutat" (Bach, 2000).

Segons Bach et all. (2000) un dels aspectes que criden més l'atenció a l'hora d'analitzar les dones als mitjans és com se les cita com a dones protagonistes de la informació. Algunes vegades se les cita amb noms i cognoms però normalment apareixen pel nom de pila, les inicials o apareixen com a persones anònimes. No identificar correctament és una falta de rigor periodístic enorme i una manera de menysprear la figura femenina.

Majoritàriament els temes on apareixen més homes són a les seccions de política i economia, que per tendència dels mitjans ja se'ns presenten aquestes seccions com les més serioses dels diaris. En canvi, les dones apareixen més a la secció de societat. Si hi ha d'haver algun expert que expliqui una notícia de ciència o tecnologia, àmbits on la gent no està gaire informada, sempre s'utilitza l'home per donar aquesta informació. La dona és relegada a l'àmbit privat també als mitjans de comunicació. El període que s'estudia en aquest treball, els mitjans reproduïen molt bé el que ocorre a la realitat, les dones són d'àmbit privat i només després de la mort de Franco comencen a treure el cap, però els homes sempre han estat d'àmbit públic i important a les informacions.

Els mitjans de comunicació transmeten i han transmès estereotips i prejudicis sexistes que han fet que el rol de la dona no fos dotat d'importància durant generacions. Així com els mitjans no reflectien les dones a la premsa, les dones a la vida pública tampoc s'hi veien reflectides.

Teories de la comunicació com "l'Agenda Setting" o "l'Espirall del silenci" ens fan veure la influència que tenen els mitjans en la societat i el paper predominant que tenen a la vida de tots i cada un dels ciutadans. Ja sigui per mitjà de ràdio, televisió o premsa nosaltres som influïts i pensem segons què a causa del que els mitjans de comunicació de masses ens expliquen.

La teoria de l'espiral del silenci és una teoria creada als anys 60 per Elisabeth Noelle-Neumann, una politòloga alemanya nascuda el 1916. Aquesta posa èmfasi a l'opinió pública d'una societat en aparèixer un tema que pot causar controvèrsia i diversitat d'opinions. A grans trets, l'Espirall del silenci defensa

que per a la formació de l'opinió pública les idees majoritàries es convertiran en idees més dominants, ja que la minoria que no estigui d'acord amb aquesta no parlarà o no es manifestarà de la mateixa manera per por a les represàlies que puguin patir. Així, l'opinió que rep suport explícit semblarà més forta del que realment és, i l'altra opinió resultarà més feble. El desig d'evitar l'aïllament és el que posa en marxa l'espiral del silenci. La por de no formar part d'un grup és el que porta a la gent a que sigui fàcilment manipulable i s'inclogui dins un grup, independentment que pensi igual o no. La segona millor opció d'això és restar en silenci sense donar la teva opinió per por a que diran els altres, els que formen el grup dominant perquè la seva opinió s'ha vist més reforçada.

En aquest context, els mitjans de comunicació són els que porten a terme l'exposició pública. Com aquests són de comunicació unilateral i públics els individus se senten desprotegits davant els mitjans de comunicació. Els mitjans influeixen en la percepció individual del que es pot dir o fer sense perill d'aïllament. (Noelle-Neumann, 2010: 205)

El concepte d'opinió pública està molt present en aquesta teoria. Ella va afirmar que està relacionada amb dos conceptes; l'opinió pública com a racionalitat, descrita com "la que contribueix al procés de formació de l'opinió i de presa de decisions en una democràcia", és a dir, es refereix a una discussió racionada per tal d'arribar a una mena d'idea consensuada, i l'opinió pública com a control social, la qual diu que el seu paper consisteix a promoure la integració social. Es podria definir com el comportament majoritari que ens unifica. (Noelle-Neumann, 2010: 280)

A més, en la teoria de Noelle-Neumann, s'explica que l'espiral acaba amb el silenci, i estableix dos tipus de silenci que poden ocórrer en finalitzar aquesta. El primer silenci indica que la discussió s'acaba i que a mesura que transcorre el temps, els valors que un dia van ser els més importants ja no ho seran. I l'altre tipus de silenci es produeix quan el debat no està tancat del tot però el grup vencedor s'imposa i provoca una sensació de tabú al grup perdedor, a la minoria que opina diferent de la resta.

La teoria de l'Agenda Setting també és de l'època de la teoria de l'espiral del silenci. Parteix de la idea que els mitjans actuen com a filtre de la realitat i que la tria dels esdeveniments del filtre influeixen en el pensament dels qui reben aquesta informació. Bernard Cohen, un dels pares de la Teoria de l'Agenda Setting, explica en la seva obra que la premsa no té molt d'èxit en dir a la gent què ha de pensar, però sí que el té a l'hora de dir als seus lectors sobre què han de pensar. (Cohen, 1963: 13). Aquesta teoria demostra la influència que tenen els mitjans de comunicació quant a la construcció de la realitat de la societat en la qual vivim. Els mitjans de massa són el patró que guia el pensament de la societat i el dirigeix cap al punt de vista que cada un dels mitjans vol.

Per tant, els mitjans de comunicació prioritzen uns temes enfront d'uns altres pels seus interessos propis. Com explica McCombs, (2006) "la majoria dels temes que ens interessen queden fora de la nostra experiència personal directa". És per això, que nosaltres no podem tenir el control absolut de tot el que volem saber, ja que els mitjans actuen com a filtre de la realitat i ens mostren el que volen. No som nosaltres els que decidim el que volem llegir i saber, són els mitjans de massa els que aboquen un ventall d'informació, la que ells volen, per tal de dirigir-nos.

Durant l'època dels esdeveniments que seran analitzats, els temes de l'agenda del moviment feminista s'instal·laran a les agendes dels diaris en resposta a les noves necessitats d'opinió pública. Aquesta agenda feminista té una doble vessant revolucionària: vol establir canvis profunds en l'estructura social, política i cultural i a més, planteja temes que eren tabú per culpa de l'ordre establert per la dictadura. (Larrondo, 2011).

A més, segons Larrondo (2011) al seu article "La representación pública del movimiento de liberación de la mujer en la prensa diaria española (1975-1979)" el moviment feminista es va convertir en una font informativa per a la premsa de la transició gràcies a l'esforç dels grups feministes que van fer arribar les propostes a les redaccions. Gràcies a això, el moviment feminista va arribar a tenir influència a Espanya.

Larrondo (2011) també explica que aquesta visibilització va ser fonamental per legitimar i convertir en real el moviment feminista però que també va afavorir a la idea que el moviment era un moviment amb to polític marcat pel moment de falta de llibertat que es vivia

Les conclusions del seu estudi expliquen que la premsa diària de la transició no es va implicar a la lluita del moviment feminista ni que el tracte va ser molt favorable. Segons Larrondo “l’excessiva tematització i el recurs de determinats tòpics van ajudar a oferir un retrat simplificat i parcial que no va ajudar a visibilitzar el moviment feminista en tota la seva complexitat i importància”.

3. Metodologia

3.1 Objectius

- General:

Conèixer el tractament informatiu del moviment feminista durant els anys de transició. (1976-1985)

- Específics:

Comparar entre els dos diaris seleccionats, la rigorositat amb què es tractava la informació sobre el moviment feminista.

Comparar l'evolució en el tractament del moviment durant el període 1975-1985.

3.2 Preguntes d'investigació i hipòtesis

Preguntes d'investigació:

P.I 1: És rigorós el tractament informatiu que es fa del tema?

P.I 2: Es tracta de manera pejorativa les feministes?

P.I 3: Són les feministes les protagonistes de la informació?

P.I 4: Es dona veu a tots els agents que participen en els fets?

P.I 5: La informació que es plasma varia segons la ideologia del mitjà?

Hipòtesis:

1. La premsa generalista espanyola no va aconseguir informar rigorosament del moviment feminista.

2. Els diaris tracten de manera pejorativa les feministes que apareixen a la informació.

3. Les feministes que lluiten des del moviment no són les vertaderes protagonistes de la informació.

4. No es va donar veu a tots els agents que caracteritzaren els fets del moviment que tractem ocorregut entre el 75 i 85.

5. La informació és reconduïda d'una manera o d'una altra depenent de la ideologia del mitjà.

3.3 Objecte d'estudi

L'objecte d'estudi és el tractament informatiu del moviment feminista a la premsa espanyola i com aquest ha estat transmès a la societat espanyola durant els anys compresos entre el 1975-1985. Per fer-ho han estat seleccionats fets i esdeveniments significatius del moviment, sobretot per la seva transcendència mediàtica i pel rebombori que van causar en el seu moment. Aquests fets són:

-I Jornades Catalanes de la Dona. 26-29 de maig del 1976.

-II Jornades Feministes Estatals celebrades a Granada. 7-9 de desembre del 1979.

-Jornades Estatals. 1, 2 3 de novembre del 1985. 10 anys de moviment .

- Mostra seleccionada

El present treball pretén portar a terme la investigació d'un dels moments claus del moviment feminista a Espanya durant l'inici a la transició democràtica. La dècada que va des de 1975 fins a 1985 resulta fonamental també per al moviment feminista, els postulats del qual només es poden entendre com a part de l'obertura democràtica a la qual aspirava al país. Per això analitzem el tractament de les distintes Jornades del moviment feminista que durant aquest període van dur a terme dos grans diaris estatals: ABC i El País.

El nostre àmbit d'estudi és la premsa escrita. En aquest cas premsa generalista de l'Estat Espanyol. Els mitjans elegits són l'ABC i El País. S'ha fet aquesta selecció per una banda, perquè són diaris de tirada nacional i són molt coneguts. I per altra banda, perquè podríem dir que tenen una línia ideològica molt definida i oposada. És per això que també podrem comparar els resultats

d'un i d'altre diari i observar qui tracta el tema de millor manera i amb més rigorositat.

La mostra definitiva de publicacions que han estat seleccionades per fer l'anàlisi dels fets i esdeveniments abans citats són els següents:

I Jornades Catalanes de la Dona:

ABC → 28/05/1976

El País → 27/05/1976 – 28/05/1976 – 30/05/1976

II Jornades Estatals de Granada:

ABC → 11/12/1979 – 12/12/1979

El País → 7/12/1979 – 09/12/1979 – 11/12/1979

Jornades Estatals Barcelona 1985:

ABC → 01/11/1985 – 03/11/1985

El País → 02/11/1985 – 03/11/1985 – 04/11/1985

És un tipus de mostra no probabilística estratègica (Del Rio, 2011:88), ja que no és representativa de manera estadística. S'han elegit depenent de si formaven part del fet que s'ha d'analitzar o no.

- Justificació mostra seleccionada

Per aconseguir els objectius del present treball ens interessa una anàlisi de tipus "diacrònic", és a dir, comprovar l'evolució del tractament de les notícies referides al moviment feminista en la premsa al llarg del període que anomenem "inici de la democràcia". És per això que s'han elegit tres moments significatius entre els anys 1976 i 1985 que ens permetran analitzar les notícies relacionades amb aquests als diaris seleccionats. A continuació, s'expliquen quins són els moments elegits i també els diaris elegits per a portar a terme l'anàlisi.

1. I JORNADES CATALANES DE LA DONA. 27-30 de maig de 1976.

El moviment feminista després de la mort de Franco és plurinacional. Després de la celebració de les Primeres Jornades a Madrid el desembre de 1975 sota la clandestinitat, se celebraren les jornades a Catalunya i Euskadi.

Madrid o Barcelona seran els principals centres d'activitat. A Madrid, el 1974, els diferents grups es coordinen i creen la Plataforma de Dones de Madrid. A Barcelona, a partir d'un moviment de dones assembleari amb reunions massives es crea el Moviment de Dones, que participarà en les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, al Paranimf de la Universitat de Barcelona l'any 1976.

Aquestes jornades van tenir una gran repercussió social. Més de 3000 persones hi van assistir. S'hi van tractar quatre temes de gran interès per a les organitzacions feministes: dona i política, família, sexualitat i barris.

-A la ponència de Dona i Política es recomana la intervenció de la dona en la vida política. A partir d'aquesta idea, sorgeixen diferències per part del sector més radical que s'oposava a qualsevol tipus de relació amb la política que hi havia.

-També a la ponència de Família hi va haver polèmica. Aquesta qualificava a la família com a una institució que perpetuava un model patriarcal i dominat per l'home. Els sectors més conservadors de les jornades s'oposaven a aquesta idea defensant que la crítica era massa dura.

-Quan es va treballar el tema de Barris es plantejava que la lluita de les dones tenia un sentit general i que no només calia que hi participessin dones. Un altre cop els sectors radicals criticaren la idea perquè volien que les Vocalies i les Associacions de dones només s'introduïssin temes específics de les dones.

-La ponència sobre Sexualitat reivindicà el dret de la dona de controlar el seu propi cos i el dret al plaer sexual de les dones.

L'últim dia es va tractar l'organització del moviment i les seves alternatives. Les Jornades van servir també per establir estratègies i fórmules per organitzar el desenvolupament del moviment. (Agustín, 2013)

2. II JORNADES FEMINISTES ESTATALS A GRANADA. 7-9 de desembre de 1979

Les Jornades Estatals que se celebraren a Granada l'any 1979 són les segones després que al 1975 es celebressin a Madrid les Primeres Jornades d'Alliberament de la Dona. Aquestes jornades de Granada seran importants perquè marcaran el fi i l'inici d'una etapa. Entre l'any 1976 i 1978 el moviment feminista aconsegueix un espai propi dintre de la societat i s'aconsegueix avançar pel que fa als drets de les dones com la despenalització de l'adulteri o la legalització d'anticonceptius. Però a partir de 1978 s'inicia una mena de crisi tant en l'àmbit intern, l'organització del moviment trontolla, tant en l'àmbit extern, l'eufòria produïda anys abans queda en res i les dones es comencen a mobilitzar menys. (Agustín, 2003).

Les Jornades de Granada marquen una ruptura del moviment unitari i homogeni. Dintre d'aquestes hi ha dos corrents ideològiques oposades: el feminisme independent, que entén el feminisme com l'alternativa global a la societat imposada, i la Doble Militància, que defensa que es lluiti per la causa feminista i també per una societat socialista. Això marca una següent etapa del moviment feminista més fragmentat i no amb l'eufòria de les primeres jornades.

A les jornades que se celebraren a l'Auditori Manuel Falla de Granada, organitzades per la Coordinadora Estatal d'Organitzacions Feministes, hi van acudir més de 3.000 dones. S'hi discutiren una gran quantitat de temes. Ponències sobre l'avortament, sobre els conceptes del feminisme, sobre legislació laboral de la dona, sobre el lesbianisme o maternitat hi van tenir cabuda. Les comissions de debat foren les següents: maternitat, família, feminisme i lluita de classes, avortament, sexualitat, centres d'informació sexual, legislació, discriminació de la dona a la feina i fórmules organitzatives del moviment. (Agustín, 2013)

Com podem observar, els temes a debat són més que a les Jornades Catalanes de la Dona però segueixen un fil comú. A més, també hi trobem l'apartat de "fórmules organitzatives" que ja havíem vist i que segueixen sorgint a debat. Els que tenen més pes són els temes relacionats amb la política corporal femenina, ja que el tema de la sexualitat va ser el més seguit per la majoria de dones. Es denuncia el model sexual imposat i es vol aconseguir una sexualitat lliure i sense que la condició heterosexual sigui l'única condició sexual lliure. L'avortament també és un tema molt tocat arran del judici de Bilbao, com hem explicat anteriorment al marc teòric.

3. JORNADES ESTATALS. 10 ANYS DEL MOVIMENT FEMINISTA. 1,2 i 3 de novembre de 1985.

Tot i que el moviment feminista es fragmentà, les Jornades Estatals de l'any 1985 de Barcelona van ser tot un èxit. Unes 4.000 dones hi van participar. Aquest èxit fou gràcies al fet que la Coordinadora Estatal, tot i que va ser debilitada, va tenir la força d'aglutinar el moviment i ser un referent.

El que crida més l'atenció d'aquestes Jornades és que les dones són de diverses procedències; són estudiants, treballadores, dones de casa... Hi va haver unes 100 ponències com per exemple; algunes reflexions sobre els 10 anys de lluita feminista, el lesbianisme i la dona jove, les reformes legislatives quant a dret de la família, el treball domèstic o la Dona a la història. Una altra novetat d'aquestes és que s'hi van realitzar talles de ràdio, vídeo, expressió corporal... per a totes les dones a més d'exposicions de teatre o música.

Un debat que també es va tractar fou la relació del feminisme i les Institucions. Es deixaven enrere polèmiques com les del feminisme de doble o única militància però afloraven altres sectors que lluitaven pel feminisme des d'àmbits totalment diferents. Com explica Agustín, M (2003): "La disyuntiva se establecía ahora entre un sector feminista, combativo y militante (aunque débil organizativamente), que sea agrupaba en torno a la Coordinadora Estatal, y un feminismo que se llevaba a cabo desde la Administración e Instituciones, y que contaba con importantes recursos económicos y de infraestructura".

Els diaris escollits

El darrer estudi del EGM del 2016, que es va portar a terme el desembre d'aquest passat any anuncià quins diaris tenen més lectors en l'àmbit espanyol. El país manté el seu lideratge i confirma la primera posició amb 1,2 milions de lectors i el diari ABC se situa en quinta posició amb 453.000 lectors. Durant els anys analitzats aquests diaris eren tot un referent en l'àmbit nacional.

ABC

El diari ABC neix un 1 de gener de 1903 per mà del periodista Torcuato Luca de Tena, que ja havia fundat anys abans, el 1891, el diari "Blanco y negro". És una publicació monàrquica, conservadora i catòlica.

El seu àmbit de distribució és nacional amb la seva seu a Madrid. Té dotze edicions regionals, les més destacades per la seva antiguitat són la de Madrid i la de Sevilla.

La presència femenina en aquest diari és gairebé escassa. Amb més de 100 anys de trajectòria aquest diari no ha tingut mai una directora. Dintre dels col·laboradors habituals del diari, durant el segle XX, només hi trobem Hilda de Toledano. Actualment hi ha més presència de la dona, hi han participat, entre d'altres, Edurne Uriarte o Isabel Durán.

El País

El 4 de maig de 1976 va veure la llum per primera vegada el diari El País. Va ser fundat per José Ortega Spottorno, fill del filòsof Ortega y Gasset. El seu primer director va ser Juan Luís Cebrián.

També és un diari d'informació generalista que té el seu àmbit d'actuació a Espanya amb seu a la capital de l'Estat, Madrid. Cal destacar que també té edicions regionals a Andalusia, Catalunya..., i també suplementos els caps de setmana com "El Viajero" o "El País Semanal".

Aquest diari no ha tingut mai al capdavant una dona. Un dels nomenaments més importants que tingué per primera vegada una dona al diari va ser per la

periodista Sol Gallego-Díaz que es va convertir en subdirectora del Dominical l'any 1987 i directora adjunta el 1988.

Cal destacar que els dos diaris s'han adaptat als nous temps i tots dos tenen una pàgina web on es poden consultar diverses notícies i per als socis és totalment gratuït. A més, tenen l'hemeroteca digitalitzada. És per això que la cerca i posterior estudi han estat més fàcils.

- Anàlisi prèvia de les opinions dels diaris seleccionats

Per analitzar les diferents opinions que van tenir els diaris, s'ha decidit agafar un comentari d'opinió que aparegués a la secció de Tribuna o a l'apartat d'opinió i seleccionar les frases més significatives que demostrin l'actitud envers el tema. Amb això es vol demostrar quina va ser la posició que van tenir els dos diaris que s'analitzaran al treball en relació als processos de Bilbao, citats al marc teòric, i al moviment feminista en general per poder començar a intuir com abordaran el tractament informatiu de les jornades que analitzarem.

3.4 Criteri Metodològic

- Mètode

La metodologia d'aquesta investigació serà sobretot una anàlisi de contingut quantitatiu per poder extreure conclusions a partir de les notícies i les categories d'anàlisi que es descriuen a l'apartat següent. Amb aquesta anàlisi podrem arribar a contestar les preguntes d'investigació que es presenten a l'inici del treball.

- Categories d'anàlisi

Per a realitzar l'anàlisi i recopilar la informació utilitzarem tres taules amb categories d'anàlisi diferents. La primera contendrà aspectes més generals de la notícia, la segona estarà dedicada a les rutines productives i a l'emissor i l'altre a aspectes que facin referència al missatge.

Taula 1: Dades generals

1. Titular	
2. Entradeta	
3. Portada	
4. Secció	
5. Gènere informació	
6. Extensió	

Codis Taula 1

1. Titular: S'analitzarà la llargada d'aquest. Es contaràn el número de lletres que té.

1. 0-10
2. 10-15
3. 15 o més

2. Entradeta:

1. Si
2. No

3. Portada

1. Si
2. No

4. Secció

1. Economia
2. Política
3. Societat
4. Successos
5. Cultura
6. No queda clar

5. Gènere informació

1. Notícia
2. Crònica
3. Ressenya

6. Extensió, quant s'hi dedica?

1. Gran (equival a 4-8 columnes)
2. Mitja (2-3 columnes)
3. Petita (1 columna)

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	
2. Periodista in situ	
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	
7. Autoria de la foto	

Codis Taula 2:

1. Notícia firmada

1. No
2. Home
3. Dona
4. Agència

2. El periodista va ser al lloc dels fets?

1. Si
2. No
3. No queda clar

3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?

1. Si
2. No
3. Si, publicitat dirigida a les dones (productes neteja, joies...)
4. Si, publicitat dirigida als homes (cotxes, comprar cases...)
5. Si però apareix un espai petit només

4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina.

1. Salut
2. Dones
3. Cultura
4. Política
5. Economia

6. Successos
7. Local
8. Societat

5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?

1. Si
2. No

6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?

1. Si
2. No

7. Autoria de la foto.

1. Dona
2. Home
3. Agència
4. No
5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	
2. Càrrec protagonistes	
3. Com se les identifica?	
4. Protagonistes	
5. Fonts citades	
6. Escenari	
7. Lloc geogràfic	
8. S'explica qui participa a les jornades?	
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	
11. Es dona el número de participants?	
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	
15. Dades context	
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	
19. Si s'utilitza foto,	

és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Codis Taula 3

1. Tema principal de la notícia: se citarà el tema principal de la informació amb una frase

2. Se cita el càrrec de la/las protagonistes?

1. Si
2. No

3. Com se les identifica?

1. Nom de pila
2. Nom i cognoms
3. No se cita
4. Termes despectius. Ex: "La adúltera"

4. Protagonistes

1. Moviment Feminista
2. Policia
3. Govern
4. Jutges
5. Col·lectiu masculí
6. Persona en concret

5. Fonts citades

1. Institucions
2. Fonts policials
3. Fonts judicials
4. Manifestants
5. Participants actius
6. No se citen

6. Escenari

1. Se cita
2. No se cita

7. Lloc geogràfic

1. Es cita
2. No es cita
3. Es cita a l'inici

8. S'explica qui participa a les jornades?

1. Si, apareixen els noms dels grups
2. No apareixen els noms dels grups

9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones implicades?

1. Si, apareix una declaració
2. Si, apareixen més d'una declaració
3. No s'utilitza

10. S'explica el que es farà a les jornades?

1. Si
2. No

11. Es dona el número de participants?

1. Si
2. No

12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?

1. Si
2. No

13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?

1. Si
2. No

14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?

1. Si
2. No

15. S'aporten dades de context? (Ex, corrents feministes...)

1. Si
2. No

16. S'explica l'objectiu de les jornades?

1. Si
2. No
3. Si, amb fonts de les jornades

17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?

1. Si
2. No
3. No s'explica el perquè

18. Es mencionen les reivindicacions de les jornades?

1. Si
2. No

19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?

1. És d'arxiu
2. És de les jornades

20. La fotografia porta peu explicatiu?

1. Si
2. No

4. Investigació de camp

4.1 Anàlisi prèvia de les opinions dels diaris seleccionats

Com s'ha explicat a la metodologia, per fer una anàlisi previ de les opinions dels diaris seleccionats s'ha agafat una editorial o article d'opinió i s'ha analitzat qualitativament les frases més significatives. Això ens permetrà tenir una primera idea del que podrem trobar a l'anàlisi de resultats del tractament que van tenir ABC i El País de les jornades. L'opinió és sobre els processos de Bilbao. Com s'ha apuntat al marc teòric, aquests processos van ser molt sonats durant els anys que analitzem.

Per analitzar l'opinió de l'ABC s'ha elegit una editorial que va ser publicada el dijous 25 d'octubre de 1979, encara quan els processos eren oberts. Aquesta porta com a títol "Un planteamiento racional ante el aborto" i apareix davall les dades del diari (director, subdirector...) a la pàgina 2. Ocupa gairebé dues columnes i mitja del total de la plana. En línies generals, podem dir que neguen el dret a l'avortament i mostren literalment la seva postura; "Nuestra postura es en este tema bien clara: Como cristianos compartimos la tajante condena del aborto emitida reiteradamente por la jerarquía de la Iglesia y por los obispos españoles en su último y reciente documento". Per les seves paraules, ells creuen que obrir el debat de l'avortament només portarà a un conflicte religiós a nivell nacional i llencen preguntes retòriques com: "¿Qué desean, que salgan a la calle cientos de miles de mujeres antiabortistas y que tengamos un sucederse de conflictos callejeros? ¿Es así como se resuelven sus problemas los seres racionales?" Amb aquestes preguntes creen un vincle entre dones i disturbis, dient que sortiran al carrer a crear conflicte i també fan entendre que la dona no és un ésser racional reaccionant d'aquesta manera. A més, sembla que ells tinguin la raó i comparen la pena de mort amb l'avortament sense tenir en compte els problemes que poden derivar a l'avortament com violacions, malformacions del fetus... només confirmen que és matar un ésser viu com a la següent frase: "Como hombres de ley pedimos el pleno respeto a la Constitución que resultaría muy graciosamente violada si junto a la prohibición de la pena de muerte autorizase la muerte de los fetos inocentes". A més recorren al mateix argument per tancar l'editorial dient que seria absurd que

una societat que està orgullosa que s'hagi abolit el garrot vil recorri a mètodes similars a cada un dels nostres hospitals.

Per analitzar l'opinió del diari El País s'ha agafat una columna d'opinió publicada el dia 26 d'octubre de 1979 titulada "El proceso de Bilbao". L'article, situat a la part esquerra, ocupa gairebé dues columnes de les tres en què està dividida la pàgina del diari. Aquest es mostra preocupat pel fet de si aquest conflicte torna a obrir velles ferides del passat: "Sería lamentable que la sociedad española, que ha renunciado a utilizar la dialéctica de los puños y en buena parte de los litigios de intereses e ideas que irremediabilmente enfrentan a los ciudadanos, transformara la cuestión del aborto en motivo para cavar de nuevo las trincheras". A més, es mostren més a favor de l'avortament en algunes ocasions amb frases com : "El aborto no debe ser convertido en un mito [...] El aborto de un mes de una muchacha violada no es lo mismo que la interrupción de un embarazo de seis meses de una mujer casada" però també queda palès que estan molt lluny de concebre l'avortament com un dret de la dona, ja que és evident que estar casada no hauria de ser un obstacle. Però la idea principal del text és que apel·len a obrir el debat per arribar a ser com diversos països europeus, amb legislacions quant a l'avortament, i per altra banda, també es mostren tolerants perquè defensen que cap dona li agradarà avortar, que l'avortament és un drama, un perill i un trauma per a la dona. Per acabar, vol deixar molt clar que no s'està discutint la condemna moral de les persones que avorten sinó que es discuteix la seva despenalització en els casos i en els límits que estableixen certs països europeus.

En conclusió, tot i que tots comencen amb l'explicació de context dels processos cada un tira endavant la seva opinió i podríem dir que s'ajusta molt a la ideologia del diari. El diari ABC, més d'ideologia de dreta s'oposa totalment, i no ho oculta, al dret a l'avortament. En canvi, El País, diari més progressista, apel·la almenys a dialogar i establir algunes bases per a la legislació. Sobretot El País, hi dedica una extensió considerable, defensa que per progressar ens hem de veure reflectits en països europeus, ja que en molts aspectes la política espanyola durant aquells anys volia assemblar-se als països europeus.

4.2 Anàlisi de resultats El País

4.2.1 Jornades Catalanes de la Dona 1976

Durant la celebració de les Jornades Catalanes de la Dona, el diari El País va cobrir els fets tres cops, concretament els dies 27, 28 i 30 de maig de l'any 1976. Ja que aquestes foren organitzades del dia 26 al 29 podem dir que El País va cobrir l'esdeveniment en la seva totalitat pel que fa als dies. Pel que fa a les categories analitzades a la taula de dades generals, el 100% de la informació es va convertir en format notícia, no s'hi dedica cap altre gènere d'informació. En aquestes el 100% dels titulars són considerats extensos, ja que estan formats per 20 lletres o més. Pel que fa a l'entradeta, el 67% de les notícies analitzades porten entradeta, això vol dir que dues de les tres notícies hi dediquen una entradeta per introduir el tema. Cal destacar que cap de les notícies analitzades apareix en portada, per tant, El País no hi dóna gaire rellevància tot i ser les primeres Jornades de la dona importants a Espanya. Quant a la secció, el 100% de les notícies apareixen a "Societat". Pel que fa a l'extensió, les notícies són de mida gran (33%) i mitja (67%), aquí podem observar que sí que li donen més importància pel que fa a l'extensió de la notícia, ja que no hi ha cap notícia considerada de mida petita.

Pel que fa a les categories analitzades a la taula de rutines productives podem dir que la notícia apareix firmada per un home dues de les tres vegades que es publica (67%) i la resta, el 33%, la notícia no va firmada. És molt significatiu que la notícia no vagi amb firma d'algú, això vol dir que no hi ha interès per la informació que s'està donant o que és d'agència. Que les altres les firmés un home vol dir que majoritàriament la plantilla està formada per homes. Arran d'això sabem que la notícia que no va firmada, el periodista que l'ha redactada potser no ha estat al lloc dels fets. A més, el 33% de les notícies analitzades no queda clar si el periodista ha estat al lloc dels fets, a l'altre 33% si que el periodista hi ha estat i a la resta sabem que no hi ha estat. Pel que fa al contingut de la pàgina on apareixen les informacions sabem que a més de la meitat de les notícies hi apareix publicitat i que el 100% del contingut de les notícies que hi apareixen és de societat. El 67% de les notícies analitzades

comencen explicant que a les Jornades Catalanes no hi volien homes. Comencen així les notícies perquè en aquella època no era freqüent que a llocs i esdeveniments públics els homes no hi poguessin assistir per això el diari en fa ressò. En cap cas s'utilitzen cometes per posar en dubte algunes paraules o fets rellevants que tenen a veure amb les Jornades. Pel que fa a què la notícia estigui acompanyada per una fotografia, hem de dir que en el 67% dels casos no hi ha fotografia i que a l'altre 33% sí que hi ha fotografia i és d'agència. Veiem com el periodista no ha estat al lloc dels fets i no ha pogut fer la fotografia o si hi ha estat, no ha trobat important prendre fotografies.

Pel que fa als resultats de l'anàlisi de la taula 3: missatge, començarem explicant el tema principal. A la notícia del dia 2 de maig de 1976 el tema principal és l'inici de les Jornades Catalanes de la Dona, a la del dia 28 de maig es fa èmfasi a la prohibició de participació que fan als homes i l'últim dia, el 30 de maig de 1976, s'expliquen els enfrontaments que han tingut lloc durant les jornades. Pel que fa al tractament dels protagonistes, en una de les tres notícies analitzades (33%) no se cita el càrrec dels protagonistes. És molt greu que una capçalera tan important com El País no se citi en totes les notícies el càrrec. A més, pel que fa a la identificació dels protagonistes també cometem errors, ja que el 33% de les notícies no se'ls identifica. Per altra banda, el 67% de la identificació dels protagonistes es fa utilitzant el seu nom i el cognom. Al 100% de les notícies analitzades el moviment feminista és el protagonista.

Seguint amb la taula d'anàlisi 3, podem dir que les fonts citades del diari no són molt variades. La varietat de fonts és deficient. En un 67% les fonts citades són de participants actius, al 33% restant no s'utilitza cap tipus de cita. El no contrastar les fonts és una errada del diari. A més, en cap de les notícies no apareixen fonts posicionades en contra. A més de la poca varietat de fonts, només tenim fonts de les jornades i no en tenim d'altres.

Pel que fa al lloc geogràfic i l'escenari de les Jornades Catalanes de la Dona cal afirmar que l'escenari se cita en un 67% dels casos i que el lloc geogràfic en una de les notícies se cita a l'inici (30/05), en una se cita (28/05) i en l'altre no se cita el lloc (27/05). Casualment, quan se cita a l'inici és a la notícia que

explica els enfrontaments que tenen lloc a les jornades per determinar quin ha de ser el paper de la dona en la societat. Podem veure que si es tracta de disturbis, El País hi dóna més èmfasi en explicar la localització i que si és només per parlar de l'inici de les jornades, no n'hi dóna tant. A més, en un 67% de les notícies no s'expliquen els grups participants en les jornades mentre que al 33% restant sí s'expliquen o almenys citen el nom d'aquests grups. Per altra banda, sí que el total de les notícies dóna a conèixer el nombre de participants, una dada de context molt important però només dóna una xifra, no se sap ben bé d'on és extreta. També en un 67% de les notícies es fa referència als homes, ja que en aquestes jornades s'hi va prohibir la seva participació.

Si observem l'ús de declaracions, veiem que a un 67% de les notícies només s'utilitza una declaració i al restant l'ús de declaracions no s'utilitza. En cap de les notícies d'aquestes jornades apareixen més d'una declaració. Aquesta categoria ens permet veure que es dóna poc pes a les declaracions i opinions dels protagonistes. Per altra banda, sí que s'explica a totes les notícies analitzades allò que es farà a les jornades, com debatre temes com el treball, política, legislació... però en un 67% dels casos no es donen detalls de les ponències, com tampoc es donen dades de context en la majoria de les notícies. Quant a l'explicació de l'objectiu de construir un moviment feminista català i les reivindicacions que es demanen a partir de les jornades el resultat és el mateix, en un 67% dels casos sí que es dóna aquesta informació però en cap cas s'utilitza alguna declaració per fer-hi referència.

Pel que fa a la fotografia, com hem vist al gràfic referent a ella podem observar que només una de les tres notícies porta incorporada fotografia. Cal afegir que porta pes explicatiu i és una fotografia de les jornades i no d'arxiu. Apareixen diverses dones no identificades però sembla que estiguin parlant en una de les ponències. L'ús de fotografia permet ampliar i contextualitzar més bé la informació. Que sigui de les jornades és encertat però cal dir que la fotografia és d'agència, això ens demostra que el periodista o no ha anat als llocs dels fets o que no ha portat els estris necessaris, en aquest cas la càmera, per cobrir bé la notícia.

Pel que fa a les 5 preguntes periodístiques que tota notícia ha de tenir, podem dir que en tots els casos sí que es contesten aquestes. Però arran d'això observem que com a informació pròpia de les jornades, els detalls i les dades de context manquen en un tema tan important com les primeres Jornades Catalanes de la Dona. El País explica la notícia però no hi notem un gran aprofundiment del tema, en general.

4.2.2 Jornades Estatals de Granada 1979

Com a les jornades anteriors, durant les Jornades Estatals de Granada l'any 1979, el diari El País va cobrir l'esdeveniment tres vegades els dies 07, 09 i 11 de desembre. Com a les jornades anteriors, El País va cobrir la totalitat dels dies de les jornades, ja que van durar del dia 7 al dia 9 de maig. Pel que fa a les categories de la taula de dades generals, el 100% de la informació es va convertir en format notícia, no s'hi dedica cap altre gènere d'informació. Igual que el titular, que s'hi dediquen més de 20 paraules a tots. Pel que fa a l'entradeta, el 67% de les notícies analitzades sí que s'hi dedica, mentre que el 33% restant no n'hi apareix cap. El País no donà la suficient rellevància a les notícies perquè sortissin en portada per tant, el 100% de les notícies no hi apareixen. Pel que fa a la secció on estan ubicades, en cap dels casos queda clar quina sigui, ja que a la pàgina on estan publicades no té cap secció definida. El 67% de les notícies l'extensió que tenen és d'una mida gran, mentre que el restant l'extensió és de mida petita. La notícia de dia 9 de desembre és la més extensa, és a dir, la que té més importància és la que parla dels enfrontaments per part de diferents corrents feministes que hi va haver a les jornades. El País dóna més importància als enfrontaments que a les jornades en si i als objectius d'aquestes.

Per altra banda, analitzant la segona taula de rutines productives podem afirmar que totes les notícies apareixen signades per un periodista, en un 67% dels casos la notícia apareix firmada per una dona i el 33% restant és d'un home. Comparant amb les jornades anteriors podem veure com ara les notícies sí que van signades per algú, sembla que el País li dóna més importància a la informació. En la majoria de notícies el periodista acut al lloc dels fets (67%), en la primera, la del dia 7 de desembre, el periodista no acut al lloc dels fets

perquè la notícia és del mateix dia que s'inicien les jornades, així que no té temps d'haver-hi anat. Les notícies que hi va el periodista són les de dia 9 i 11 de desembre, les que firma la dona. Pel que fa a la publicitat que apareix a la mateixa pàgina cal destacar que en totes sí que n'hi apareix i va dirigida a tot el públic. Quan apareix publicitat podem observar com aquest espai que s'hi dedica el treu a les informacions de la pàgina, en aquest cas de les jornades. El contingut de la pàgina és 100% de política, aquí El País dota de major rellevància la informació que a les passades jornades, ja que a les altres el contingut de la pàgina era de societat. Per altra banda, en cap cas analitzat les notícies s'inicien amb alguna prohibició feta per les integrants ni es posen cometes per posar en dubte algunes paraules. Per últim, cal afegir que en cap de les notícies s'utilitza una fotografia per il·lustrar les jornades.

Pel que fa als resultats de l'anàlisi de la taula 3, missatge, el tema principal de les notícies redactades per El País són els següents: el dia 7 de desembre s'explica l'inici de les Jornades Estatals de Granada, el dia 9 de desembre el tema principal són els enfrontaments entre les dues corrents més clares que hi ha al moviment feminista, la que estableix que la lluita de les dones es basa en transformar la societat capitalista en un model socialista i a partir d'aquest punt establir una lluita específica de dones i el corrent més radical que pensa que els problemes són només de les dones i que la seva opressió ve essencialment donada per l'home. El dia 11 de desembre es parla de les conclusions de les jornades on es conclou que la presència de dones ha estat massiva tot i les condicions econòmiques d'aquell temps. Cal dir que els temes seleccionats són adients i ens proporcionen una bona informació, en general, de les jornades. Se'ns explica bé el que ha ocorregut cada dia. En relació als protagonistes, el 100% de les notícies analitzades el moviment feminista és el protagonista d'aquestes, com a les anteriors jornades. El mateix passa amb les fonts citades, el 100% de les fonts són participants actius de les jornades, no hi trobem un contrast de fonts, només tenim una idea del que diuen els participants actius. És deficient la citació dels càrrecs dels protagonistes, ja que en un 67% dels casos els càrrecs no es veuen reflectits a les notícies. Però sí que en el 100% de les notícies és cita el nom i cognoms.

Pel que fa a l'escenari on se celebren les Jornades Estatals de Granada, en cap dels casos se cita. El lector no sap en cap moment on se celebren aquestes, sí que se cita sempre el lloc geogràfic, en un 67% dels casos se cita i en un 33% dels casos se cita a l'inici, així el lector ja ubica el lloc de les jornades. Cal afegir que en el 67% dels casos sí que s'explica qui participa en les jornades però no en totes les notícies, per tant, veiem un ús deficitari de la informació perquè no s'explica qui participa, molt important a les jornades. Per altra banda, sí que s'explica en totes les notícies el que es farà a les jornades, per exemple, que hi haurà 32 ponències i que parlaran de dones, educació, sexualitat entre d'altres. Però en un 33% dels casos no es donen detalls de les ponències i xerrades, sí que es fa totes les altres. Això vol dir que a més d'explicar el que es farà s'aprofundeix i es detallen ponències celebrades. El mateix passa amb les dades de context, en la majoria de les notícies es donen dades per contextualitzar i perfeccionar la informació de la notícia. Com per exemple, dades de context que expliquin les corrents feministes.

Quant a l'ús de declaracions, en el cobriment d'aquestes jornades El País millora i en totes les notícies apareixen declaracions dels participants actius, no com al cobriment de les Jornades Catalanes de la Dona. En un 67% dels casos apareixen més d'una declaració. També en totes les informacions apareix el nombre de participants de les jornades, igual que a les jornades anteriors no s'especifica d'on és extret aquest nombre. Només en una de les notícies, la del dia 7 de desembre, es fa referència als homes i a la prohibició que es fa de l'assistència a les jornades, no es torna parlar d'aquesta prohibició, el diari no li dóna bomba a aquesta informació.

No hi ha, en cap cas, fonts posicionades en contra de les jornades, igual que a les anteriors. No es dóna informació referent a persones o grups de persones que s'oposin a les jornades. Pel que fa a l'objectiu de les jornades, en un 67% dels casos no s'explica però sí que en la majoria de notícies s'expressen les reivindicacions. Tot i que l'objectiu, majoritàriament, no s'explica, almenys s'expressen les reivindicacions per a que els lectors puguin estar informats i saber el que volen aconseguir els grups de les jornades.

Per concloure, podem observar que en el 100% de les notícies analitzades les 5 preguntes bàsiques de tota informació periodística es veuen contestades. Veiem com la informació ha millorat referent a les jornades anteriors, podem observar com el cobriment és més exhaustiu i es dóna més veu a les persones participants, així la informació conté més veracitat i versemblança.

4.2.3 Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista 1985

Seguint amb la tònica habitual, per a les Jornades Estatals dels 10 anys del moviment feminista, El País va cobrir els fets plasmant-los en tres notícies. Els dies que hi dedicaren foren 2, 3 i 4 de novembre de 1985. Com a les jornades anteriors, van publicar notícies cada dia de les jornades, que es van celebrar els dies 1, 2 i 3 de novembre. Igual que a les jornades anteriors el gènere d'informació elegit per a relatar la informació és en el 100% dels casos de notícia. El titular s'hi dedica, en totes les notícies, 20 paraules o més, com en totes les notícies analitzades del diari El País. Per primera vegada totes les notícies contenen una entradeta, fet que no ocorregué a la cobertura de les anteriors jornades. A més, una altra novetat és que un 67% de les notícies analitzades aparegueren en portada. La secció on apareixen les notícies és a la de societat i l'extensió que s'hi dedica és de mida gran en tots els casos. Cal afegir que foren les jornades més polèmiques perquè es practicaren avortaments, per això El País hi dedica tant, ja que en aquella època l'avortament estava prohibit i era una de les reivindicacions del moviment feminista. A més, cal apuntar que les jornades se celebraven per fer balanç dels 10 anys de moviment feminista i per elaborar més estratègies per consolidar-lo. Els debats que s'hi plantegen segueixen la línia de les reivindicacions que s'havien demanat durant aquests 10 anys, com el dret a l'avortament lliure o una educació no sexista.

Si ens fixem en els resultats de la taula 2 de rutines productives i emissor, per primer cop en totes les jornades cobertes per El País les notícies són totes firmades per una dona. I en el 67% dels casos la periodista va estar al lloc dels fets, el restant no queda clar per la informació que s'ha analitzat. Pel que fa a la publicitat que apareix a la pàgina cal dir que no en totes apareix publicitat. Només en un 33% apareix publicitat, en l'altre 33% la publicitat apareix en un

lloc petit de la pàgina. Les notícies seleccionades per cobrir aquestes jornades, per primera vegada, són dotades de més importància i no s'ha afegit molta publicitat a la pàgina, així la sensació d'importància de la informació és major, ja que no hi ha distraccions. El contingut restant de la pàgina és en tots els casos de temes de societat, adequats a la secció que estan incorporades que és societat. En cap cas s'inicia la notícia amb alguna prohibició que fan a les jornades, bàsicament perquè no hi fan cap prohibició. Tampoc es posen cometes per posar en dubte paraules. Això és bo, ja que aquesta informació, dels avortaments, és una informació sensible i podria estar subjecte a dubtes per part de la periodista per no equivocar-se i no ferir amb segons quines paraules al lector. En aquesta taula de rutines productives cal afegir que en totes les notícies hi apareix una fotografia realitzada per un home. És el primer cop que totes les notícies porten incorporada una fotografia per il·lustrar l'esdeveniment.

Per últim, l'anàlisi dels resultats de la taula 3, missatge, ens explica que El País en termes de citar el càrrec dels protagonistes no ha millorat, en un 67% dels casos no se cita el càrrec, molt important per poder identificar qui és la persona que apareix a la notícia. A més, ha empitjorat a l'hora d'identificar els personatges, ja que no se cita en cap cas el nom d'alguns dels protagonistes. Aquesta és una errada greu perquè no ens permet identificar cap persona que participi en les jornades. A totes les notícies, el moviment feminista és el protagonista de la informació però com ja s'ha dit, no es concreta cap nom d'aquests protagonistes. Com a novetat, ja que no ha ocorregut a les jornades anteriors, la varietat de fonts és major, ja que apareixen, a més de participants actius, fonts policials. Però en un 50% de les notícies les fonts tampoc són citades. Només és en una notícia on podem veure com aquestes fonts policials i els participants actius hi són presents. Tampoc en cap de les notícies s'explica qui participa en les jornades. El País sobretot fa èmfasi al fet que han practicat avortaments i no se centra tant en les jornades i els qui hi participen.

Quant al lloc on se celebren les jornades, en tots els casos se cita el lloc geogràfic, en un 67% dels casos se cita a l'inici i al restant se cita al llarg de la notícia. No ocorre el mateix amb l'escenari, ja que al 67% dels casos sí que se

cita però al restant no hi ha cap menció de l'escenari on ocorren les jornades. Això provoca que el lector no ubiqui bé d'on se celebren les jornades.

Quant a l'ús de declaracions, no en totes les notícies s'utilitzen. En un 33% d'elles aquestes declaracions no hi apareixen. Però el 67% restant utilitza més d'una declaració. Veiem com hi ha un repartiment desigual de les declaracions a les notícies i observem que una de les notícies no conté cap declaració que pugui donar veracitat als fets que s'estan explicant. La notícia que no conté cap declaració és la del dia 2 de novembre on s'explica l'inici de les jornades i que es busca fer balanç dels 10 anys de moviment feminista. En les restants, per exemple, la del dia 3 de novembre sí que es donen declaracions com la d'un portaveu que explica que els avortaments van ser practicats per dones preparades.

En tots els casos s'explica el que es farà a les jornades però en un 67% dels casos no es donen detalls de les ponències. Igual que les dades de context, que en més de la meitat de les notícies no es donen dades que puguin ubicar al lector en els fets que s'estan explicant. Aquests resultats d'aquestes categories són semblants als resultats de les anteriors jornades.

En tots els casos apareix el nombre de participants i no es fa en cap cas menció als homes, ja que en aquestes jornades no hi ha cap prohibició per part de les organitzacions i per això no apareix reflectit a la informació del diari. Tampoc hi ha en cap dels casos fonts que es posicionin en contra de les jornades, com també ocorre al cobriment de les diferents jornades analitzades. Per tant, El País sense posar fonts que es posicionin en contra aconseguix que no es reflecteixi una situació de conflicte.

Per acabar, cal afegir que en tots els casos s'explica l'objectiu, fer balanç de la situació del moviment, i les reivindicacions de les jornades, com per exemple, reclamar el dret a l'avortament, però no hi ha cap ús de declaracions per explicar-lo. El País fa bé a l'hora d'explicar l'objectiu i les reivindicacions de l'esdeveniment però podria afegir declaracions per donar-li versemblança i així que la notícia fos més completa. Quant a respondre les 5 preguntes

periodístiques podem veure com en el 100% dels casos sí que es responen. A més, la fotografia que s'utilitza a totes les notícies és de les jornades demostrant que les imatges són importants per il·lustrar allò que la notícia explica.

Al llarg de l'anàlisi d'aquest esdeveniment hem pogut comprovar com el tractament informatiu de El País en referència a les jornades millora cronològicament. En general, s'utilitzen més declaracions, es mostren imatges de l'esdeveniment i l'extensió de les notícies és de mida gran en quasi tots els casos. Els objectius i les reivindicacions s'expliquen més i millor tot i que a l'hora de citar els càrrecs de les persones implicades no es veu una millora, és deficient l'ús dels càrrecs i això s'hauria d'haver millorat.

4.3 Anàlisi de resultats ABC

4.3.1 Jornades Catalanes de la Dona 1976

Durant la celebració de les Jornades Catalanes de la Dona, podem dir que el diari ABC no va fer una cobertura gaire acurada. Per començar, només s'hi dedicà una ressenya, concretament el dia 28 de maig, durant la celebració d'aquestes. Podem dir que ABC no va cobrir l'esdeveniment durant cada dia que aquest es celebrà, des del 26 al 29 de maig. El titular de la ressenya només porta una paraula "Jornadas" i no té ni entradeta ni apareix en portada. Quant a la secció, no ens queda clar on està ubicada, ja que no apareix cap títol a dalt de la pàgina que ens hi faci referència. La ressenya és d'extensió petita, s'hi dediquen unes poques línies només.

Si ens fixem en els resultats d'anàlisi de la taula de rutines productives i emissor, cal fer èmfasi que la notícia no va signada per ningú i pel contingut de la notícia sabem que el periodista no ha estat al lloc on s'han celebrat les jornades, ja que només ens diu que Ana Vela ha inaugurat les jornades. Quant al contingut de la pàgina, cal dir que hi ha publicitat i que el contingut de les notícies de la mateixa pàgina és de societat. És per això que fa l'efecte que la ressenya està més inclosa en la secció de societat que en cap altra. Per altra banda, cal afegir que la notícia no comença amb cap prohibició feta per les integrants de les jornades (prohibició d'homes) ni es posen cometes per posar paraules en dubte, tot i que s'ha de dir que la ressenya és tan petita que és normal que no s'hi exposi més informació, no hi ha espai. A més, no hi ha cap fotografia que pugui il·lustrar les jornades.

El tema principal de la ressenya és que Ana Vela, Presidenta del Departament de la Dona, participa en la inauguració de les Jornades Catalanes de la Dona. Cal dir que, ja que la ressenya parla de la presidenta Ana Vela, se cita el càrrec de la persona i s'identifica a la dona amb nom i cognoms. Quant als protagonistes de la informació, només és la persona en concret, no es fa referència ni al moviment feminista ni als participants de les jornades. A més, no se cita cap font d'informació i tampoc s'utilitzen declaracions de participants

o persones relacionades amb les jornades, ni declaracions de la mateixa protagonista, Ana Vela. Almenys sí que se cita el lloc geogràfic i l'escenari on se celebren les jornades, això aporta una mica d'informació al lector perquè permet ubicar en un lloc concret les jornades.

Quant a la informació de les jornades, el missatge, no es donaren quasi dades sobre elles. No s'explica els participants de les jornades, no s'explica el que es farà ni es dóna el nombre de participants. Tampoc es fa referència a la polèmica de la prohibició d'homes ni apareixen fonts posicionades en contra de les jornades. Tampoc s'explica l'objectiu ni les reivindicacions dels dies de les jornades ni es donen detalls de ponències o de context per ubicar més bé el lector. ABC no compleix amb la norma de les 5 preguntes periodístiques, no es respon ni el quan, ni el com ni el perquè de les jornades.

Per acabar, cal dir que ABC no fa una cobertura acurada de les jornades, ja que només s'hi fa referència amb una ressenya i no pròpiament de les jornades, del que s'hi fa i del que reivindiquen el moviment feminista participant. Una ressenya només el dia 28 de maig, durant la celebració, és molt poc espai dedicat per part d'un diari de referència nacional.

4.3.2 Jornades Estatals de Granada 1979

Els dies que ABC cobreix les Jornades Estatals de Granada són l'11 i el 12 de desembre de 1979, dos dies després que les jornades acabessin. Això ens indica que ABC no ha portat una cobertura diària dels fets (les jornades se celebraren des del 7 al 9) i que ha deixat pel final les informacions, que si més no s'havien de donar, ja que és un diari de referència i la segona onada feminista amb les seves jornades i reivindicacions estava més patent que mai l'any 1979. Cada un d'aquests dies correspon a un gènere d'informació diferent. El dia 11 de novembre s'hi dedica una notícia i, en canvi, el dia 12 de desembre s'hi dedica una crònica. Amb les dues informacions es pot fer una idea clara de com van anar les jornades però és un error no cobrir-ho cada dia i cobrir-ho quan ja han acabat les jornades. Pel que fa al titular d'aquestes cal dir que el 100% de les notícies és llarg, s'hi dedica més de 20 lletres a cada un. Cap de les dues informacions apareix en portada ni conté cap tipus d'entradeta explicativa per introduir el tema. Pel que fa a la secció en cap dels dos casos

queda clar, apareixen a una pàgina que no té cap qualificació i a més l'extensió de les dues notícies és de mida petita, tot i que cal afegir que la crònica de dia 12 de desembre presenta una extensió més àmplia que la notícia del dia 11 de desembre.

Pel que fa als resultats de la taula d'anàlisi de rutines productives i emissor, cal comentar que el 50% de les notícies no estan signades i l'altre 50% la notícia és d'agència. Que la notícia sigui d'agència i no vagi signada per cap nom d'un periodista ens indica que ABC no va estar cobrint les jornades a Granada i només es va bastir d'informació d'agència. En la crònica tampoc queda clar si hi va haver un periodista cobrint la informació, ja que no està signada per ningú. En una de les pàgines sí que hi trobem publicitat dirigida a dones, es parla de les modes dels cabells, en l'altra pàgina hi trobem publicitat però no dirigida específicament a les dones. El contingut de les informacions de les pàgines és un 50% de dones, concretament dels pentinats que estan de moda i un 50% de política, en aquest cas de política nacional. Com podem observar, es nota que les notícies relacionades amb el moviment feminista i les jornades no tenen definit un lloc on aparèixer al diari i sembla que al lloc on hi ha una mica d'espai posen la notícia. A més, no s'hi dedica cap fotografia referida a les jornades.

Quant a la taula d'anàlisi de missatge s'ha de dir que el tema principal de la notícia de dia 11 de desembre és la clausura de les jornades i el dia 12 de desembre es fa com un repàs a tot el que ha passat a les jornades. En cap de les notícies s'identifica als protagonistes ni es cita el seu càrrec i cal dir que el 100% dels protagonistes és el moviment feminista. Tampoc s'explica qui o quins grups participen en les jornades. No citar cap càrrec ni cap protagonista provoca que a les declaracions que s'hi afegeixen no s'identifiquin amb cap personatge, comporta falta de rigorositat a l'ús de declaracions. Només sabem que les fonts citades són de participants actius a les jornades. Però en tots els casos el lloc geogràfic, Granada, on se celebren les jornades hi és escrit però només en un 50% dels casos sabem l'escenari en concret, auditori Manuel de Falla. Sí que apareix en tots els casos el nombre de participants que van acudir a les jornades, més de 2000 persones, i també apareix el que es farà,

ponències relacionades amb l'avortament, el divorci... però no es donen en cap cas detalls de les ponències. Sí que en la darrera notícia s'expliquen algunes dades de context per apropar al lector i fer que entengui una mica el moviment feminista, però en cap cas és gaire extensa l'explicació.

Per altra banda, cal dir que les 5 preguntes periodístiques que s'han de complir en tot tipus d'informació sí que es responen però en cap cas es dóna molta informació, aquesta és presentada de manera superficial. S'expliquen els objectius de les jornades, estudiar els problemes que afecten les dones espanyoles, però no les reivindicacions que en aquestes es demanen.

Per acabar, cal dir que la crònica analitzada tracta les jornades com si fossin un lloc de trobada per "analitzar els seus problemes", això demostra un notable efecte rebuig per part del diari en vers les jornades. ABC no acaba de cobrir la informació de manera extensa però sí que és veritat que si comparem les jornades de 1976 i les de 1979 hi ha un canvi. Sobretot perquè a les primeres jornades no s'explicava res del que s'hi portaria a terme ni del que demanàvem. Sí que ho veiem en aquestes de Granada però de manera poc específica i rigorosa. Sembla que sigui un tema que no té gaire cabuda a la informació que ens dóna el diari.

4.3.3 Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista 1985

Quan es van celebrar aquestes jornades, el diari ABC hi dedicà dues notícies. Una dia 1 de novembre de 1985 i l'altra dia 3 de novembre de 1985. Com a les jornades anteriors, no es cobreix cada dia que se celebraren aquestes. Primer de tot, cal remarca que a la notícia de dia 1 de novembre s'explica que "Las jornadas feministas comenzaron ayer". Aquí podem detectar una errada per part del diari ABC, ja que les jornades començaren dia 1 i acabaren dia 3 de novembre. Es demostra, per part del diari, una falta d'interès cap a la notícia que estan publicant, no pot ser que cometin una errada com aquesta. El 100% dels titulars analitzats són de 20 lletres o més i les notícies cap conté una entradeta explicativa. Tampoc se'ls dóna rellevància en portada, ja que cap de les notícies hi apareix. Apareixen en la secció de societat i la seva extensió és

de mida petita la de dia 1 de novembre i de mida mitjana la de dia 3 de novembre. No s'utilitza cap fotografia per il·lustrar les jornades.

Si analitzem la taula de rutines productives i emissor podem veure com totes les notícies estan firmades per agència, això ens segueix demostrant la poca importància informativa que li donen a les jornades de celebració dels 10 anys de moviment feminista. A més, queda clar que el periodista en cap de les notícies va anar al lloc dels fets, simplement va recórrer a les notes de premsa de les agències amb qui treballaven. En totes les pàgines que hi trobem les notícies d'aquestes jornades hi ha publicitat, en el 50% s'hi dedica només un espai petit i en l'altre 50% va dirigida a les dones. A més, els continguts que les acompanyen són temes també de societat. A la publicació de dia 1 de novembre un exemple de notícia és "Hollywood aprueba la "cláusula del beso" para evitar el SIDA" i a la publicació de dia 3 de novembre les dues notícies que acompanyen a la de les jornades parlen del tema de l'avortament i del Congrés Internacional de la Família que es va celebrar en aquella època i que defensava el paper insubstituïble de la família tradicional i la seva unitat. Podem observar com el dia 3 es publica que van cometre avortaments en les jornades, per tant, ABC per contrarestar la informació publica "Jordi Pujol afirma que la crisis de identidad de la familia está superada" i així es treu importància a la notícia de les jornades i a una de les reivindicacions més clara del moviment feminista d'aquells anys, l'avortament. A més, en aquesta mateixa notícia ABC utilitza les cometes per posar en dubte certes paraules com per exemple a la frase: "No fueron realizados por médicos, sino por "sanitarias"".

Cal fer esment al tema principal de les notícies. Per una banda, la del dia 1 ens explica que comencen les III Jornades Feministes i en la de dia 3 l'èmfasi ja no es posa sobre la celebració de les jornades sinó que es posa en els avortaments provocats durant aquestes jornades. Cal afegir però, que la notícia de dia 3 és prou extensa i ens permet conèixer alguns detalls de les jornades a part dels detalls dels avortaments provocats.

Si analitzem els càrrecs i els protagonistes de les notícies veiem que ABC millora respecte a citar els càrrecs. A les passades jornades no s'identificava a cap protagonista ni se citava cap càrrec, en aquestes el càrrec dels protagonistes se cita sempre però tot i que milloren a l'hora d'identificar els personatges cal dir que en una de les notícies no hi són identificats, en l'altra sí. Igual que a les jornades de 1976 i 1979 els protagonistes de la informació són el 100% el moviment feminista i les fonts citades són de participants actius. A més, a diferència de les altres jornades, aquesta vegada el lloc geogràfic, Barcelona, i l'escenari, Llars Mundet, sempre se cita, potser perquè ABC vol deixar constància clara d'on es van cometre els avortaments, prohibits en aquella època, ja que la tendència d'ABC ens demostra que estan en contra de l'avortament.

Només en el 50% de les notícies s'explica qui participa en les jornades, ABC no hi dóna importància als grups concrets del moviment feminista que hi participen. Tampoc dóna gaire importància al nombre de participants que s'implicaren a les jornades, ja que només apareix en una de les notícies analitzades. En el 100% dels casos s'explica que es farà a les jornades però només en una de les dues notícies apareixen detalls de les ponències. També a diferència dels altres anys, aquestes jornades sempre s'hi dedica més d'una declaració d'algú relacionat amb la notícia i les jornades. ABC millora a l'hora de donar veu als protagonistes de la notícia i això fa que es guanyi en versemblança. Però empitjora a l'hora de mostrar l'objectiu i les reivindicacions de les jornades, ja que no es mostra en cap cas. En les passades jornades si que s'explicaven els objectius i no les reivindicacions. En aquest cas, no s'hi fa fet esment cap vegada.

Per concloure, podem veure que entre les jornades del 1979 i 1985, ABC millora en alguns aspectes però segueix exercint algunes males pràctiques que impedeixen que les notícies sigui clares i rellevants. Per una banda, a les de 1985 s'hi afegeixen més declaracions i això provoca que el lector es cregui més la informació, a més ABC comença a citar els càrrecs de les persones que apareixen a les declaracions. Però tot i així, la idea que sorgeix després d'analitzar ABC és que li dóna poca importància al moviment feminista en

general i per això les notícies són poc profundes. Les notícies són d'agència, no hi ha cap fotografia que contextualitzi i a més, els detalls de la informació són escassos. Sembla que com la línia ideològica tradicional d'ABC es mostra, no explícitament, en contra del moviment ells expliquen les informacions per sobre per què no els hi queda altra. A la mínima intenten desmuntar les idees del moviment i posar-les en dubte, com quan s'utilitzen les cometes a algunes paraules.

4.4 Comparació tractament El País i ABC

Per fer la comparació entre diaris s'ha decidit analitzar les dades de les taules de dades generals i de rutines productives i d'emissor, ja que la tercera taula, missatge, és el punt que s'ha tractat més extensament i que es tornarà a tractar durant les conclusions finals.

4.4.1 Tractament ABC i El País de les Jornades Catalanes de la Dona

El tractament informatiu de l'ABC i El País és molt diferent. D'entrada cal destacar que ABC només publica en referència a les Jornades Catalanes un dia, el 28 de maig de 1976 i ho fa en format ressenya. Per tant, ABC hi dedica poca extensió en les planes dels seus diaris. En canvi, El País hi dedica tres notícies durant la celebració de les jornades. Ells publiquen el triple de notícies que ABC i hi dediquen més extensió. Cal destacar que cap dels dos diaris publica en portada els fets, demostrant així que la primera celebració de Jornades de Dones que es va fer a Espanya no és gaire rellevant per ells.

Pel que fa a la presentació de la informació, El País la destaca molt més. Quasi totes les notícies tenen una entradeta que introdueix el tema, en canvi ABC no. Els titulars de El País són d'una extensió llarga però ABC només dedica una paraula per introduir el tema. Això ens fa constatar que El País dóna més rellevància a les notícies publicades que ABC. Pel que fa a l'extensió, ABC només dedica unes línies a la ressenya, en canvi, El País no té cap informació considerada de mida petita, dues són de mida mitjana i una amb una extensió considerada gran. La secció on es publiquen les notícies és, per part de El País, a la secció de societat i per part de ABC la secció no queda clara. Cap de les dues capçaleres fa que les notícies apareguin en la secció de Política, una de les seccions més rellevants dels diaris, per tant, transmeten la idea que les reivindicacions del moviment feminista no són polítiques, sembla més que sigui un esdeveniment de festa que no unes jornades per reivindicar els drets.

Pel que fa a les rutines productives, el diari ABC no firma la informació que s'explica de les jornades, en canvi, a El País un 67% de les vegades la notícia

sí que apareix firmada, per un home. El restant, tampoc apareix signada. En aquesta categoria queda palesa la falta de rigorositat a l'hora de signar les informacions, ja que a un diari les informacions sempre han d'anar signades. A més, a les notícies publicades per aquests diaris cal destacar que durant aquestes jornades no queda gaire clar que el periodista hagi estat al lloc dels fets. Així doncs, és normal que la informació dels fets sigui deficient, ja que el periodista no ha estat amb els seus propis ulls a les jornades. En les dues capçaleres apareix publicitat a la mateixa pàgina, a El País amb menor mesura que al diari ABC però així i tot les notícies estan ubicades a llocs on la publicitat hi és molt present. Per acabar, cap dels dos diaris utilitza una fotografia de les jornades per il·lustrar als lectors aquestes.

En conclusió, tot i que El País és més rigorós a l'hora de publicar la informació cal destacar que cap de les dues grans capçaleres espanyoles van cobrir les Jornades Catalanes de la Dona a la perfecció. A l'ABC sembla que no creien en la importància de les jornades i creien que no ho havien de fer arribar al públic. El País sí que sembla que volguessin donar informació sobre aquest esdeveniment, el primer esdeveniment important dedicat a la dona a Espanya.

4.4.2 Tractament ABC i El País de les Jornades Estatals de Granada

El tractament informatiu que ABC i El País van donar de les Jornades Estatals de Granada millora en vers al tractament de les Jornades Catalanes de la Dona. Per una banda, ABC dedicà una notícia i una crònica i el País dedicà tres notícies. Està bé que hi hagi una crònica dels fets perquè una crònica permet plasmar les sensacions del periodista i així fer arribar millor el missatge al lector. Cal destacar que El País donà la informació a mesura que les jornades s'anaren celebrant i que ABC donà la informació quan aquestes ja havien arribat al seu fi. Sembla que ABC dona menys importància a les jornades que El País. Com a les anteriors jornades, cap de les capçaleres dedica en portada les jornades celebrades.

Pel que fa a la presentació de la informació, ABC segueix sense posar cap entradeta a les notícies publicades, no introdueix el tema de cap manera. Per la

seva banda, El País quasi sempre utilitza una entradeta. Això fa que la notícia tingui una estructura més acurada i sigui fàcil per la lectura que farà el lector. Quant als titulars de les informacions, tant ABC com El País hi dediquen més de 20 lletres a tots, així el lector té una idea del contingut de la notícia només llegint-lo. Pel que fa a l'extensió, totes les notícies publicades per ABC són de mida petita, en canvi, les de El País gairebé totes són de mida gran, menys una que és de mida petita. Per tant, El País dóna més informació que no pas ABC. En cap de les capçaleres queda clar quina és la secció en què està ubicada la notícia, sembla que ni ABC ni el País sàpiguen ubicar les notícies relacionades amb el moviment feminista i per tant són col·locades a pàgines on no hi ha la secció. No saben mesurar la magnitud de les jornades ni sembla que les considerin de temàtica política.

Pel que fa a les rutines productives, la crònica escrita per ABC no va signada per ningú, en canvi, la notícia va signada per agència. Les de El País totes van signades. Aquí podem veure també com ABC dóna menys importància a les jornades i es basteix d'informació d'agències, molt més còmode a l'hora de reproduir la informació però menys rigorós perquè ningú ha presenciats les jornades. Pel que fa a si el periodista ha estat present al lloc dels fets, amb la notícia signada per l'agència ABC sembla que no hagi enviat ningú a cobrir les jornades presencialment, en canvi, El País sembla que el 67% de les vegades que es cobreix la informació sí que han estat al lloc dels fets. Pel que fa a la publicitat de la pàgina en tots dos diaris n'hi apareix, en el cas d'ABC publicitat dedicada als pentinats de les dones. Sembla que ABC interpreti que només llegiran la informació de les jornades dones per tant, posen publicitat dirigida només a elles. Cal destacar, que igual que a les jornades anteriors cap dels dos diaris utilitza la fotografia per il·lustrar la informació.

Tot i haver avançat una mica, ABC segueix anant una passa més enrere que El País. Podem veure com El País dóna més importància a les jornades que no pas ABC, almenys pel que fa a l'estructura de la informació El País l'estableix de manera més acurada que ABC. Tot i així, la cobertura dels fets és deficient quant a les rutines productives, no s'utilitzen recursos com el de la fotografia ni s'aprofita al periodista perquè vagi al lloc dels fets a cobrir la informació.

4.4.3 Tractament ABC i El País de les Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista a Barcelona

Quant al tractament informatiu que tant ABC com El País donen a les Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista l'any 85 podem dir que és molt semblant al que es dóna a les Jornades Estatals de Granada. ABC hi dedica dues notícies, una el primer dia de la celebració de les jornades, dia 1 de novembre, i l'altre l'últim dia, dia 3. El País hi dedica tres notícies compreses entre els dies 2, 3 i 4. Així veiem que El País li dedica una cobertura més acurada seguint els dies de celebració. A diferència de les altres jornades, El País aposta perquè la informació aparegui en portada dues vegades de les tres que corresponen a les jornades. Aquesta decisió és perquè durant aquestes jornades es cometien avortaments i això és un tema de debat constant i important en aquella època, per tant, decideixen que s'ha d'afegir a la portada del diari. ABC no creu en la seva importància i no apareix cap vegada aquesta informació en les seves portades.

Pel que fa a la presentació de la informació, ABC segueix sense dedicar entradeta a les informacions, per contra, totes les notícies de El País sí que porten entradeta explicativa. Prescindint d'entradeta, ABC no ajuda al lector a estar informat i a decidir de manera ràpida si aquella informació val la pena o no de ser llegida. Sí que ajuden els titulars de les informacions, que són tant per part de El País com d'ABC extensos, amb més de 20 lletres cada un. Encara que sense entradeta l'estructura de la notícia queda incompleta. Quant a l'extensió, seguim amb la tònica dominant de El País, que hi dedica molt més que ABC. En el cas dels primers, totes les notícies són de mida gran, fet que ens indica que es dóna molta més importància a la informació que abans. Els segons, hi dediquen mida petita i mida mitjana, en cap cas creuen que la informació sigui prou rellevant com per dedicar-li una mida gran. A diferència de les jornades anteriors, aquesta vegada sí que tota la informació està ubicada en una secció concreta, en aquest cas els dos diaris aposten per posar la informació en la secció de societat. Queda palès com encara les dues capçaleres no aposten perquè les reivindicacions del moviment feminista siguin de caràcter polític, tot i que aquestes jornades es demana una llei a favor de l'avortament i la seva legalització.

En les rutines productives d'aquestes informacions, cal destacar que totes les notícies d'ABC van signades per agència, en cap dels casos estan signades per un periodista. En el cas de El País totes van signades amb nom i cognoms d'una periodista. En aquest aspecte tornem a veure com per a El País és més important donar una informació rigorosa que no pas per ABC que agafen la informació de l'agència sense cap participació directa d'un periodista. Pel que fa a si el periodista ha estat al lloc dels fets, queda clar que al diari ABC en cap dels casos hi ha estat, ja que la informació és d'agència. En el cas de El País un 67% dels casos sí que podem constatar que la periodista ha estat al lloc dels fets però la resta no queda clar si hi ha estat o no. Sobre la publicitat de les pàgines on es publiquen les notícies cal destacar el fet que en una de les pàgines de El País no hi ha publicitat en cap cas, això és una novetat, ja que a totes les pàgines on hi havia informació del moviment feminista també apareixia publicitat. Aquest fet fa que hi hagi més espai per a les informacions. En el cas d'ABC aquesta novetat no succeeix, en tots els casos s'han trobat anuncis publicitaris tot i que cal dir que en una de les pàgines la publicitat es troba en un lloc petit. En aquesta ocasió, El País afegeix una fotografia de les jornades en totes les notícies. En aquests casos, va signada per un home i és de les mateixes jornades, no d'arxiu. ABC, com sempre, no aporta cap fotografia de les jornades. En la notícia de dia 3 de novembre, ABC ens sorprèn amb una mala pràctica periodística. Utilitza cometes per posar en dubte algunes paraules. En aquest cas, les cometes apareixen a "sanitarias" i a "Jornadas feministas". La notícia explica els avortaments comesos en les jornades i amb aquesta pràctica es vol posar en dubte les declaracions fetes pels integrants de les jornades. En vers de contrastar la informació, ABC decideix utilitzar cometes per veure que ells no creuen gaire amb la informació que ells mateixos estan donant. El País en cap cas utilitza aquesta mala praxis.

Amb la comparació d'aquestes jornades, veiem com El País, respecte a la informació donada, evoluciona més que ABC. Es nota com el diari ABC no vol donar importància al fet de l'auge del moviment feminista i per això no compleix tots els requisits per fer una informació acurada i de qualitat. En canvi,

l'evolució de El País ens demostra que estan oberts a fer més bon periodisme i a donar veu a un moviment en auge en la societat d'aquella època.

5. Conclusions

En la present investigació s'ha analitzat el tractament informatiu del moviment feminista espanyol durant els anys 1976 i 1985 a la premsa nacional espanyola, concretament als diaris El País i ABC. Per poder-ho fer s'han analitzat tres de les jornades celebrades pel moviment feminista compreses entre els anys abans citats. Aquestes han estat les Jornades Catalanes de la Dona celebrades l'any 1976, les Jornades Estatals de Granada celebrades l'any 1979 i les Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista celebrades a Barcelona l'any 1985. Per observar el tractament informatiu s'han plantejat certes hipòtesis i ha sigut necessari una anàlisi de contingut de les notícies dels diaris seleccionats que feien referència a les jornades.

La primera hipòtesi plantejada és "La premsa generalista espanyola no va aconseguir informar rigorosament del moviment feminista". Després de fer l'anàlisi de les notícies podem constatar que aquesta hipòtesi s'ha complert, ja que revisant els resultats de l'anàlisi, les informacions no han estat cobertes de manera rigorosa. Per part dels dos diaris moltes vegades no s'han citat els càrrecs de les persones participants i hi ha hagut poca identificació de les persones presents a les jornades. També veiem com hi ha sempre una manca de varietat de fonts que impedeix que les notícies siguin completes perquè no es veuen diferents posicions ni opinions. Només s'utilitzen fonts de les jornades. Poques vegades els dos diaris posen èmfasis a les agrupacions que formaran part de les jornades i quasi mai se les cita. A més, hi ha un repartiment desigual de les declaracions. Això fa que la informació no sigui versemblant perquè s'utilitzen poques declaracions per completar les notícies.

Tot i que a mesura que avancem cronològicament, els dos diaris evolucionen i cobreixen molt millor la informació de les últimes jornades. Un exemple de l'evolució d'aquests és que primer les notícies referents al moviment feminista no tenen cap secció del diari definida. A les últimes jornades les informacions sí que tenen una secció, societat, tant per part d'ABC com d'El País. M'agradaria destacar com cap dels dos diaris inclou aquesta informació en la secció de política. Tot i que el moviment feminista demanava canvis legislatius i de

polítiques cap a la dona, cap dels dos diaris pensa que sigui un problema polític i per això ho emmarquen en les seccions de societat. Creuen que el tema no és tan important com per sortir a la secció de política, una de les seccions més importants dels diaris.

Cal dir que, en comparació, El País informa més rigorosament que ABC. Si fem balanç, El País cobreix cada dia de celebració de les jornades i ABC no ho fa així sempre. Per exemple, a les Jornades Estatals de Granada s'informa quan aquestes ja han passat. A més, la informació d'ABC és menys rigorosa que la de El País, ja que en la majoria de vegades es basteix d'informació d'agència, i ens fa veure com no tenen tant d'interès per fer arribar una bona informació als lectors, només es basteixen d'agències i ells no acuden al lloc dels fets. A més, moltes vegades les notícies d'ABC no van acompanyades per cap signatura i en canvi, El País quasi sempre les signa per un periodista.

La segona hipòtesi plantejada és "Els diaris tracten de manera pejorativa les feministes que apareixen a la informació". Aquesta hipòtesi no es pot confirmar perquè en general els diaris no han tractat amb paraules despectives ni les feministes ni al moviment feminista en general. Però sí que cal destacar que el tracte concret cap a les feministes de la informació molt poques vegades hi és present. Quasi sempre es refereixen al moviment feminista en general i per això hi ha poques vegades on surt una feminista com a protagonista. Per tant, el tracte no és pejoratiu perquè quasi sempre és inexistent. Cal destacar que hi ha una notícia on podem veure un tracte despectiu i pejoratiu. Aquest cas és a la notícia de dia 3 de novembre de 1985 quan el diari ABC posa cometes a diverses paraules per posar-les en dubte. Són les següents: "Dos abortos conscientemente ilegales durante unas "jornadas feministas"" i l'altre és "No fueron realizados por médicos, sino por "sanitarias"". Aquí es tracta de manera despectiva el moviment i les persones que hi han participat i han fet les declaracions. Amb l'ús de les cometes es posa en dubte i es menysprea la informació. Posen en dubte tant les jornades feministes com les sanitàries que van practicar els avortaments. Aquí es deixa molt clar com ABC no està a favor de cometre avortaments i posa en dubte tot aquell que si hi està.

La tercera hipòtesi plantejada en aquesta investigació és “Les feministes que lluiten des del moviment no són les vertaderes protagonistes de la informació”. Aquesta hipòtesi es pot rebutjar des de l’anàlisi de les primeres jornades, ja que a totes les notícies el protagonisme se l’emporta el moviment feminista i en concret les feministes participants en les jornades. En cap moment hi ha altres protagonistes llevat de les darreres jornades, les celebrades pels 10 anys del moviment feminista, on entra en joc també declaracions d’un jutge pels avortaments comesos. Aquest només se l’anomena a El País dia 4 de novembre de 1985 i s’informa que “El jutge investiga els dos avortaments il·legals realitzats per les feministes en les jornades de Barcelona”. Tret d’aquest moment, el moviment feminista en general sempre és el protagonista de la informació. Com s’ha dit abans, no hi ha cap notícia que parli només d’una feminista de manera individual, sempre parlen del moviment feminista que protagonitza les jornades celebrades. En aquest cas, cap dels dos diaris, ni ABC ni el País, han volgut fer aparèixer altres protagonistes que no fossin el moviment. Podem pensar que és perquè no hi havia fonts en contra de les jornades ni del moviment feminista, que no apareixen en cap cas a les notícies, o que no volien donar importància a les jornades i per tant, només s’informa del que és estrictament necessari i no es pensa ni amb altres protagonistes ni fonts que estiguin en contra.

La quarta hipòtesi és la següent: “No es va donar veu a tots els agents que caracteritzaren els fets del moviment que tractem ocorregut entre el 75 i 85”. Aquesta hipòtesi es compleix parcialment, ja que si que es va donar veu al moviment feminista però no de manera acurada. Per una banda, cal dir que els dos diaris donen poca veu als agents del moviment feminista. Com hem apuntat abans l’ús de declaracions és desigual i no sembla que tingui un fi informatiu clar. S’agafen declaracions depenent de la notícia. Per exemple, el diari ABC quan es tracten els avortaments comesos a les jornades de 1985 només usa una declaració que parli de per què es van cometre els avortaments. No dóna més veu ni possibilitat d’explicació clara i per tant la informació queda incompleta i el lector no té una visió clara dels motius que porten a les participants de les jornades a cometre els avortaments, avortaments que són il·legals en aquesta època. En aquest cas podrien haver

usat més declaracions per donar una veu més clara al moviment feminista i no ho van fer. En el cas de El País, l'ús de declaracions de les jornades de 1985 és semblant. Però la dotació de veus a les declaracions és més acurada, ja que a dues notícies on es parla dels avortaments comesos sí que s'utilitzen declaracions per veure de primera mà els motius per haver comès els avortaments. Tot i que cal assenyalar que només hi ha una declaració en cada notícia. Per tant ni El País ni ABC donen veu correctament al moviment feminista. En les jornades restants també veiem com no ho fan de manera correcta, ja que l'ús de declaracions torna a ser deficient. Una altra vegada sembla que els dos diaris donin la informació perquè no hi ha altre remei i no perquè vertaderament creguin que han de donar veu i importància al moviment feminista.

L'última hipòtesi és "La informació és reconduïda d'una manera o d'una altra depenent de la ideologia del mitjà". Després de fer l'anàlisi de totes les notícies referents a les jornades podem dir que es pot veure com El País té una línia editorial més progressista i que ABC és una publicació més conservadora.

Per una banda, el diari ABC amb petits gestos a les informacions fa veure que el moviment feminista no és important. Veient el poc espai que li dedica a les notícies i el poc profundes que són aquestes, es nota que no es pren la informació com a rellevant i treuen importància del moviment feminista d'aquella època. Quan dediquen més importància a les notícies és quan a les jornades de Barcelona es cometien els avortaments. Aquesta informació és posada en dubte amb les cometes abans citades. A més, el dia 3 de novembre utilitzen la resta de l'espai de la pàgina introduint notícies relacionades amb l'avortament però que donen a entendre que no hi estan a favor. Per exemple, hi ha la notícia titulada "Jordi Pujol afirma que la crisi d'identitat de la família està superada" i en aquesta es defensa la família tradicional on no es contempla l'avortament. L'altra notícia parla d'un text escrit per juristes sobre la postura que en dret poden adoptar els metges davant la llei de l'avortament. El text explica que els metges són lliures d'al·legar que no volen practicar avortament. Aquestes notícies ens permeten veure l'opinió que des de la línia editorial del diari es té del tema.

Per altra banda, cal dir que El País a mesura que transcorren les jornades hi dedica més extensió, fet que es pot comparar amb la creixent importància del moviment feminista. El País sap que el moviment feminista està en auge i és un moviment important dintre de la societat i per això intenta evolucionar la seva informació i fer-la més acurada per apropar als lectors al moviment, ja que els mitjans són l'altaveu que fa arribar les notícies a la societat. Entenen que ja no només és un problema de les dones i que s'ha convertit en un moviment que afecta a tota societat.

Per tant, sí que d'alguna manera la informació és reconduïda depenent de la ideologia del mitjà. A mesura que passa el temps, El País evoluciona i tracta de manera més important el moviment feminista, donant-li més veu i fent notícies més profundes que parlen dels objectius i les reivindicacions de les jornades. Quant a ABC aquesta informació evoluciona menys tot i que també aconsegueix una transformació, ja que com hem dit el moviment feminista es fa més present en la societat i en aquest cas la informació no es pot obviar però sí que fan la informació menys completa, ja que els interessa menys.

6. Bibliografía

Agustín, M.. (2003). *La lucha por reformas*. En Feminismo: Identidad personal y lucha colectiva. Análisis del movimiento feminista español en los años 1975 a 1985 (pp.271-298). Granada: Editorial Universidad de Granda.

Agustín, M.. (2003). *Del movimiento de mujeres al movimiento feminista. Las primeras jornadas*. En Feminismo: Identidad personal y lucha colectiva. Análisis del movimiento feminista español en los años 1975 a 1985 (pp.49-64). Granada: Editorial Universidad de Granda.

Agustín, M.. (2003). *Las mujeres de los barrios toman la iniciativa*. En Feminismo: Identidad personal y lucha colectiva. Análisis del movimiento feminista español en los años 1975 a 1985 (pp.77-90). Granada: Editorial Universidad de Granda.

Bach, M., Altés, E., Gallego, J., Plujà, M., & Puig, M.. (2000). *El sexo de la noticia. Reflexiones sobre el género en la información y recomendaciones de estilo*. Barcelona: Romanyà/Valls, S.A.

Cohen, B.. (1963), *The Press and Foreign Policy*. Princeton; Princenton University Press. (pp.13)

Conferencias mundiales sobre la mujer (s.f). Recuperat el 12 de febrer de 2017 de: <http://www.unwomen.org/es/how-we-work/intergovernmental-support/world-conferences-on-women>

Del Río, O. (2011). *El proceso de investigación: etapas y planificación de la investigación*. En *La investigación en comunicación*. Métodos y técnicas en la era digital (pp.67-85). Barcelona: Editorial Gedisa.

Gallego, J., Altés, E., Soriano, J., Melús, E., Cantón, MJ. (2002). *La prensa por dentro. Producción informativa y transmisión de estereotipos de género*. Barcelona: Los libros de la frontera.

Garcia, C.& Roset, M.C.& Roset, M.. (1992). *La lluita pels drets de les dones. Història del feminisme*. Barcelona: Graó.

Grupo Godó. (2016). *"La Vanguardia" refuerza suposición de líder en Catalunya y tercero de España*. Recuperat el 16 de febrer de 2017 de Grupo Godó web: <http://www.grupogodo.net/actualidad/noticias/>

Lafuente, I.. (2003). *Mujeres en transición*. En *Agrupémonos todas. La lucha de las españolas por la igualdad*(pp.233-260). Madrid:Aguilar.

Larrondo, A.. (2011). *La representación pública del movimiento de liberación de la mujer en la prensa diaria española (1975-1979)*. *Historia Contemporánea*, 39, 627-655. 15/03/2017, De Google Scholar Base de datos.

McCombs, M.. (2006). *Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Barcelona: Paidós.

Montero, J.. (2002). *Las aspiraciones del movimiento feminista y la transición política*. En *El movimiento feminista en España en los años 70* (pp.295-298). Madrid: Ediciones Cátedra.

Moreno, M (2013). *Represión, resistencias, memoria. Las mujeres bajo la dictadura franquicia*. Capítol 1: La dictadura franquista y la represión de las mujeres. Granada: Comares.

Nash, M.. (2013). *Represión, resistencias, memoria. Las mujeres bajo la dictadura franquicia*. Granada: Comares.

-Noelle-Neumann, Elisabeth. (2010). *La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social*.(1 ed.). Barcelona: Paidós Comunicación.

Roiz, M. (2002). *Orden y persuasión en la sociedad global*. En *La sociedad persuasora. Control cultural y comunicación de masas*. *Barcelona*: Editorial Paidós.

San José, B.. (2009). *Feminismo y sindicalismo durante la transición democrática española (1976-1982)*. En *El Movimiento Feminista en España en los años 70*(pp.335-409). Madrid: Ediciones Cátedra.

Sarabia, B.. (2003). *Historia de ABC*. Recuperat dia 16 de febrero de: El Cultural Sitio web: <http://www.elcultural.com/revista/letras/Historia-de-ABC/6386>

Simelio, N., Vilches, L.. (2011). *Por dónde empezar y cómo plantear un proyecto de investigación*. En *La investigación en comunicación. Métodos y técnicas en la era digital* (pp.45-61). Barcelona: Editorial Gedisa.

Solé, G.. (2011). *Historia del feminismo. Siglos XIX y XX*. Navarra: Universidad de Navarra SA.

Tubert, S. (2003). *La interpretación del concepto de género*. En *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*. Madrid: Ediciones Cátedra.

Vázquez, M.. (2002). *El diario madrileño ABC y los humoristas españoles. El concurso "del ingenio español" de 1928*. *Artigrama*, 17, 419-445. Recuperat dia 16 de gener de 2017 de: Google Acadèmic Base de datos.

7. Annexos

7.1. Taules anàlisi ABC

Jornades Catalanes de la Dona 1976

Mitjà: ABC Data: 28/05/1976

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Jornades 1. 0-10
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	3. Ressenya
6. Extensió	3. Petita

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	1. No
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Ana Vela participa a la inauguració de les Jornades Catalanes de la Dona
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	6. Persona en concret
5. Fonts citades	6. No es citen
6. Escenari	1. Es cita
7. Lloc geogràfic	1. Es cita
8. S'explica qui	2. No apareixen els noms dels grups

participa a les jornades?	
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones implicades?	3. No s'utilitza
10. S'explica el que es farà a les jornades?	2. No
11. Es dona el número de participants?	2. No
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	2. No
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Jornades Estatals de Granada 1979

Mitjà: ABC Data: 11/12/1979

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Granada: Las II Jornadas de la Mujer terminaron mal 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	3. Petita

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	4. Agència
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	4. Política
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Jornades de la Dona a Granada
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a	3. No s'utilitza

declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dona el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Mitjà: ABC Data: 12/12/1979

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Tres mil mujeres reunidas analizan sus problemas 3.20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	2. Crònica
6. Extensió	3. Petita

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	1. No
2. Periodista in situ	3.No queda clar
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	3. Si, publicitat dirigida a les dones
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	2. Dones
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Celebrades les II Jornades de la Dona
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	6. No se citen
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones	3. No s'utilitza

implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

III Jornades Feministes 1985

Mitjà: ABC Data: 01/11/1985

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Comienzan en Barcelona las III Jornadas Feministas 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	3. Petita

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	4. Agència
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	3. Si, dirigida a les dones
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Inici de les III Jornades de la Dona
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups

9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones implicades?	2. Si, apareix més d'una declaració
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	3. No s'explica el perquè
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Mitjà: ABC Data: 3/11/1985

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Dos abortos conscientemente ilegales durante unas "Jornadas Feministas" 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	2. Mitjana

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	4. Agència
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	5. Si però a un espai petit
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	1. Si
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Realitzats avortaments il·legals a les Jornades de 1985
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	3. Se cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	1. Si, apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les	2. Si, apareix més d'una declaració

persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	2. No
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	1. Si
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

7.2 Taules anàlisi EL País

Jornades Catalanes de la Dona 1976

Mitjà: El País Data: 27/05/1976

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Dos mil participants en las Jornadas Catalanas de la Mujer 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	2. Mitjà

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	2. Home
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	2. No
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Inici de les Jornades Catalanes de la Dona
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	6. No se citen
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	2. No se cita
8. S'explica qui participa a les jornades?	1. Si, apareixen els noms dels grups

9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones implicades?	3. No s'utilitza
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	1. Si
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Mitjà: El País Data: 28/05/1976

Taula 1: Dades generals

1. Titular	En las Jornadas Catalanas de la Mujer no quieren hombres 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	2. Mitjà

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	1. No
2. Periodista in situ	3. No queda clar
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	5. Si, però apareix en un espai petit
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	1. Si
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	3. Agència

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Prohibició homes a les Jornades Catalanes
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actives
6. Escenari	1. Es cita
7. Lloc geogràfic	1. Es cita
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a	1. Si, apareix una declaració

declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dona el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	1. Si
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	2. És de les jornades
20. La fotografia porta peu explicatiu?	1. Si

Mitjà: El País Data: 30/05/1976

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Contradicciones y enfrentamientos en torno al papel de la mujer 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	2. Home
2. Periodista in situ	1. Si
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Enfrontaments a les Jornades Catalanes
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones	1. Si, apareix una declaració

implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	1. Si
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Jornades Estatals Granada 1979

Mitjà: El País Data: 07/12/1979

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Las II Jornadas Estatales de la Mujer comienzan hoy en Granada 3. 20 o més
2. Entradeta	2. No
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	3. Petita (1 columna)

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	2. Home
2. Periodista in situ	2. No
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si, publicitat dirigida als homes
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	4. Política
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No hi ha foto

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Inici de les Jornades
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a	1. Si, apareix una declaració

declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dona el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	1. Si
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	3. Si, amb fonts de les jornades
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	2. No
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Mitjà: El País Data: 09/12/1979

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Enfrentamientos y abandonos en las II Jornadas Feministas 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran (4-8 columnes)

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	3. Dona
2. Periodista in situ	1. Si
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	4. Política
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Enfrontaments a les Jornades de Granada
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	1. Es cita
8. S'explica qui participa a les jornades?	1. Si, apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones	2. Si, apareixen més d'una declaració

implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	1. Si
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1.Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Mitjà: El País Data 11/12/1979

Taula 1: Dades generals

1. Titular	“El feminismo no se ha contagiado del desencanto general” 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	2. No
4. Secció	6. No queda clar
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	3. Dona
2. Periodista in situ	1. Si
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	4. Política
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	5. No n'hi ha

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Conclusions de les Jornades de Granada
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	2. Nom i cognoms
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	1. Es cita
8. S'explica qui participa a les jornades?	1. Si, apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia fent referència a declaracions de les persones	2. Si, apareix més d'una declaració

implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	1. Si
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	2. No
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	
20. La fotografia porta peu explicatiu?	

Jornades Estatals 10 anys moviment feminista 1985

Mitjà: El País Data: 02/11/1985

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Más de 3.000 mujeres buscan una nueva estrategia del feminismo al hacer el balance de los 10 años del movimiento 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	2. No
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	3. Dona
2. Periodista in situ	1. Si
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	1. Si
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	2. Home

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Es plantegen noves estratègies pel moviment
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	6. No se citen
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	1. Es cita
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia	3. No s'utilitza

fent referència a declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	1. Si
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	2. És de les jornades
20. La fotografia porta peu explicatiu?	1. Si

Mitjà: El País Data: 03/11/1985

Taula 1: Dades generals

1. Titular	Las feministas practican en Barcelona dos abortos ilegales para denunciar la insuficiencia de la ley despenalizadora 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	1. Si
4. Secció	3. Societat
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	3. Dona
2. Periodista in situ	1. Si
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	2. No
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	2. Home

Taula 3: Missatge

1. Tema principal	Practiquen dos avortaments durant les Jornades 10 anys de moviment feminista
2. Càrrec protagonistes	1. Si
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	5. Participants actius
6. Escenari	2. No se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen el nom de les jornades
9. S'explica la notícia	2. Si, apareix més d'una declaració

fent referència a declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	2. No
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	2. És de les jornades
20. La fotografia porta peu explicatiu?	1. Si

Mitjà: El País Data: 04/11/1985

Taula 1: Dades generals

1. Titular	El juez investiga los dos abortos ilegales realizados por las feministas en las jornadas de Barcelona 3. 20 o més
2. Entradeta	1. Si
3. Portada	1. Si
4. Secció	3. Sociedad
5. Gènere informació	1. Notícia
6. Extensió	1. Gran

Taula 2: Rutines productives i emissor

1. Notícia firmada	3. Dona
2. Periodista in situ	3. No queda clar
3. Apareix publicitat a la mateixa pàgina?	5. Si però apareix només un petit espai
4. Contingut notícies que apareixen a la mateixa pàgina	8. Societat
5. La notícia comença amb alguna prohibició feta per les integrants de les jornades?	2. No
6. Es posen cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?	2. No
7. Autoria de la foto	2. Home

Taula 3: Missatge

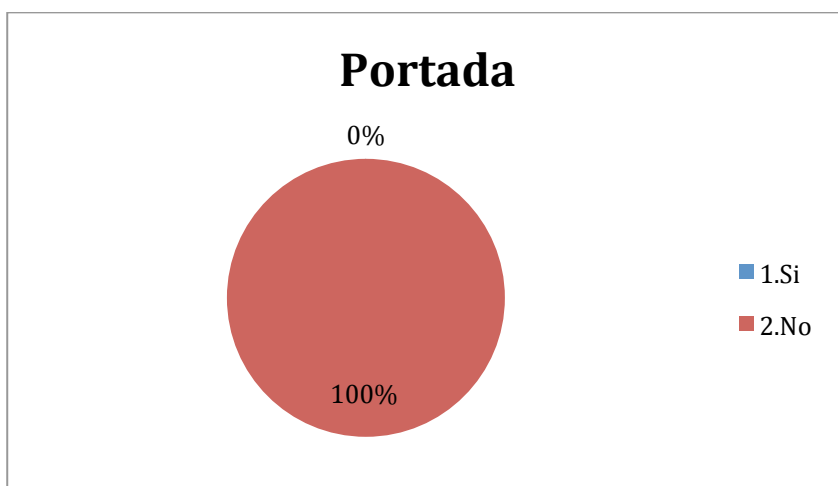
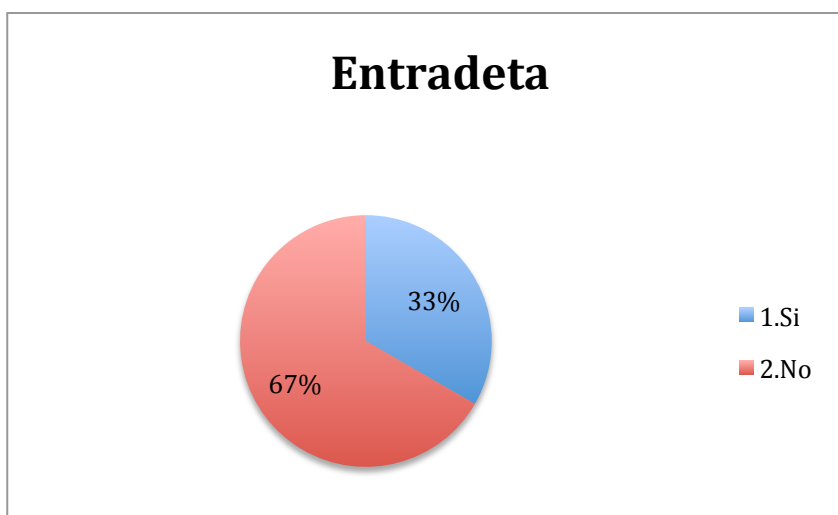
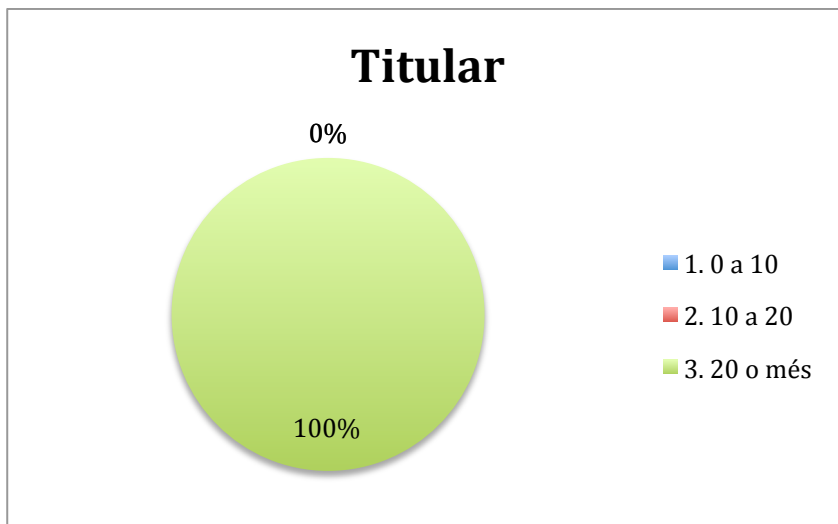
1. Tema principal	El jutge investiga els avortaments de les Jornades de Barcelona
2. Càrrec protagonistes	2. No
3. Com se les identifica?	3. No se cita
4. Protagonistes	1. Moviment feminista
5. Fonts citades	2. Fonts policials 5.Participants actius
6. Escenari	1. Se cita
7. Lloc geogràfic	3. Es cita a l'inici
8. S'explica qui participa a les jornades?	2. No apareixen els noms dels grups
9. S'explica la notícia	2. Si, apareix més d'una declaració

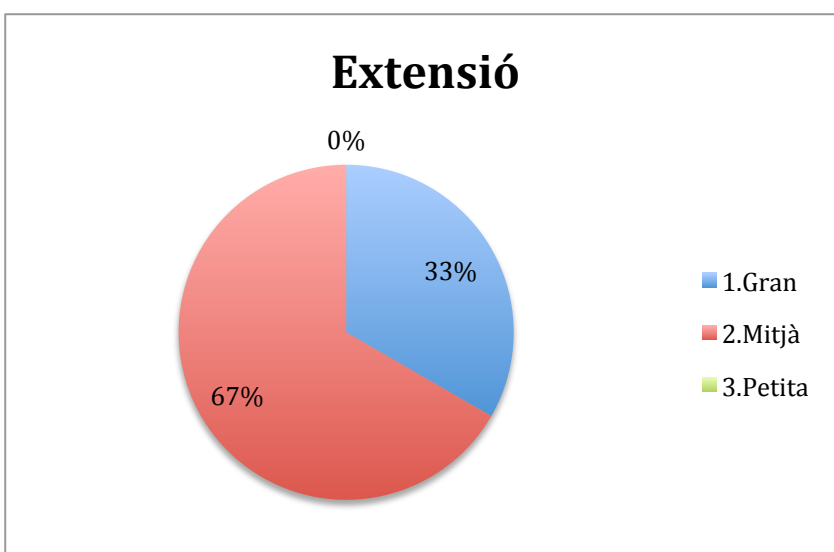
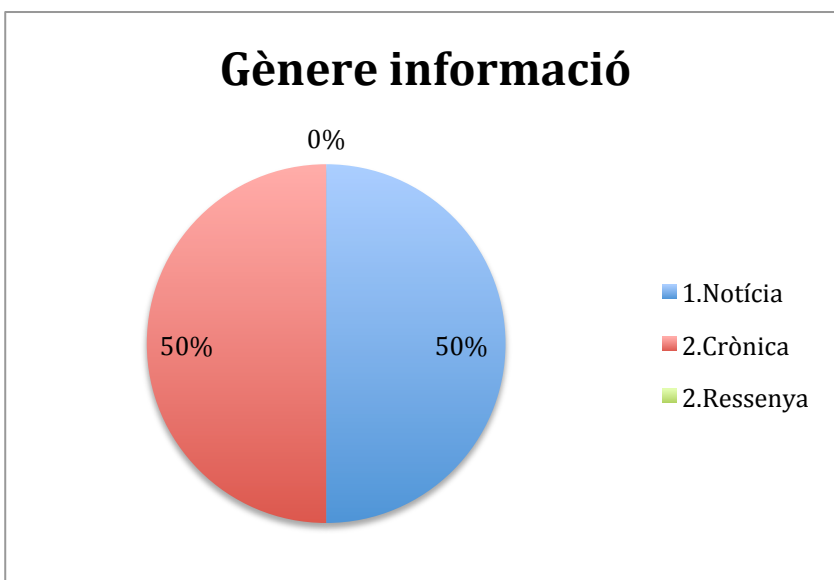
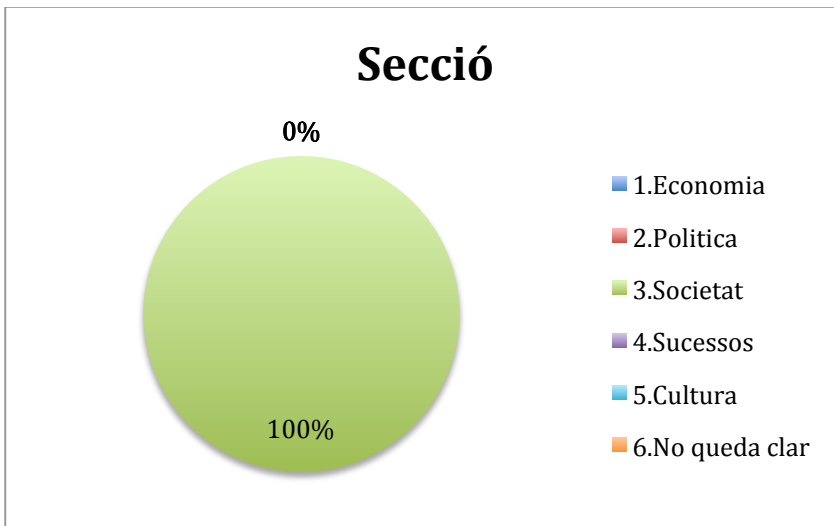
fent referència a declaracions de les persones implicades?	
10. S'explica el que es farà a les jornades?	1. Si
11. Es dóna el número de participants?	1. Si
12. Es fa referència a la participació dels homes a les jornades?	2. No
13. Es donen detalls de les ponències i xerrades?	1. Si
14. Apareix a la notícia cites o fonts que es posicionen en contra de les jornades?	2. No
15. Dades context	2. No
16. S'explica l'objectiu de les jornades?	1. Si
17. Es respon a les 5 preguntes periodístiques? Què, Qui, Com, quan i perquè?	1. Si
18. Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?	1. Si
19. Si s'utilitza foto, és d'arxiu o és del dia de les jornades?	2. És de les jornades
20. La fotografia porta peu explicatiu?	1. Si

7.3 Gràfiques anàlisis El País

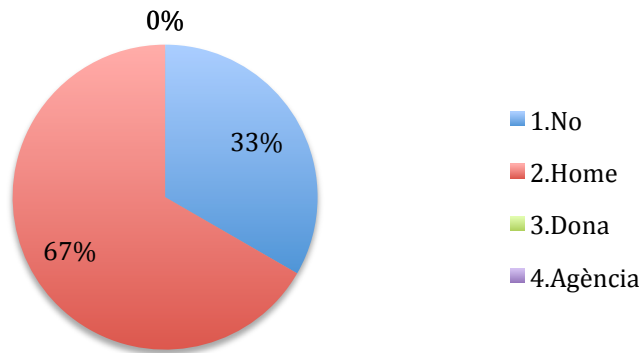
Jornades Catalanes de la dona 1976

Resultats Taula 1: Dades generals

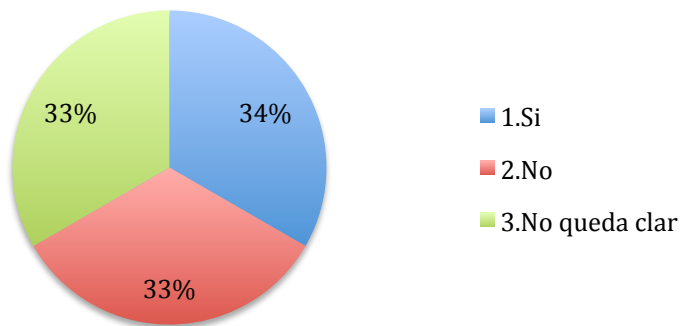

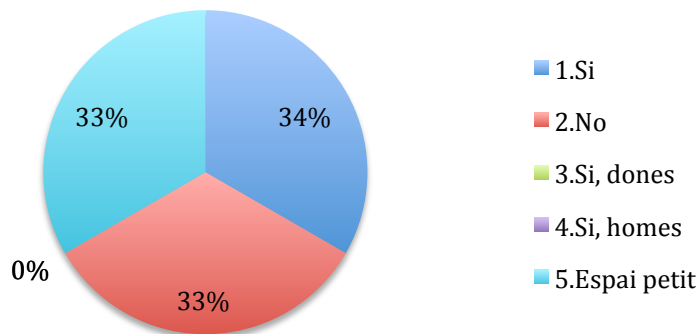
Noticia firmada

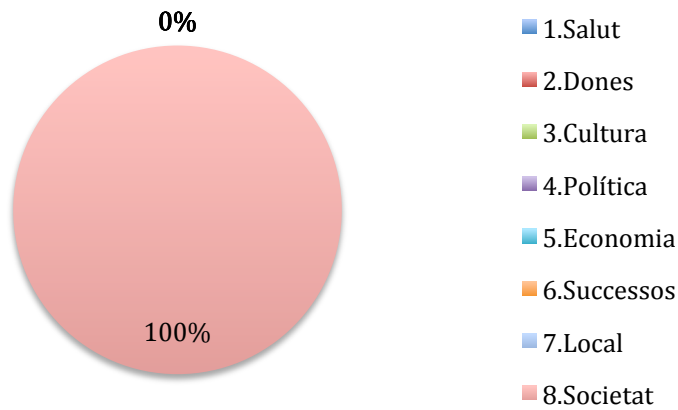
Periodista in situ

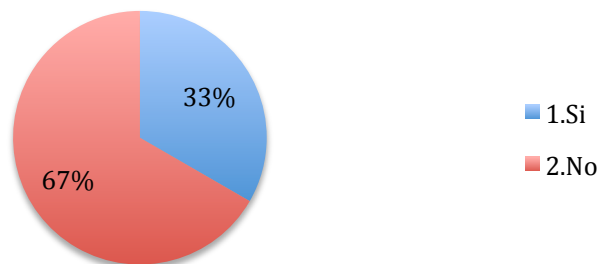
Publicitat de la pàgina

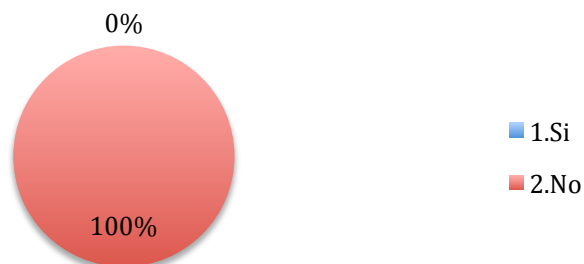
Contingut de la mateixa pàgina

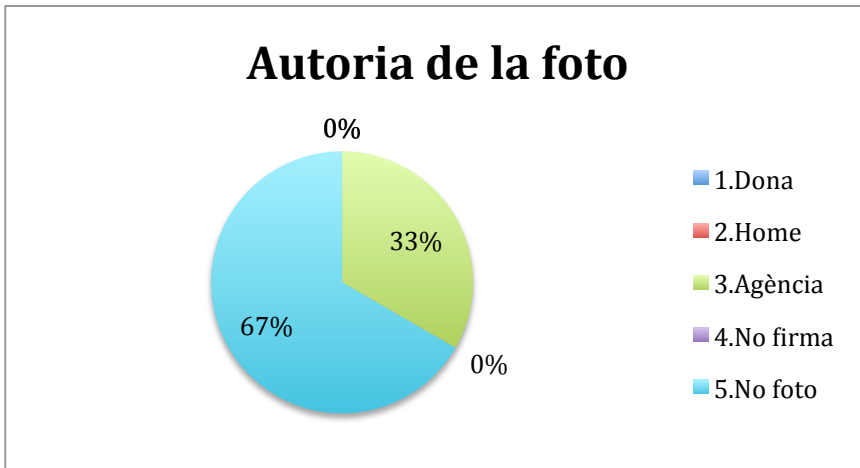

Inici de la notícia amb alguna prohibició?

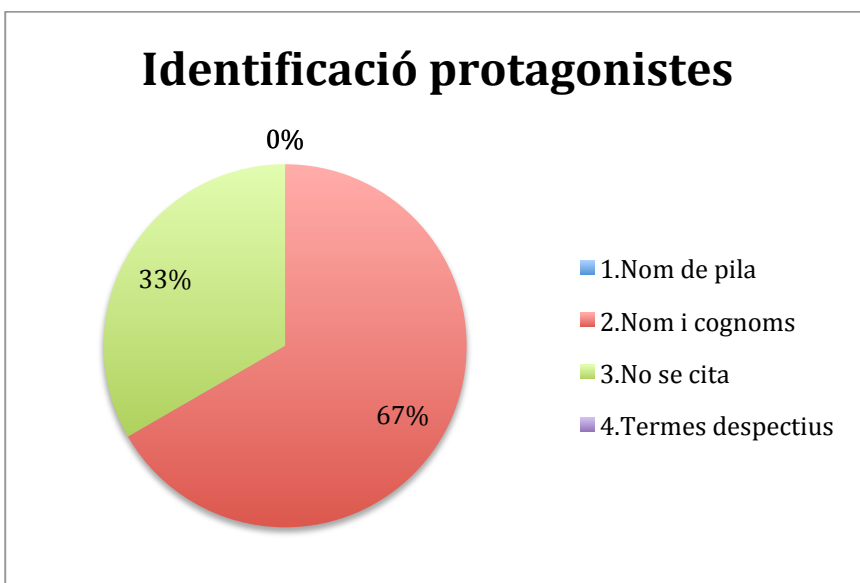
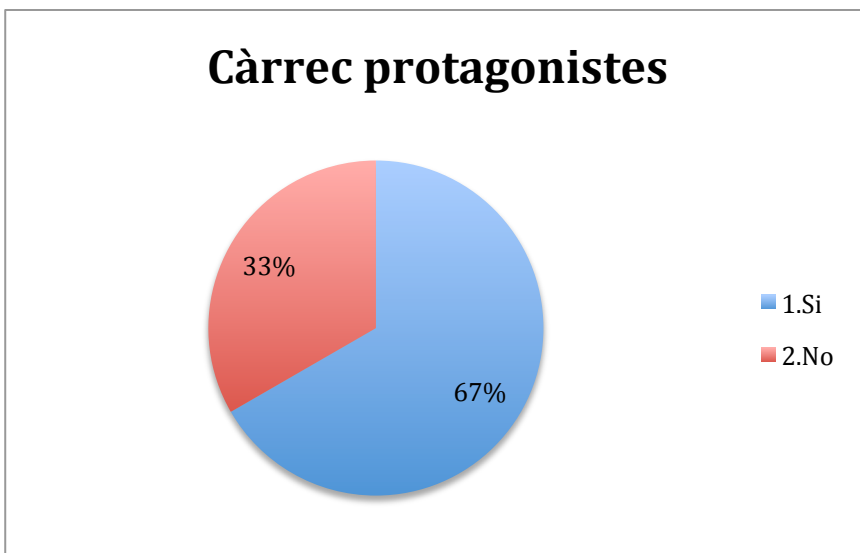

S'utilitzen paraules amb cometes per posar-les en dubte?

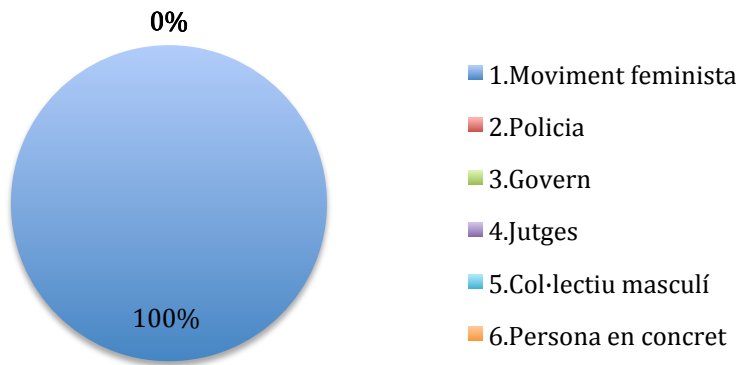

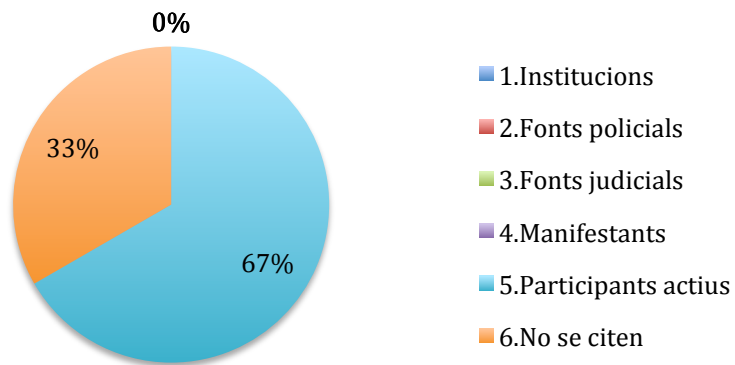
Resultats Taula 3: Missatge

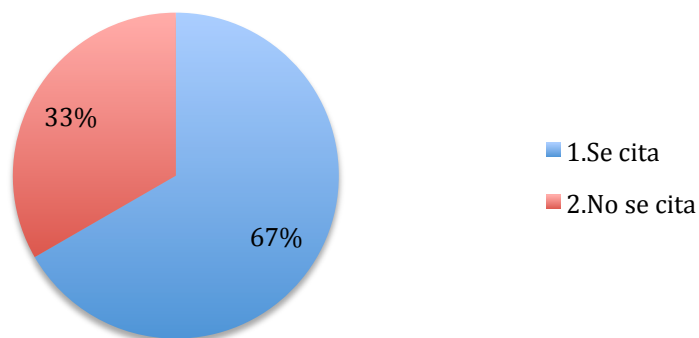
Protagonistes

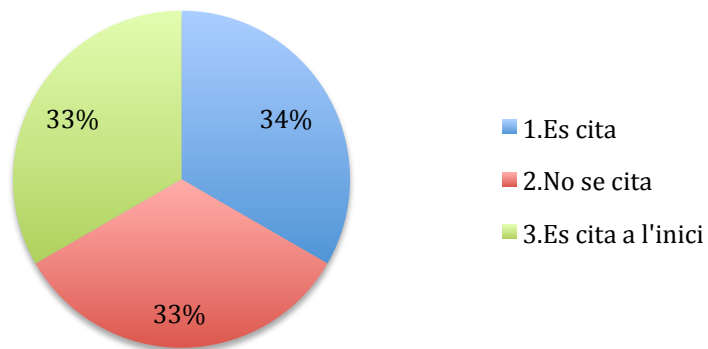
Fonts citades

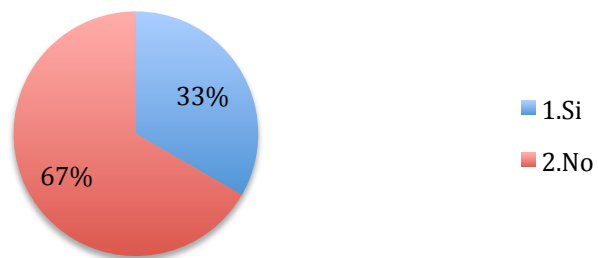
Escenari

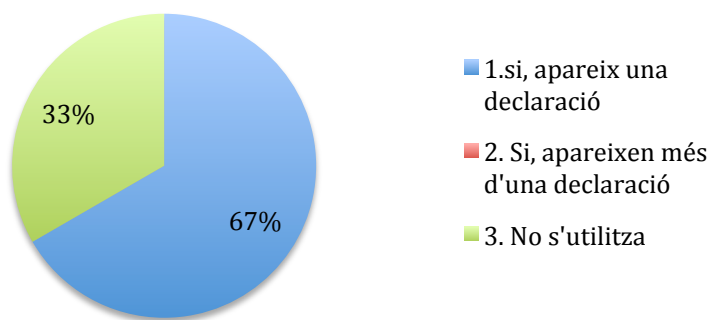
Lloc geogràfic

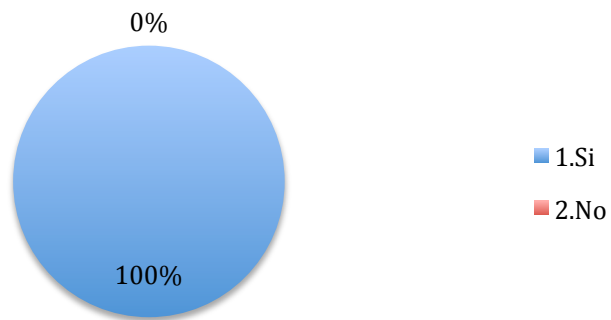
S'explica qui participa a les jornades?

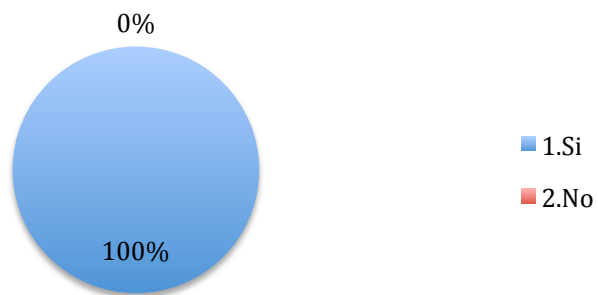
Ús de declaracions

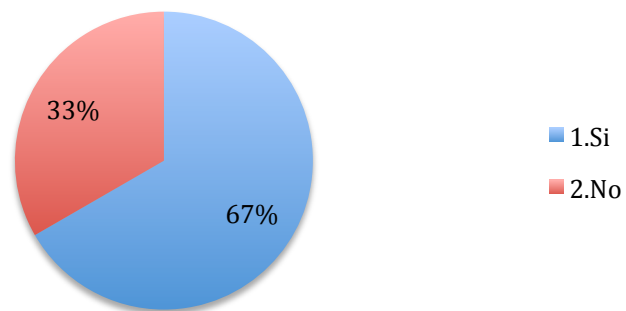
S'explica el que es farà a les jornades?

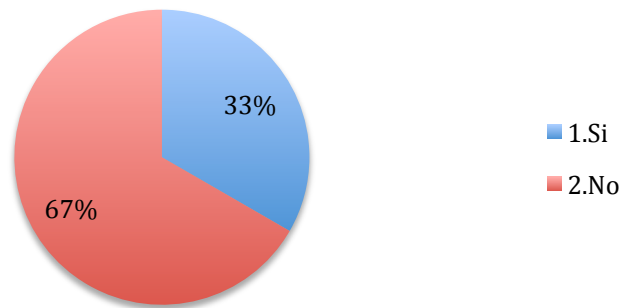
Apareix el nombre de participants?

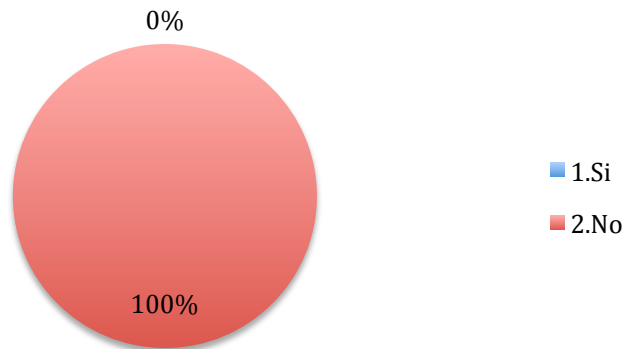
Es fa referència als homes?

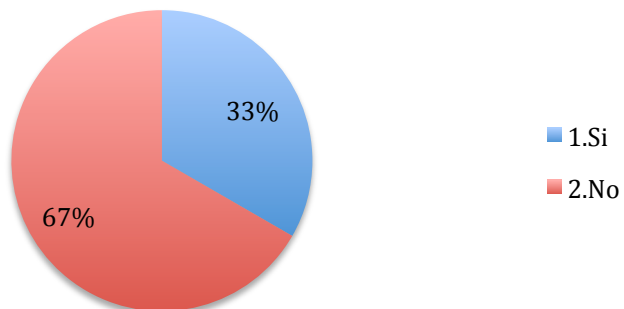
Detalls ponències

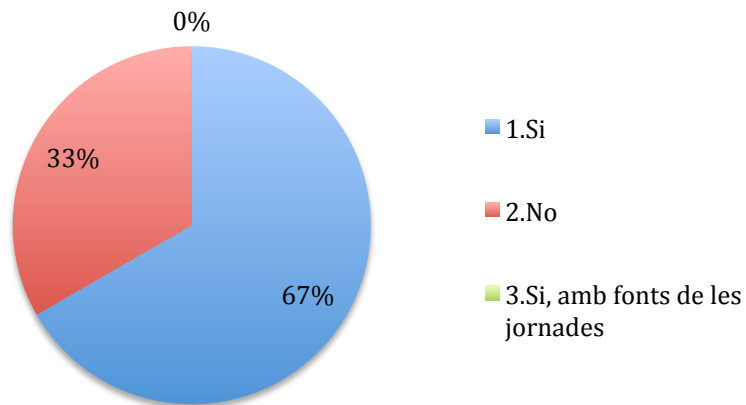
Fonts posicionades en contra?

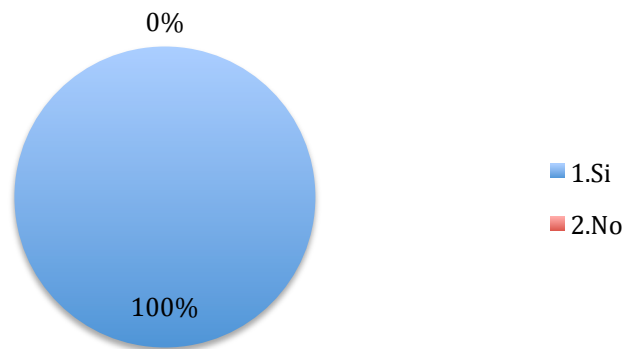
Dades context

Objectiu jornades

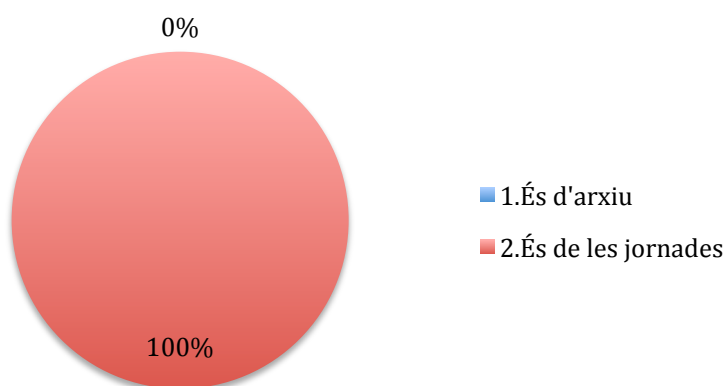
5 preguntes periodístiques

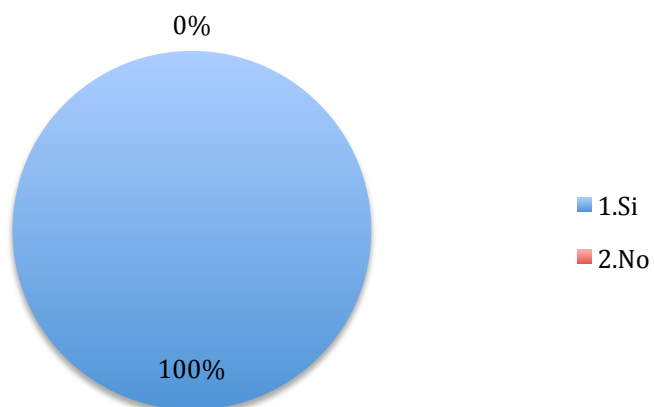
Es mencionen les reivindicacions de les Jornades?

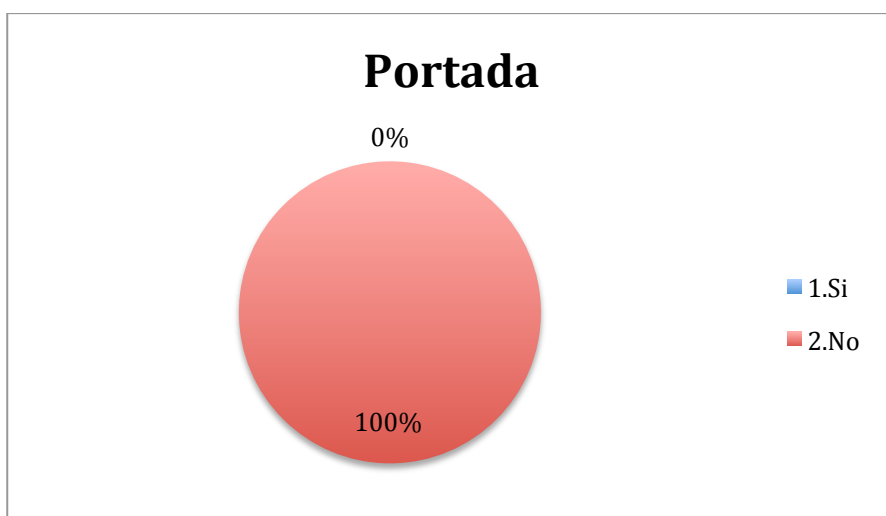
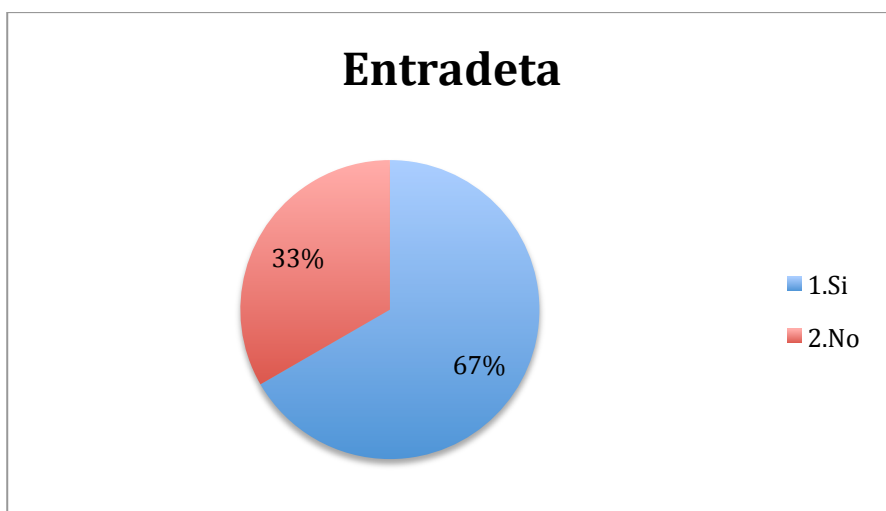
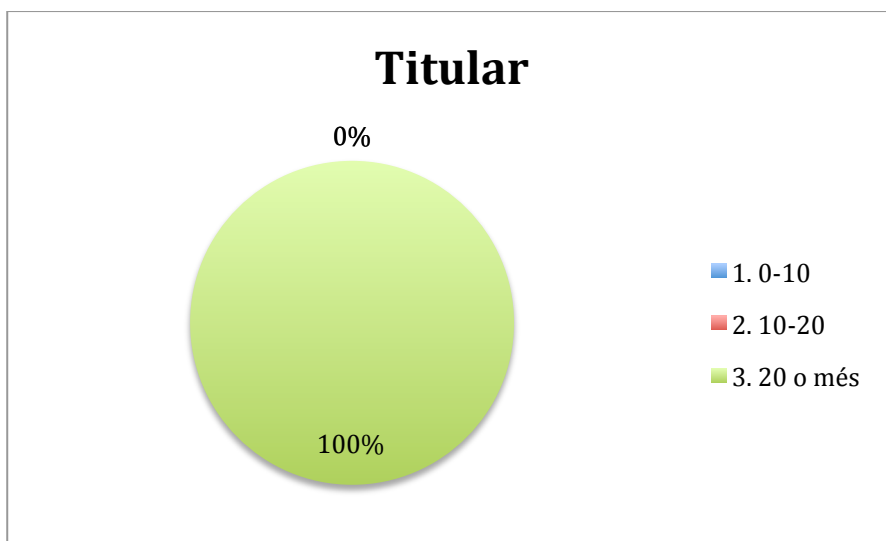
Fotografia

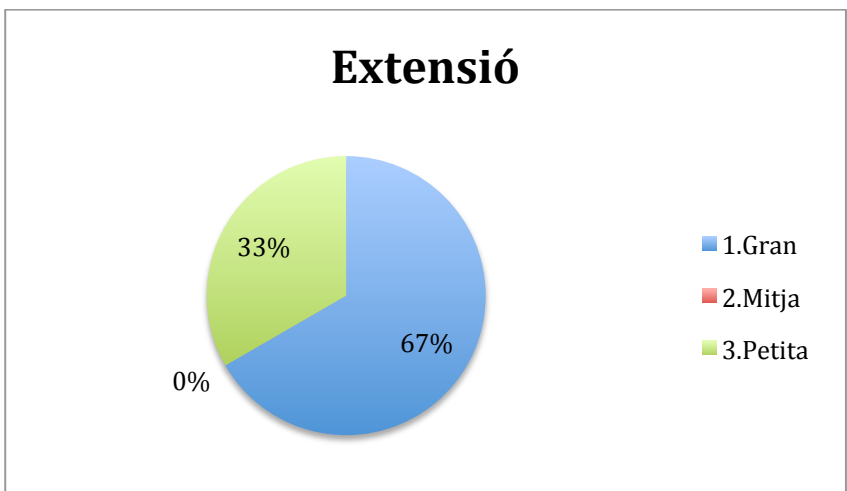
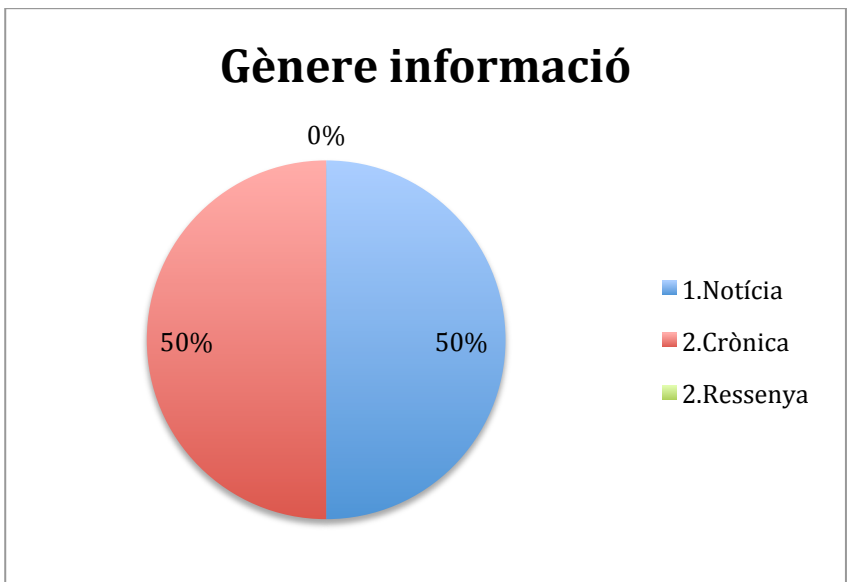
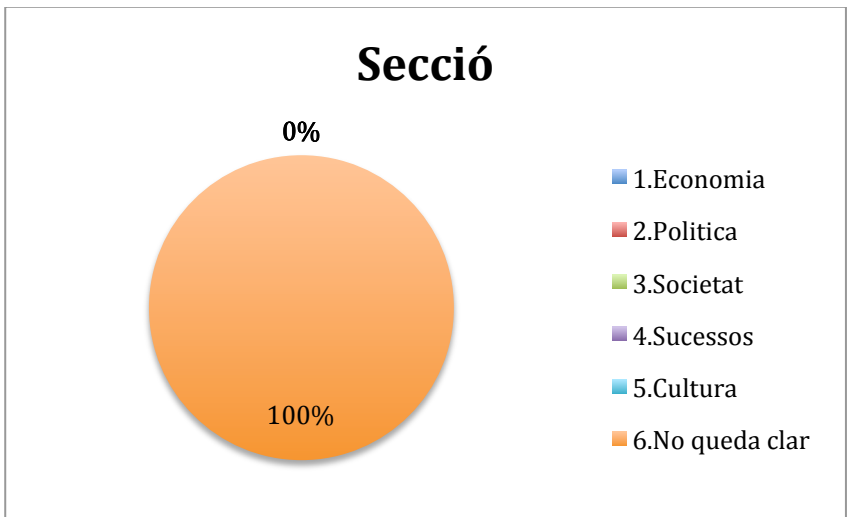

Porta peu explicatiu?

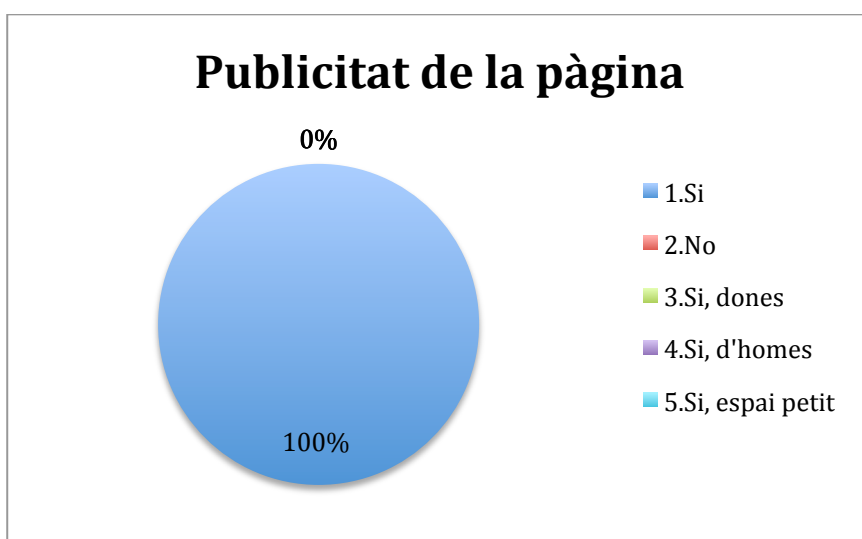
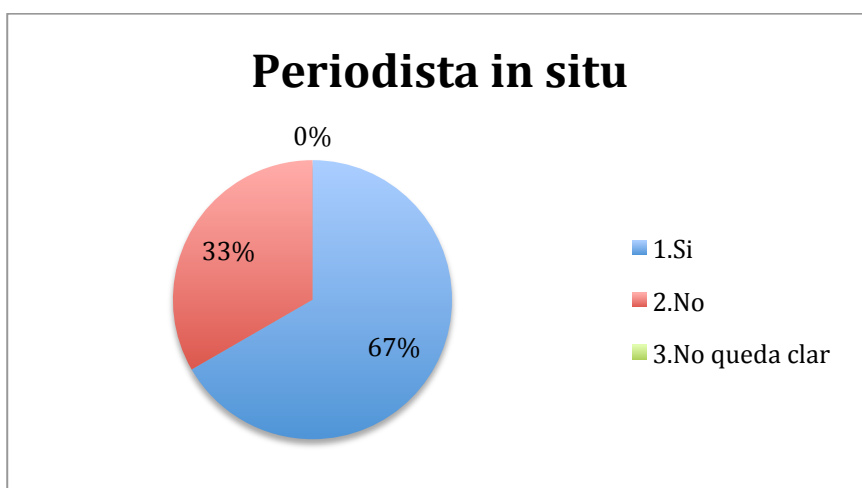
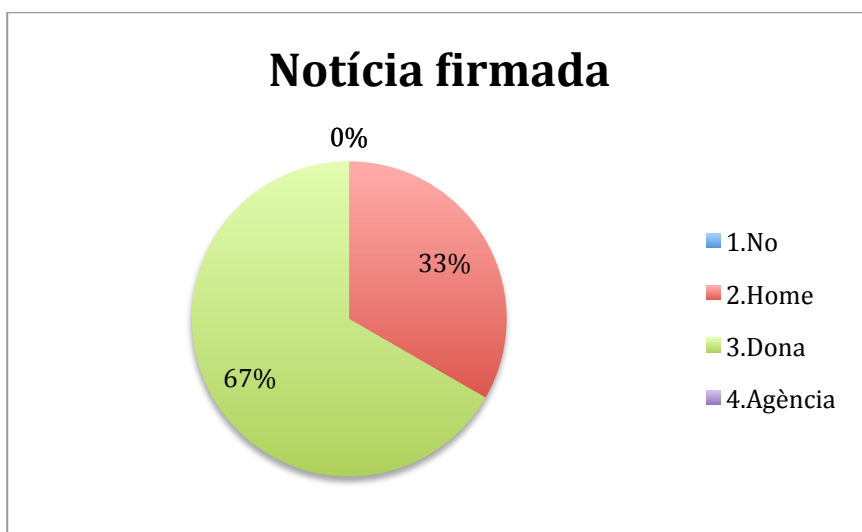

Resultats Taula 1: Dades generals

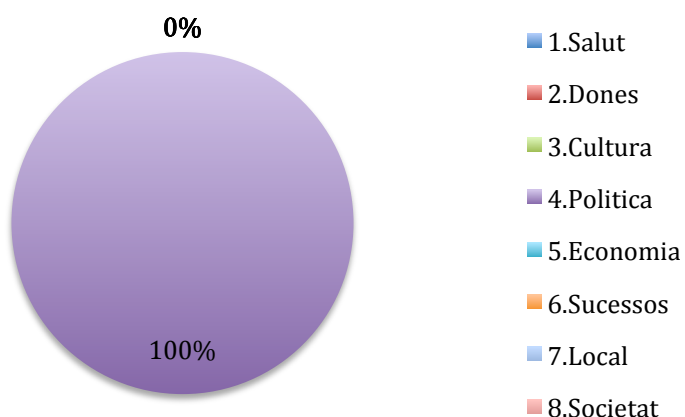

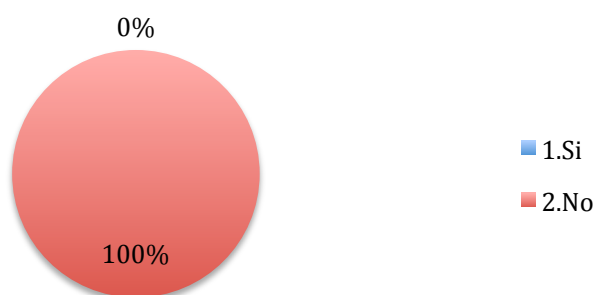
Resultats Taula 2: Rutines productives

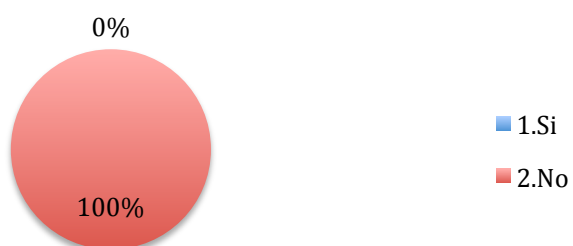
Contingut de la pàgina

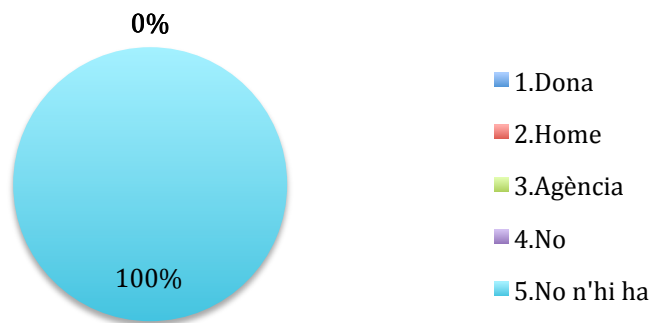
Inici de la notícia amb alguna prohibició?

S'utilitzen paraules amb cometes per posar-les en dubte?

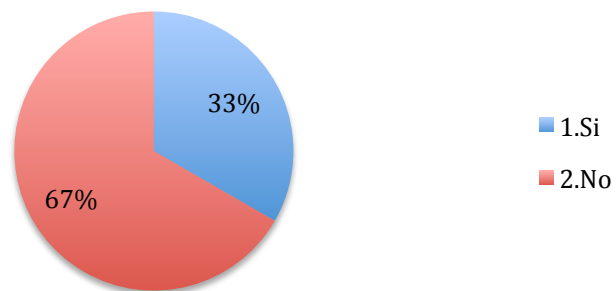

Autoria de la foto

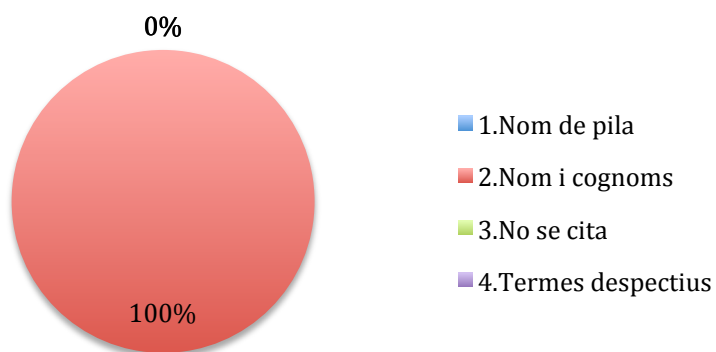

Resultats taula 3: Missatge

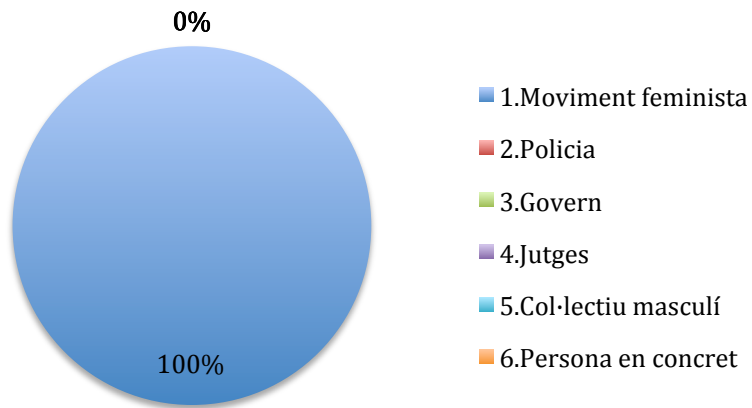
Càrrec protagonistes

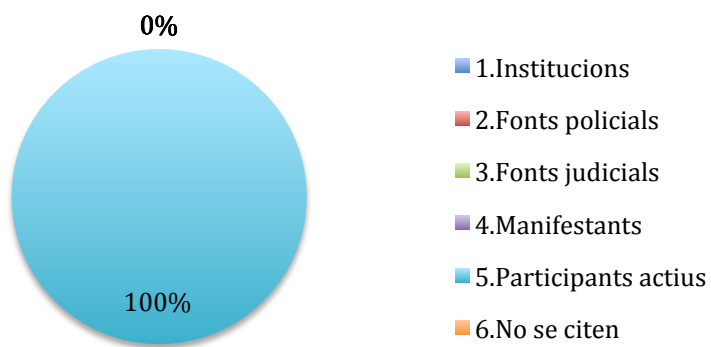
Identificació protagonistes

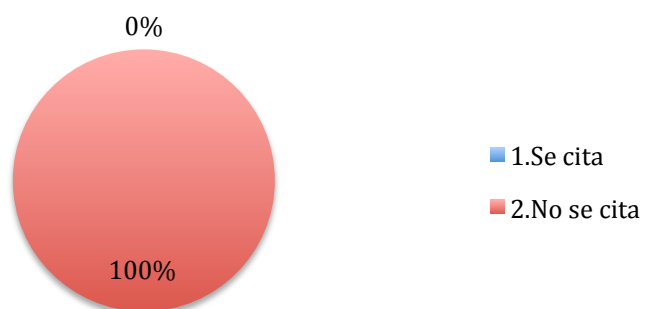
Protagonistes

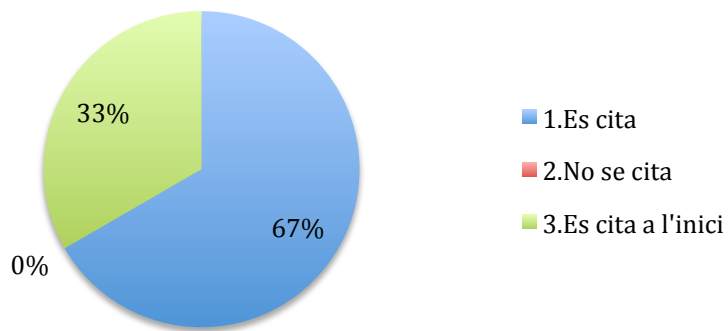
Fonts citades

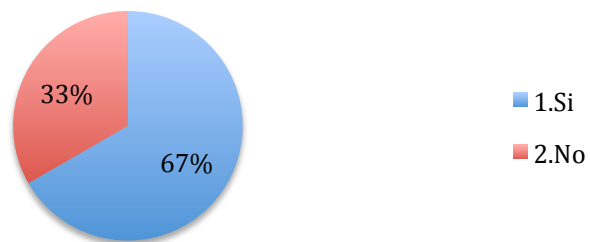
Escenari

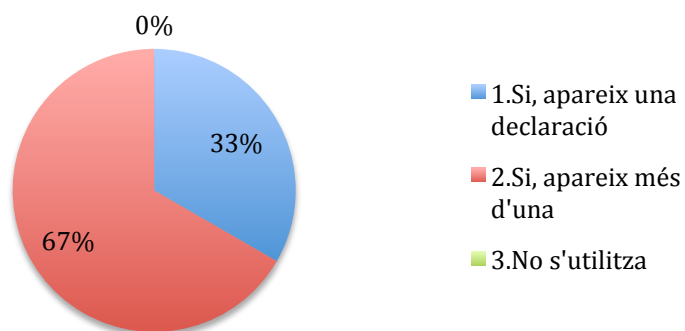
Lloc geogràfic

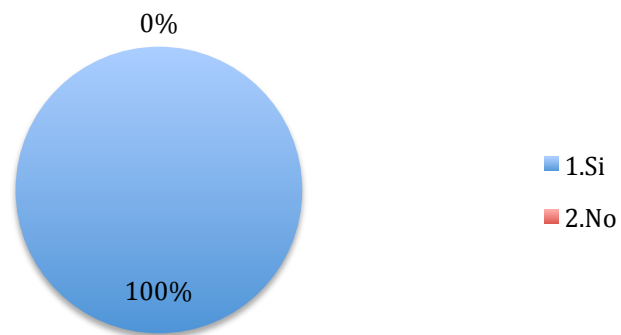
S'explica qui participa a les Jornades?

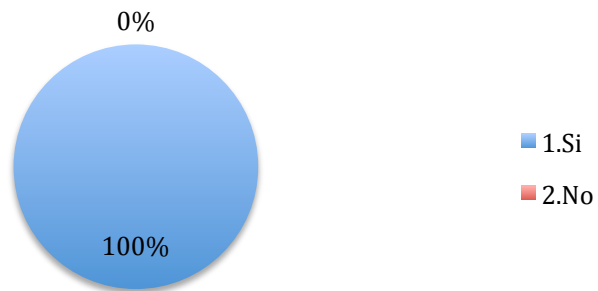
Ús de declaracions

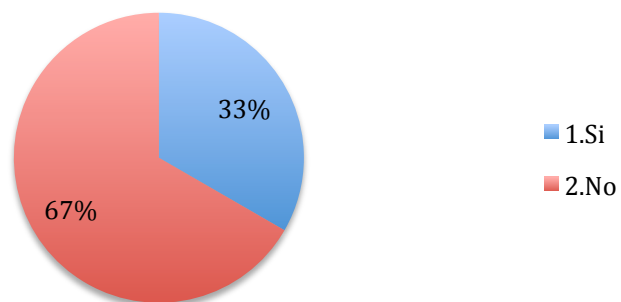
S'explica el que es farà a les Jornades?

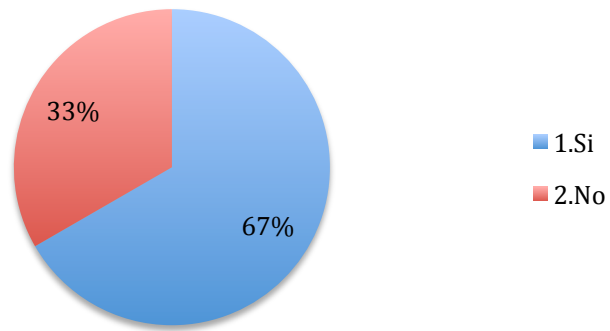
Apareix el nombre de participants?

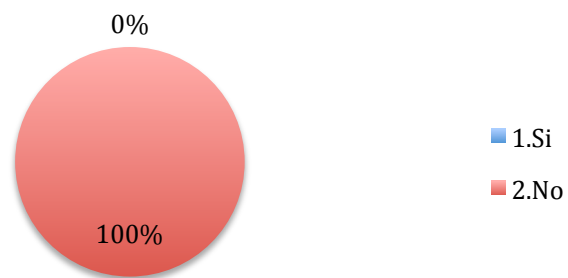
Es fa referència als homes?

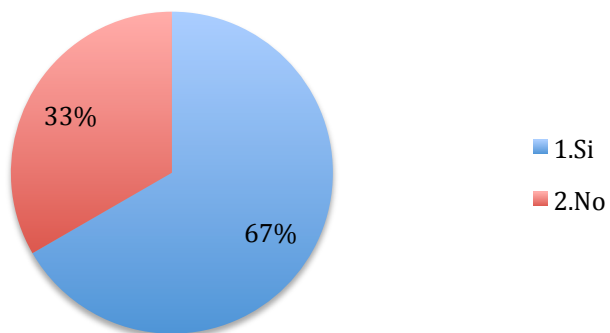
Detalls ponències

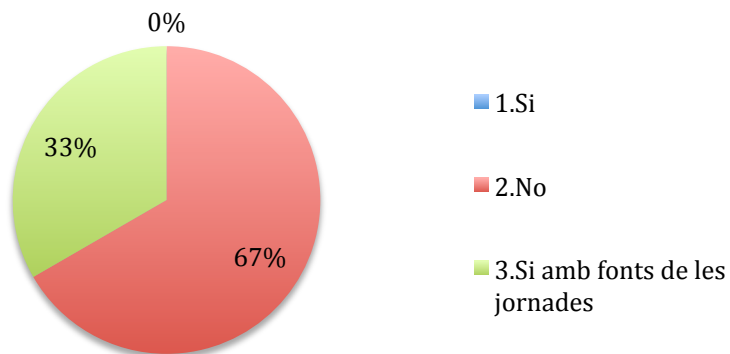
Fonts posicionades en contra?

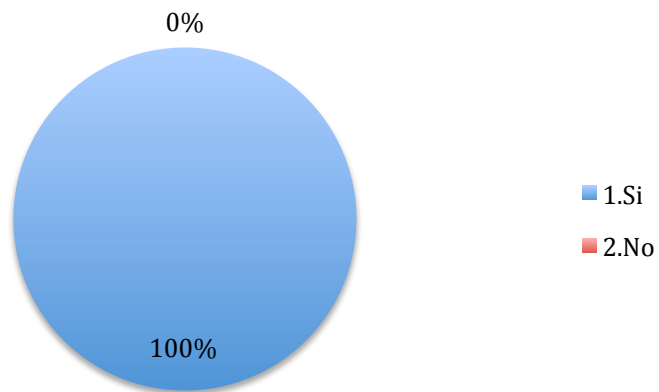
Dades context

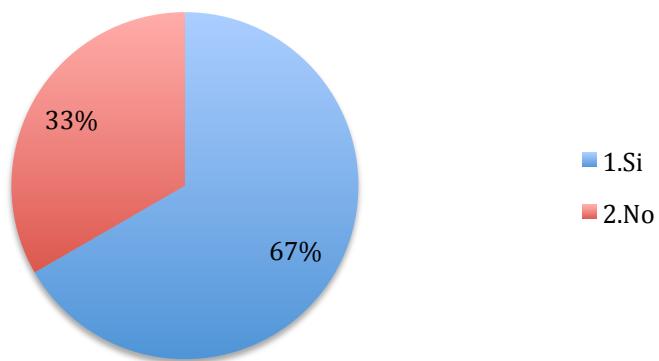
S'explica l'objectiu de les Jornades?

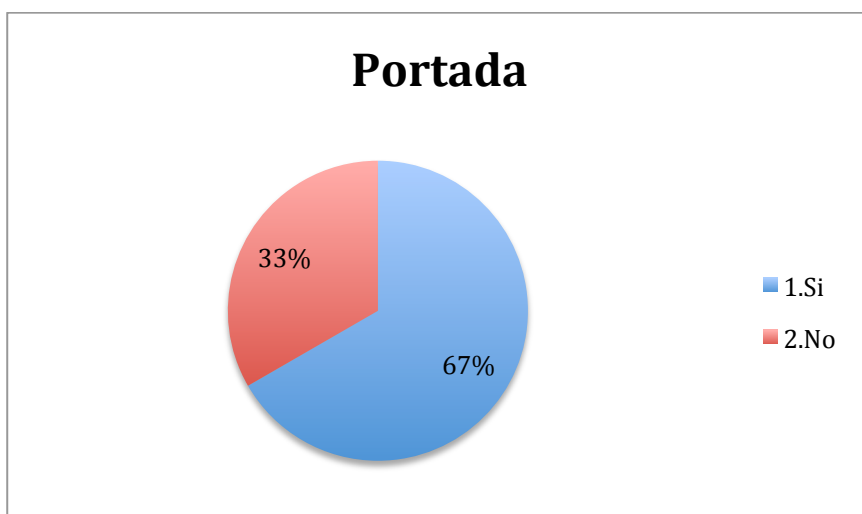
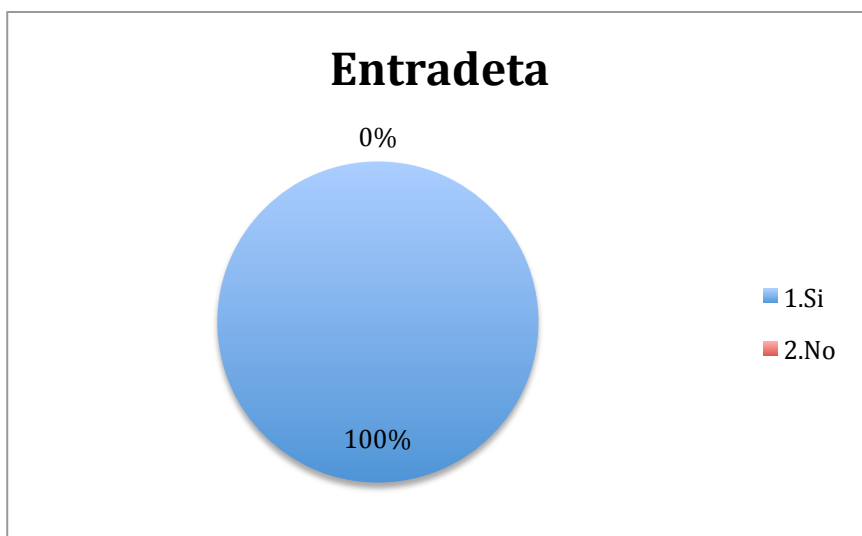
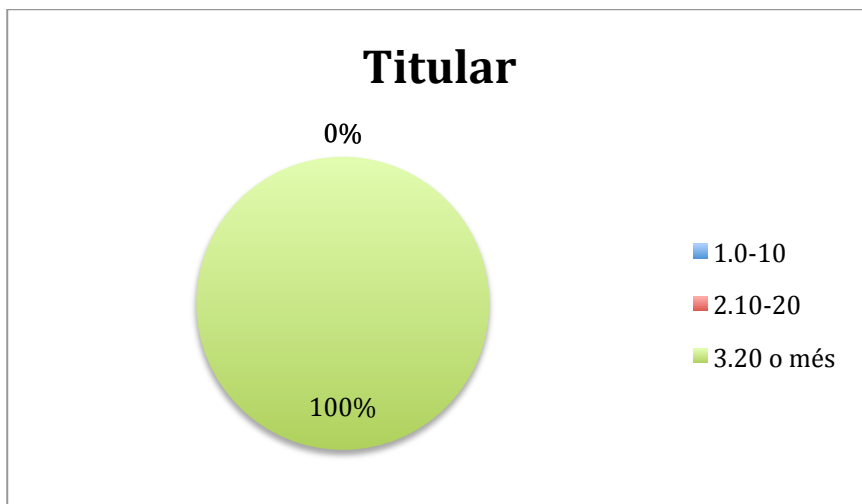
5 preguntes periodístiques

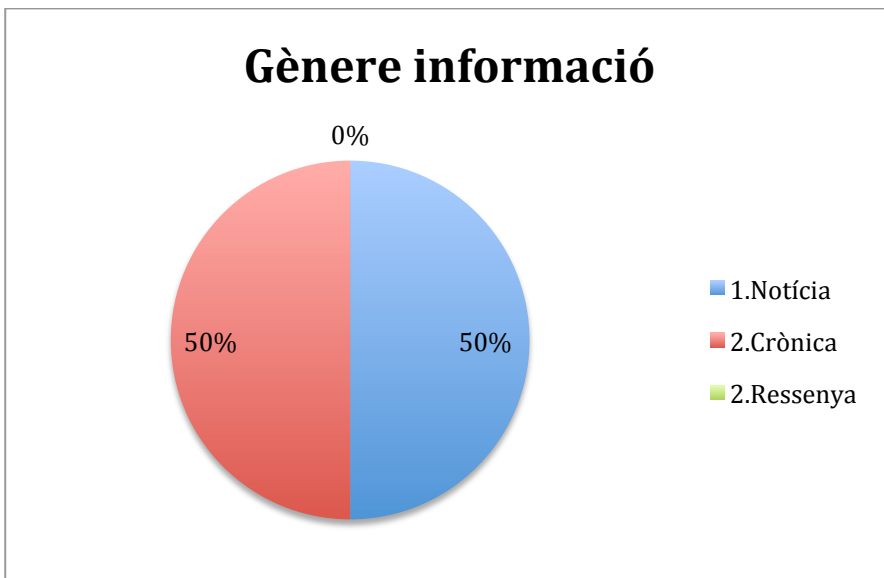
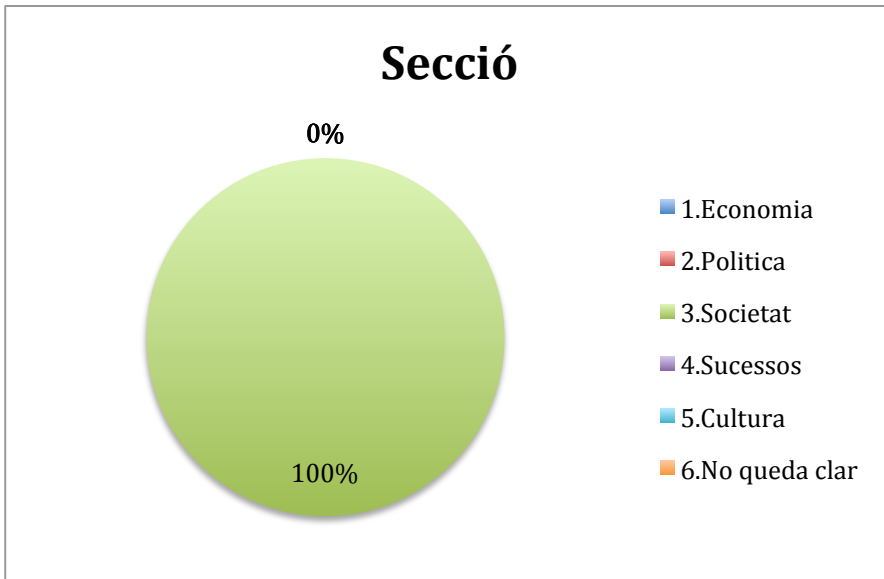

Reivindicacions Jornades

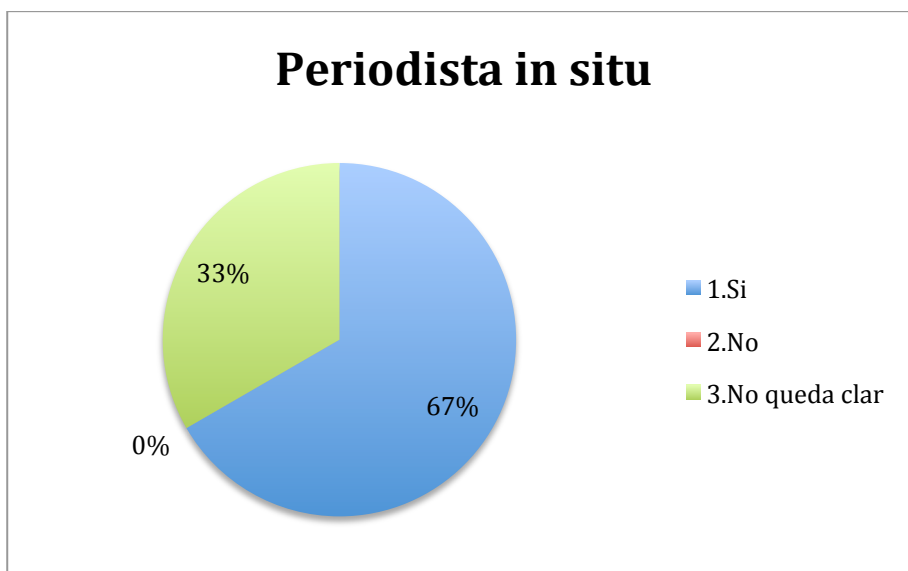

Resultats Taula 1: Dades general

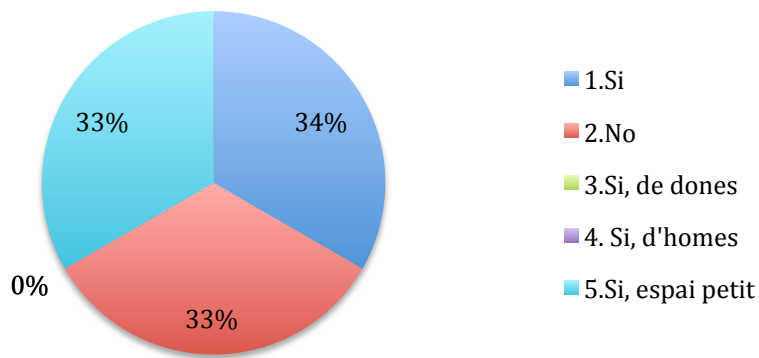

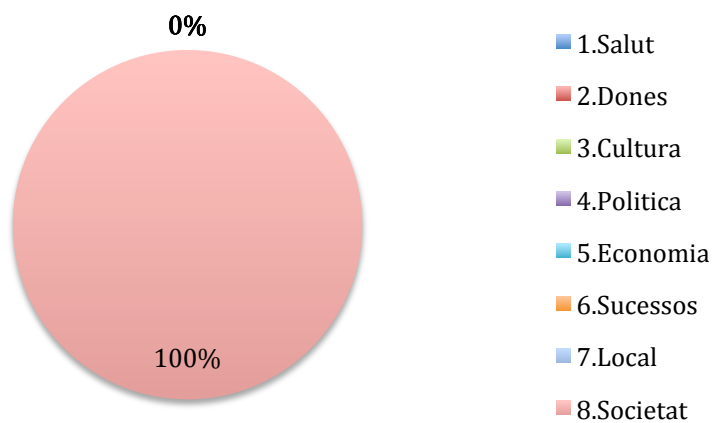
Resultats Taula 2: Rutines productives i emissor

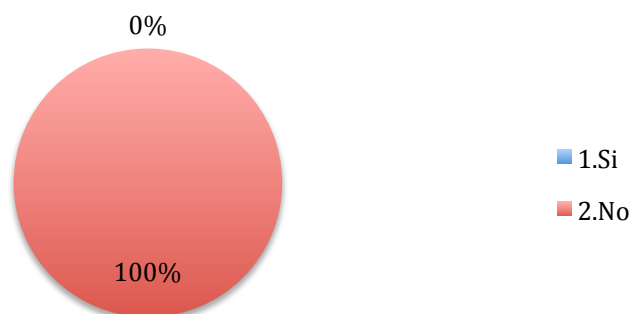
Publicitat de la pàgina

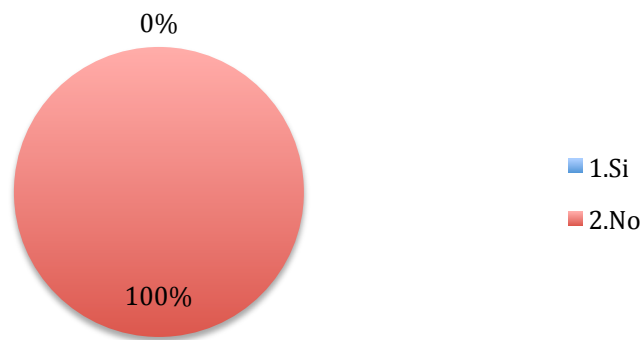
Contingut de la mateixa pàgina

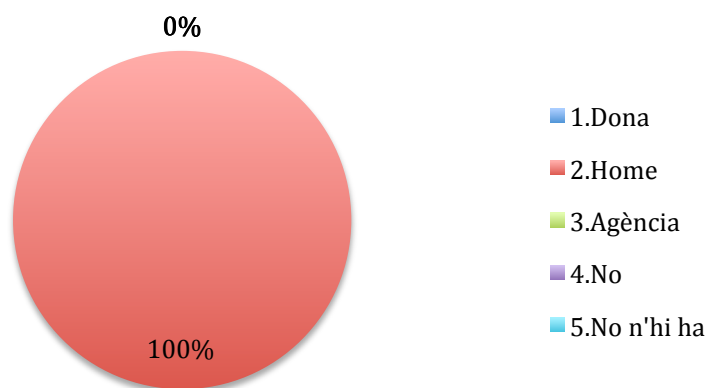
Inici de la notícia amb alguna prohibició?

Cometes a algunes paraules per posar-les en dubte?

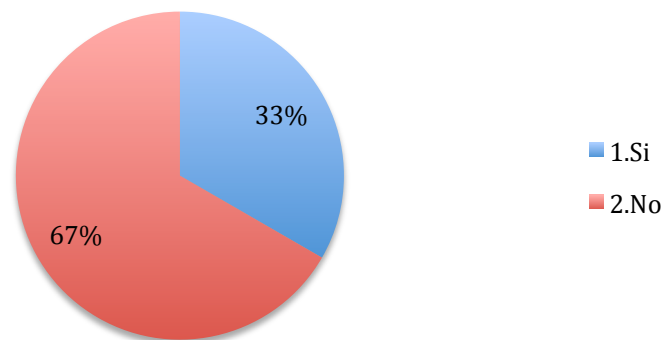

Autoria de la foto

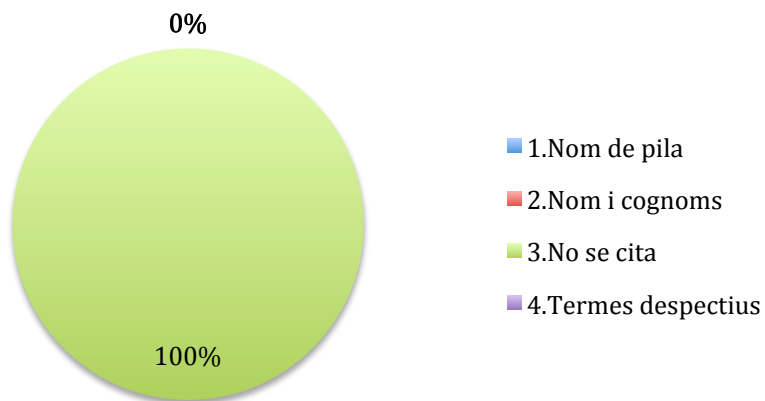

Anàlisi resultats Taula 3: Missatge

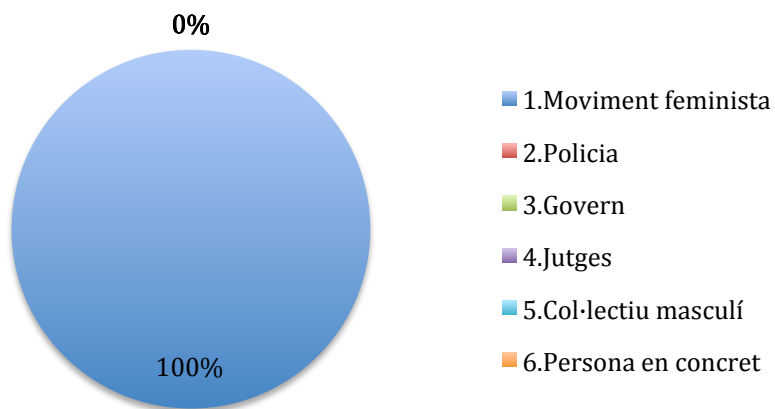
Càrrec protagonistes

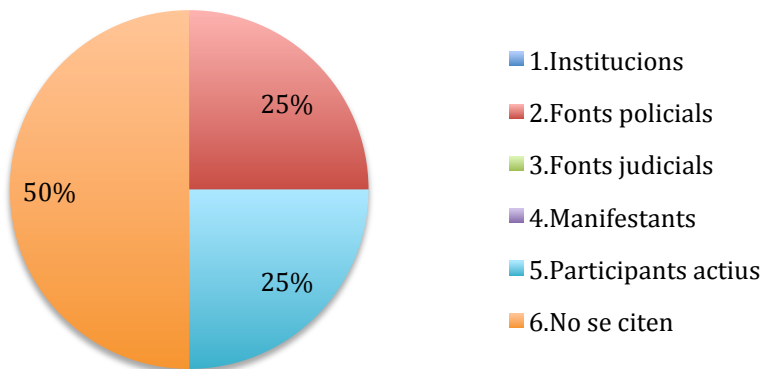
Identificació protagonistes

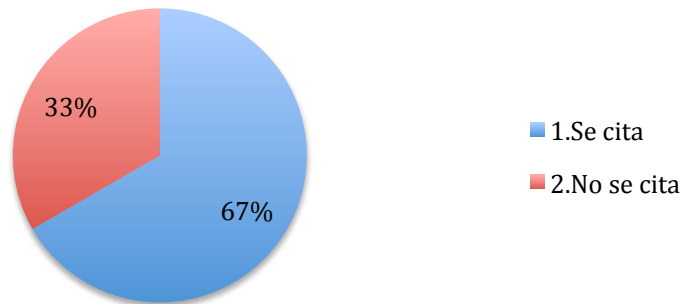
Protagonistes

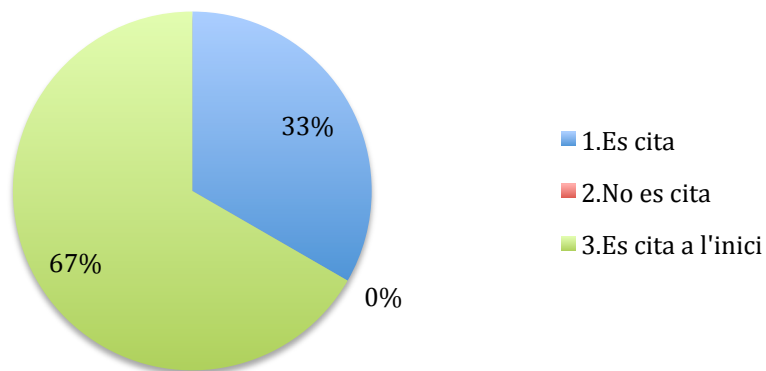
Fonts citades

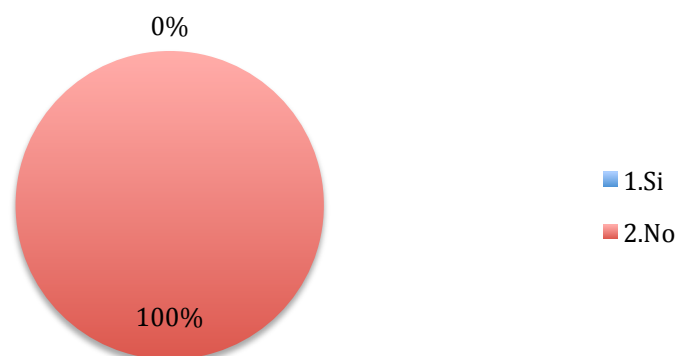
Escenari

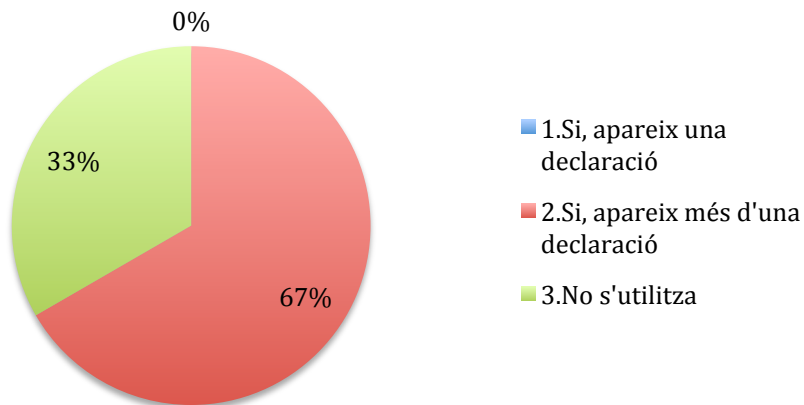
Lloc geogràfic

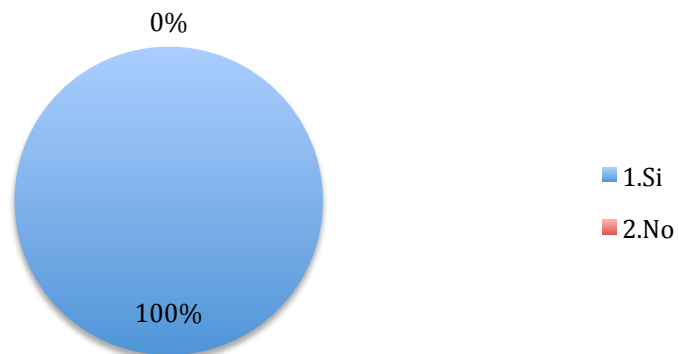
S'explica qui participa a les Jornades?

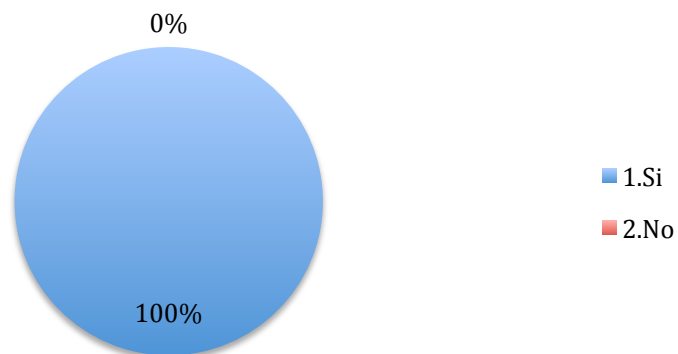
Ús de declaracions

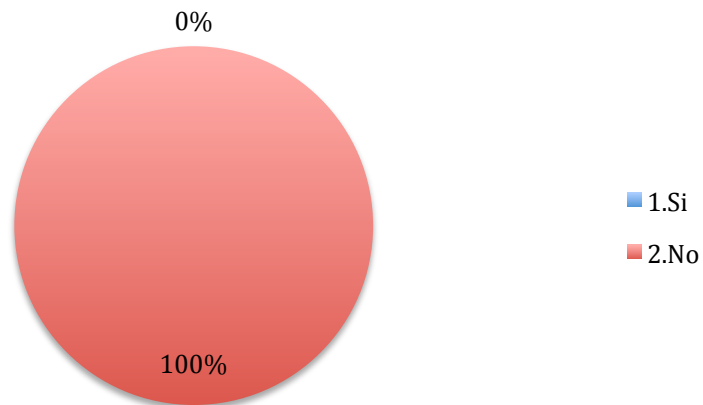
S'explica el que farà a les Jornades?

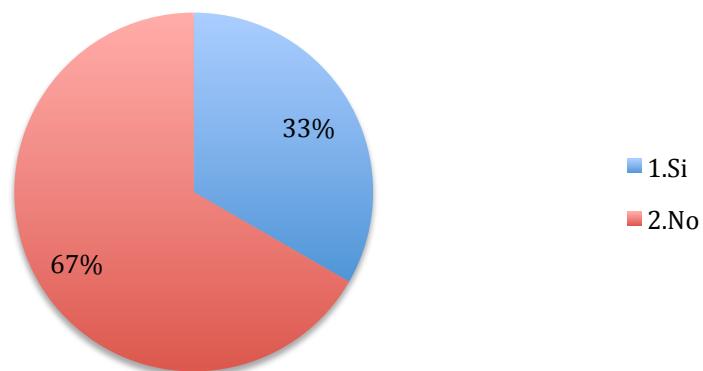
Apareix el nombre de participants?

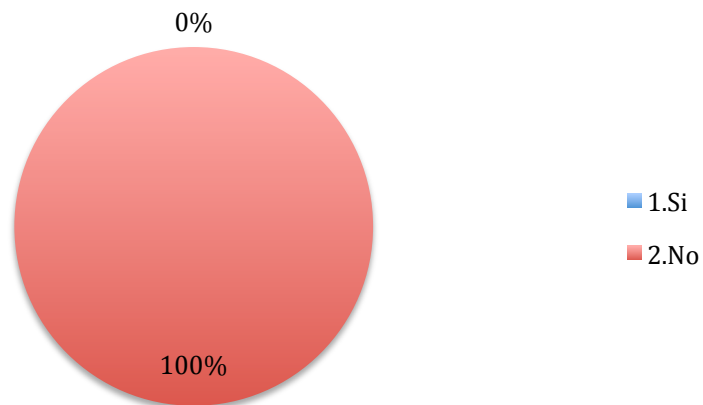
Es fa referència als homes?

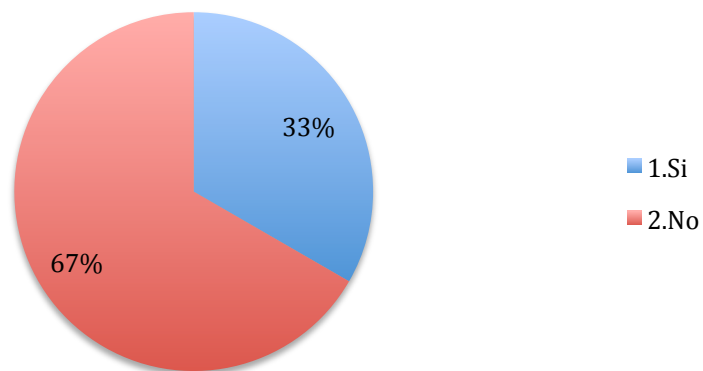
Detalls ponències

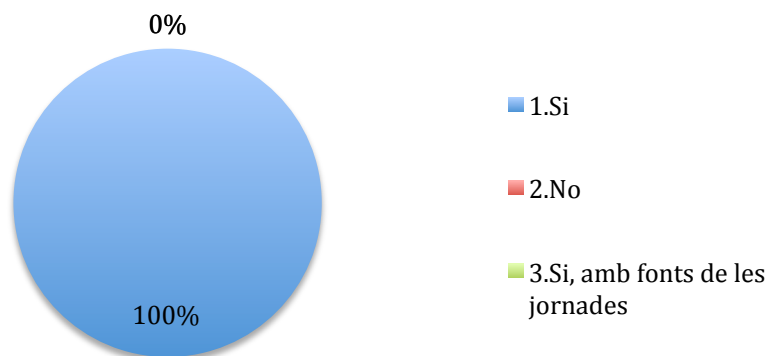
Fonts posicionades en contra?

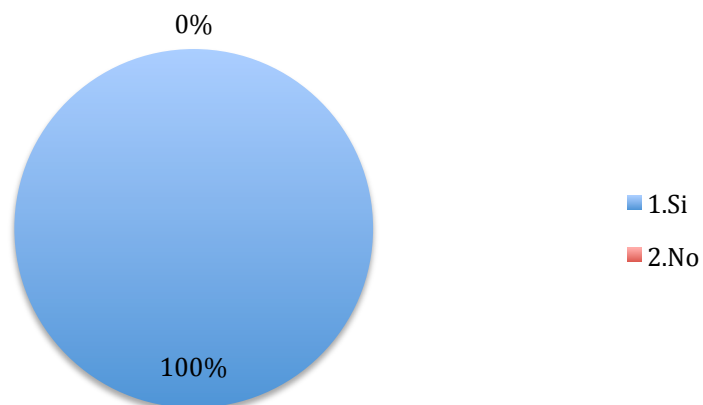
Dades de context

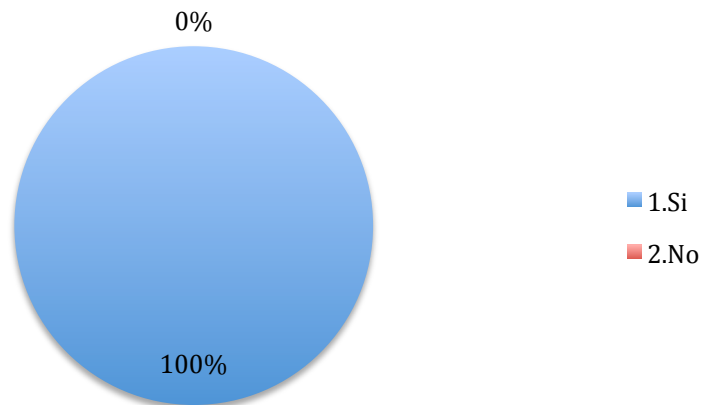
S'explica l'objectiu de les Jornades?

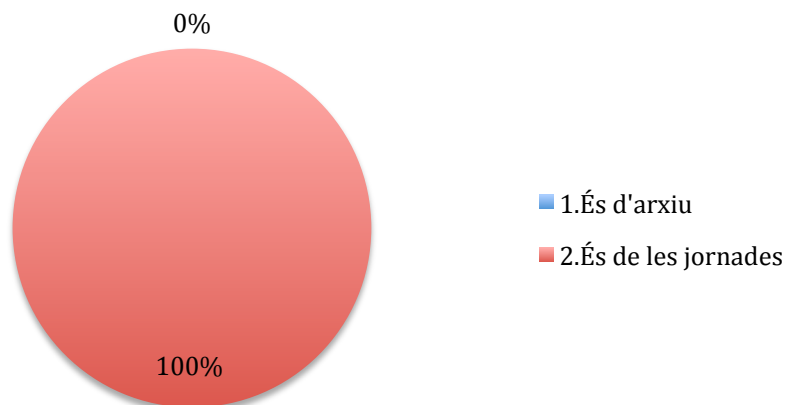
5 preguntes periodístiques

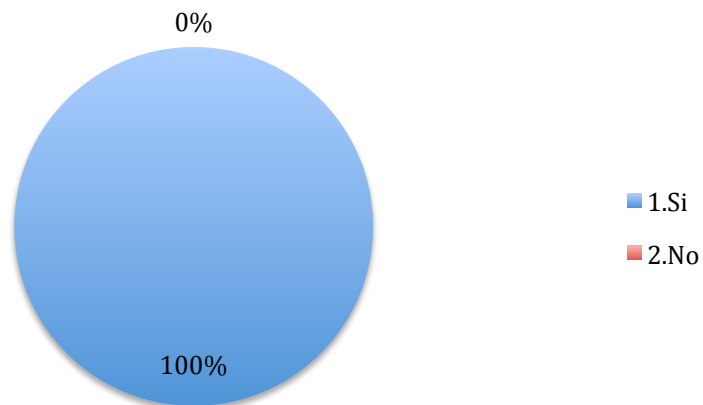
Reivindicacions Jornades

Fotografia

Porta peu explicatiu?

7.4 Gràfiques anàlisis ABC

Jornades Catalanes de la dona 1976

ABC hi dedica només una notícia. Per tant, el resultat d'analitzar cada categoria serà el 100%. A continuació, s'explicaran els resultats ja que al només haver-hi una notícia, en aquest cas, ressenya, és poc pràctic fer gràfics o taules.

Resultats anàlisi Taula 1: Dades generals

- 1.Titular: 1. 0-10. Només s'utilitza una paraula "Jornadas"
- 2.Entradeta: 2. no s'utilitza entradeta
- 3.Portada: 2. No apareix en portada
- 4.Secció: 6. No queda clar, no hi ha cap tiolet a principi de pàgina
- 5.Gènere informació: 3. És una ressenya.
- 6.Extensió: 3.Petita

Resultats anàlisi Taula 2: Rutines productives i emissor

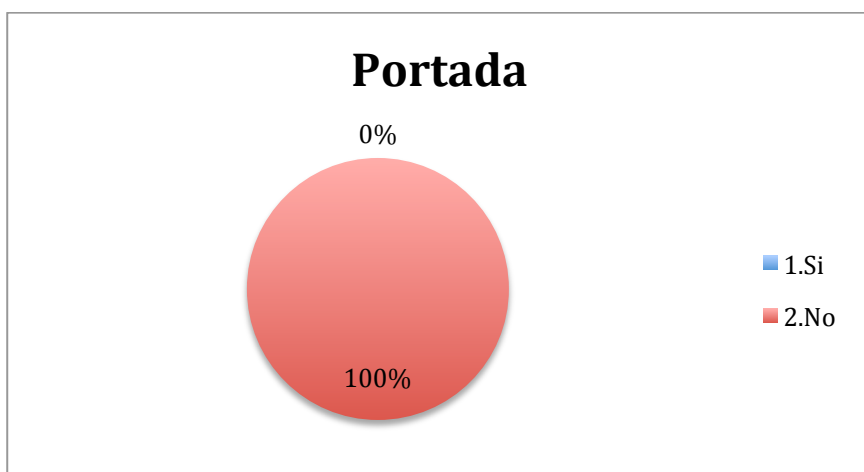
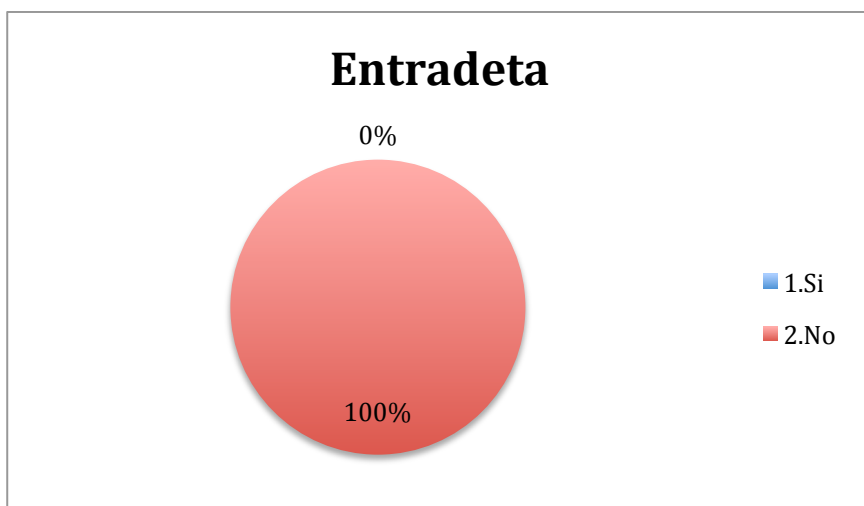
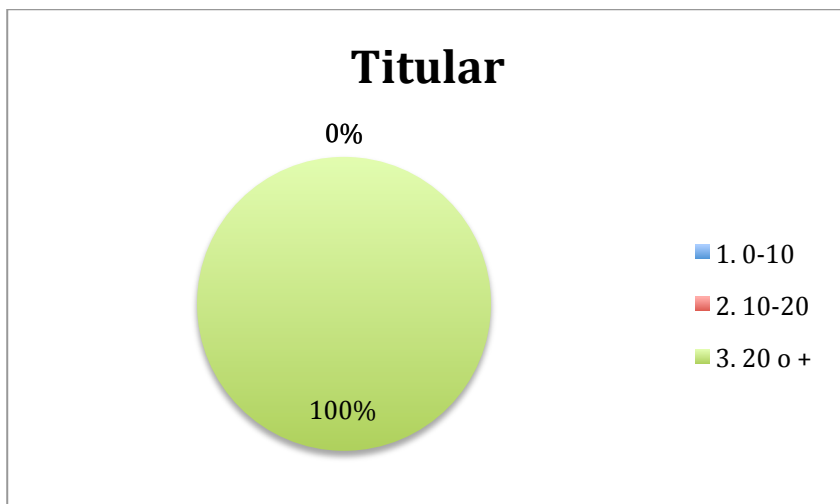
- 1.Notícia signada: 1.No
- 2.Periodista in situ: 2.No
- 3.Publicitat de la pàgina: 1.Si
- 4.Contingut notícies mateixa pàgina: 8.Societat
- 5.La notícia comença amb prohibició d'homes? 2.No
- 6.Cometes a algunes paraules per posar-les en dubte? 2.No
- 7.Autoria de la foto: 5. No hi ha cap fotografia

Resultats anàlisi Taula 3: Missatge

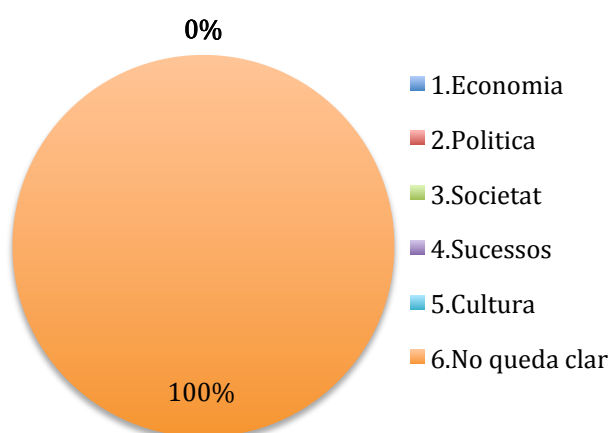
- 1.Tema principal: Ana vela participa a la inauguració de les Jornades Catalanes
- 2.Es cita el càrrec: 1.Si
- 3.Com se la identifica?: 2.Nom i cognoms
- 4.Protagonista: 6.Persona en concret.
- 5.Fonts citades: 6.No se citen

- 6.Escenari: 1.Es cita
- 7.Lloc geogràfic: 1.Es cita
- 8.S'explica qui participa a les Jornades?: 2.No apareixen els noms dels grups
- 9.Ús de declaracions: 3. No s'utilitzen
10. S'explica el que es farà a les Jornades?: 2.No
- 11.Es dóna el número de participants?: 2.No
- 12.Es fa referència a la participació d'homes? 2.No
- 13.Detalls ponències: 2.No
- 14.Fonts posicionades en contra de les Jornades? 2.No
- 15.Dades de context: 2.No
- 16.S'explica l'objectiu de les Jornades? 2.No
- 17.5 preguntes periodístiques. 2.No
- 18.Es mencionen les reivindicacions de les Jornades? 2.No
19. No s'utilitza cap tipus de fotografia, ni de les Jornades ni d'arxiu.

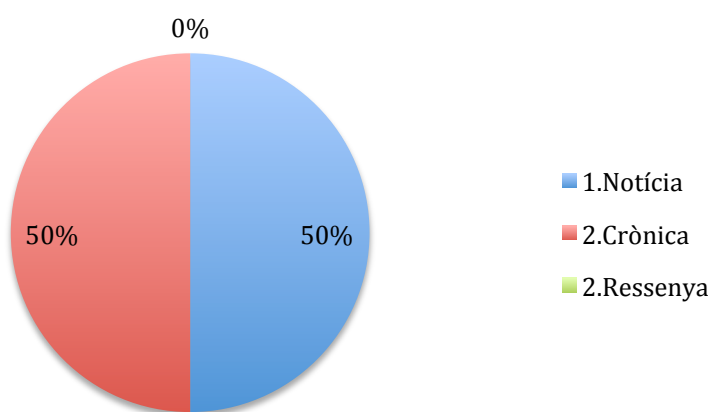
Resultats anàlisi Taula 1: Dades generals

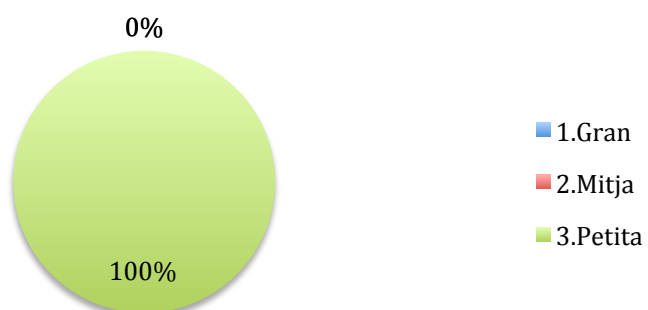
Secció

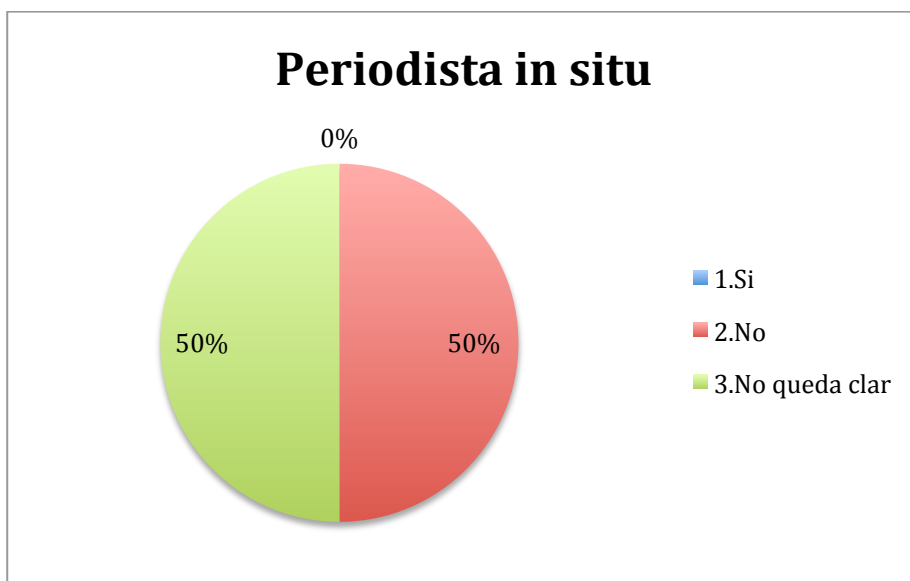
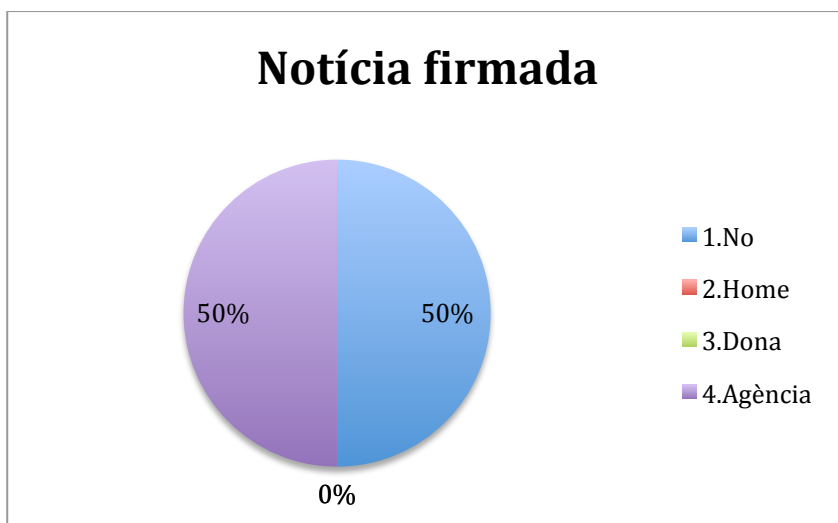
Gènere informació

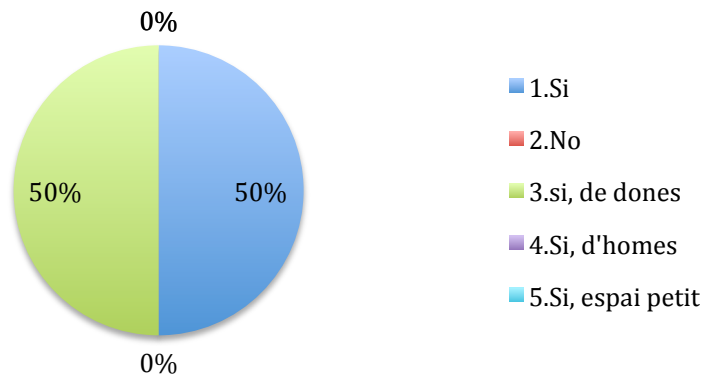
Extensió

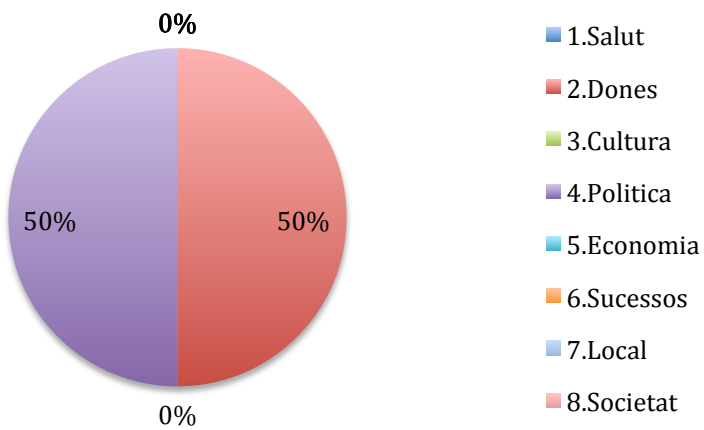
Resultats anàlisi Taula 2: Rutines productives i emissor

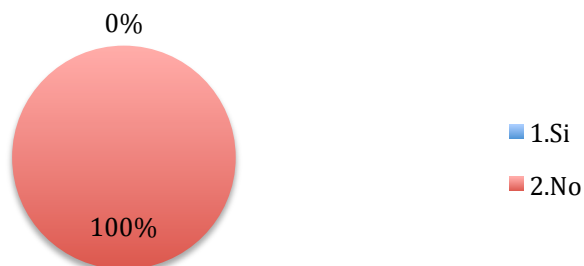
Publicitat de la pàgina

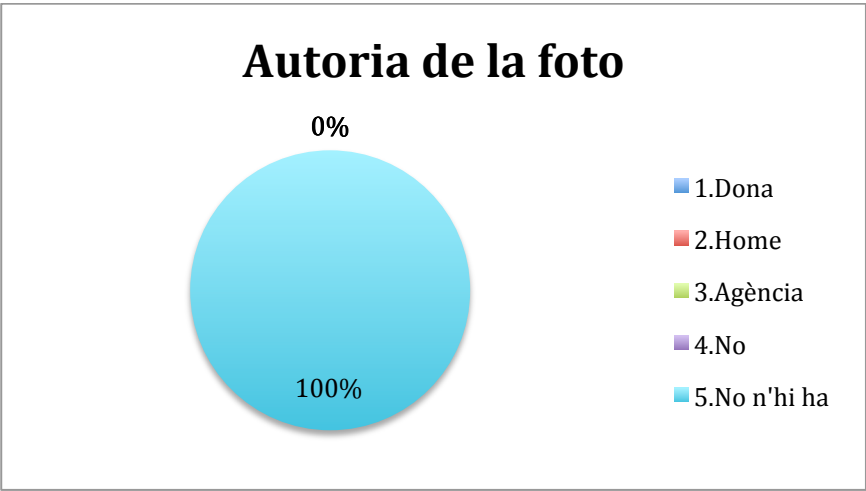
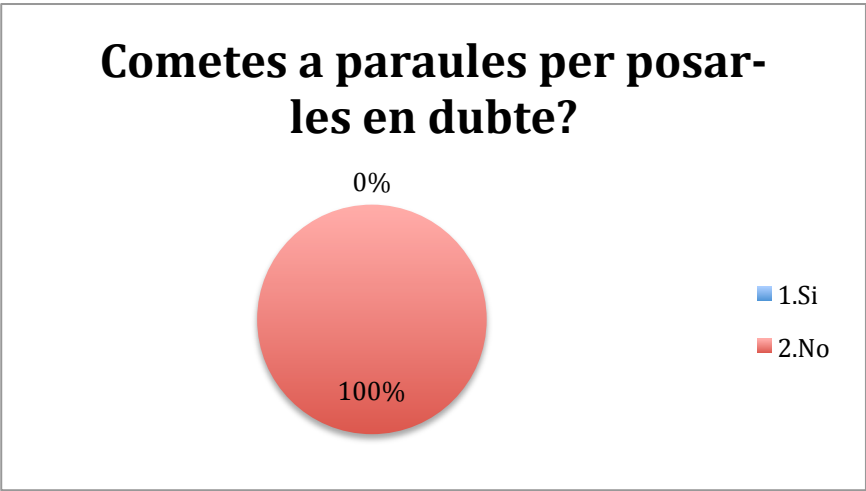

Contingut de la mateixa pàgina

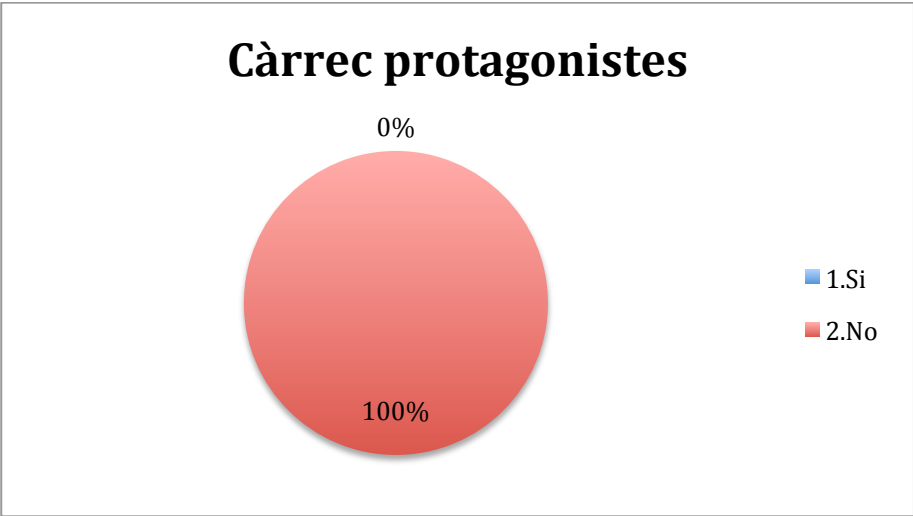

Inici de la notícia amb alguna prohibició?

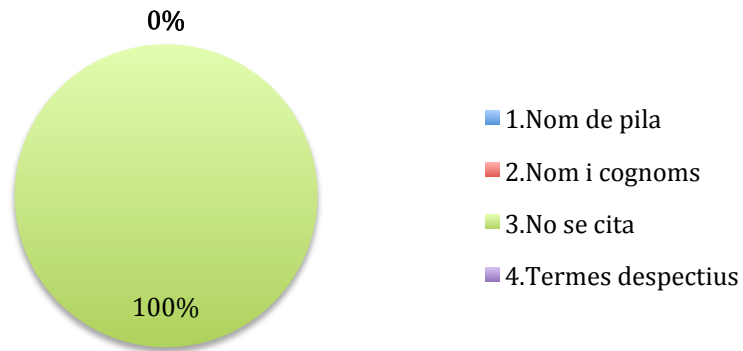

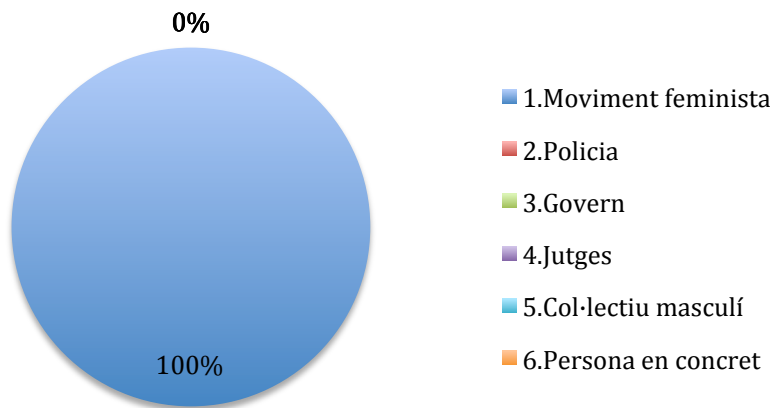
Anàlisi resultats Taula 3: Missatge

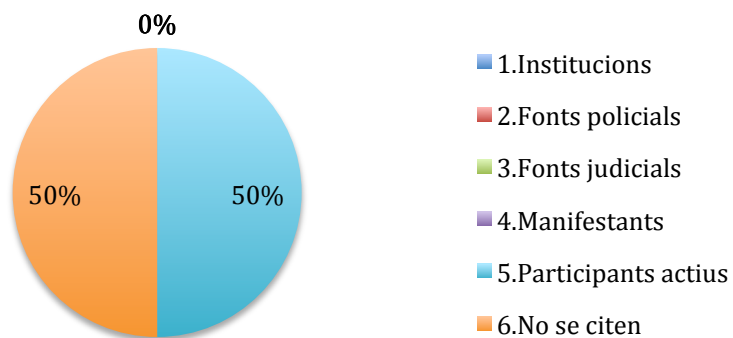
Identificació protagonistes

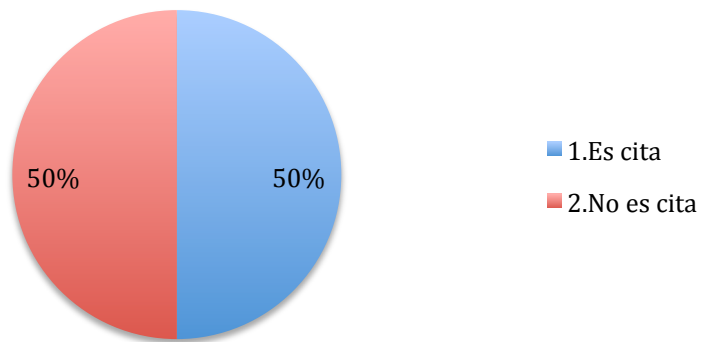
Protagonistes

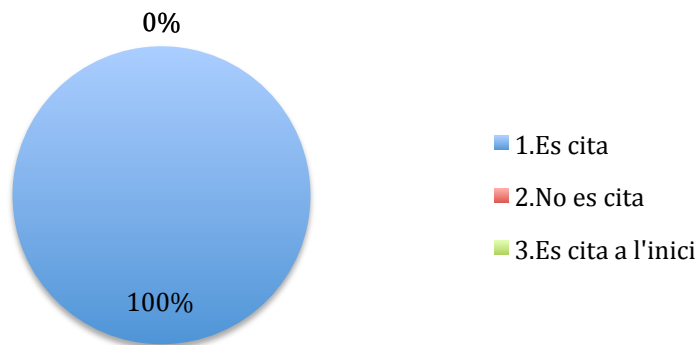
Fonts citades

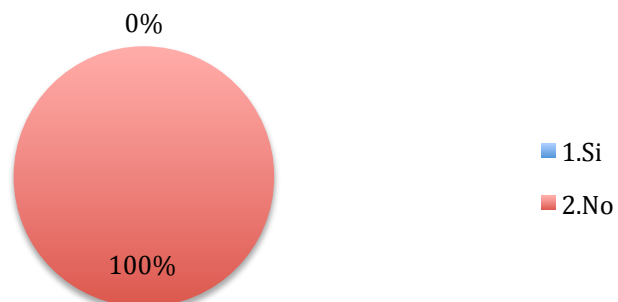
Escenari

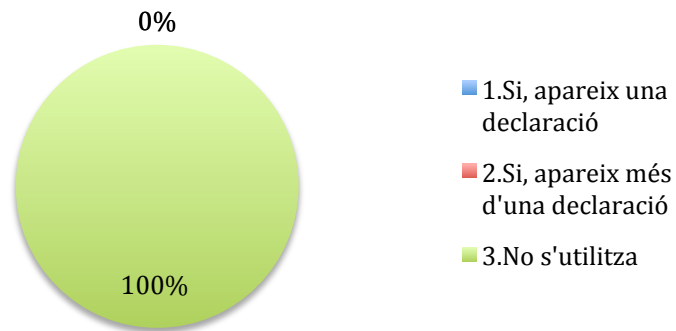
Lloc geogràfic

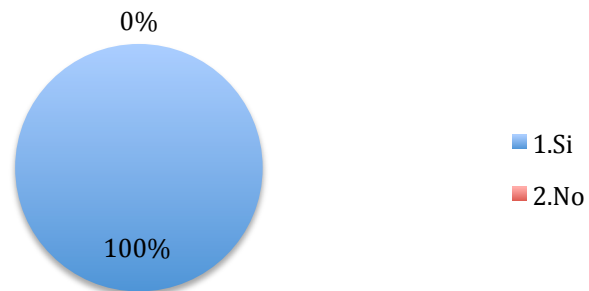
S'explica qui participa a les Jornades?

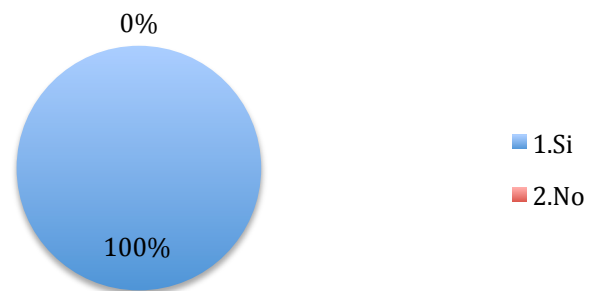
Ús de declaracions

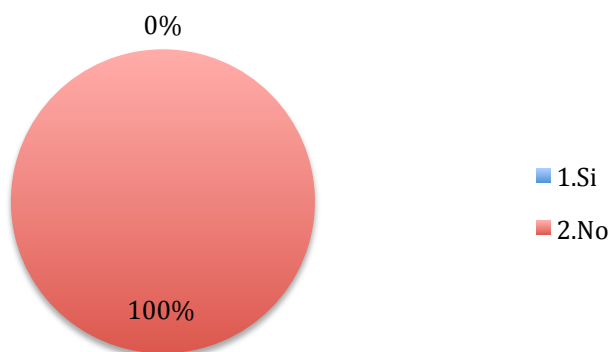
S'explica el que es farà a les Jornades?

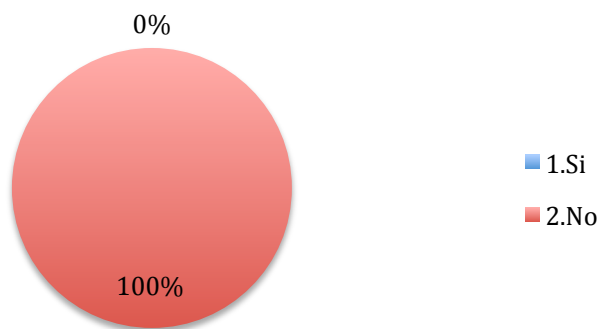
Apareix el nombre de participants?

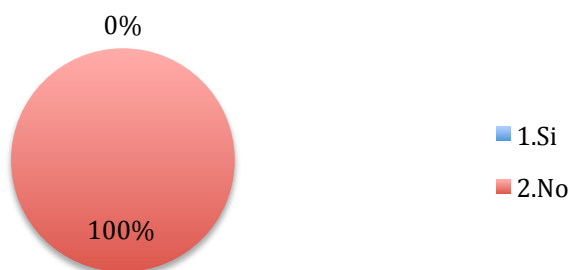
Es fa referència als homes?

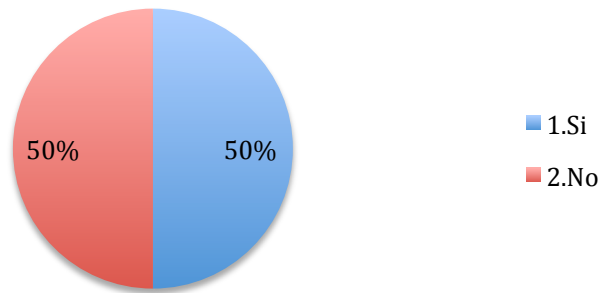
Detalls ponències

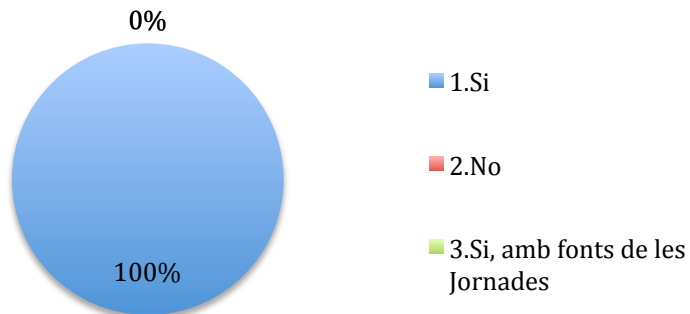
Fonts posicionades en contra?

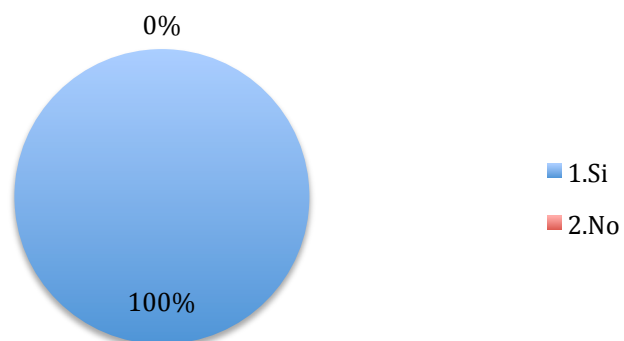
Dades context

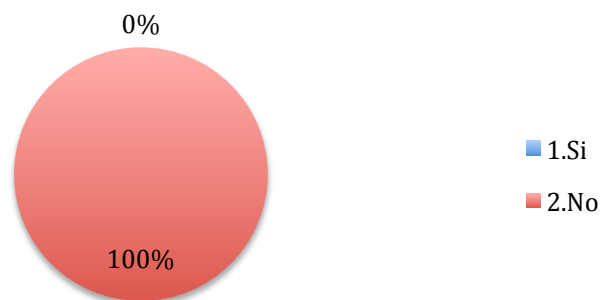
S'explica l'objectiu de les Jornades?

5 preguntes periodístiques

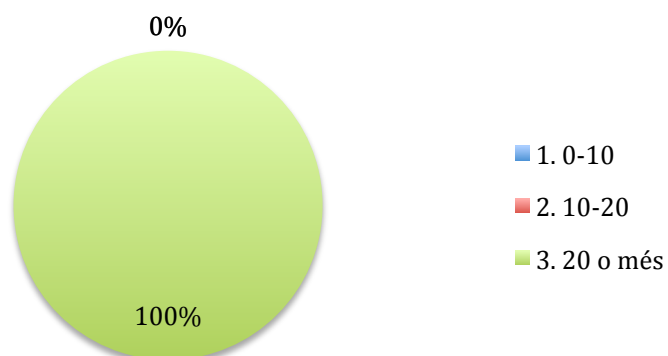
Reivindicacions de les Jornades

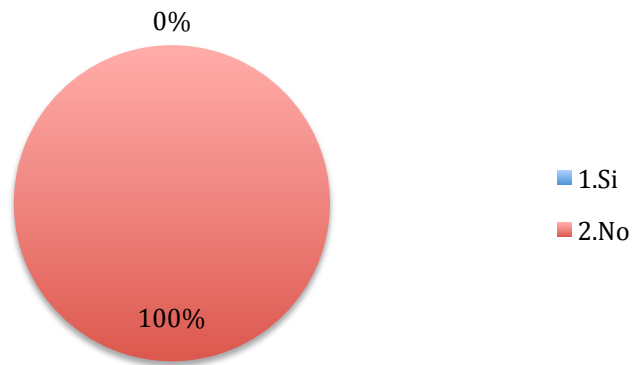
Jornades Estatals 10 anys de moviment feminista 1985

Anàlisi resultats Taula 1: Dades generals

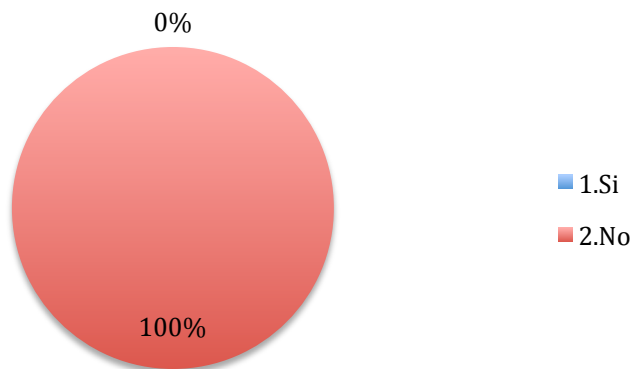
Titular

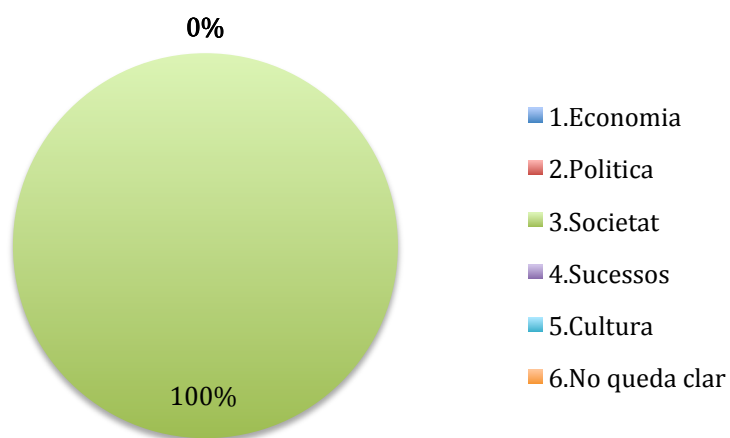
Entradeta

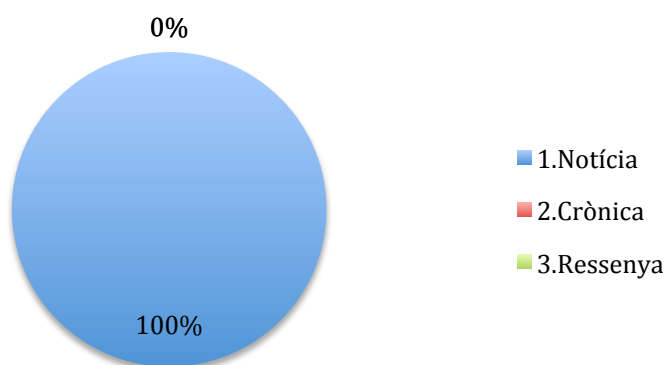
Portada

Secció

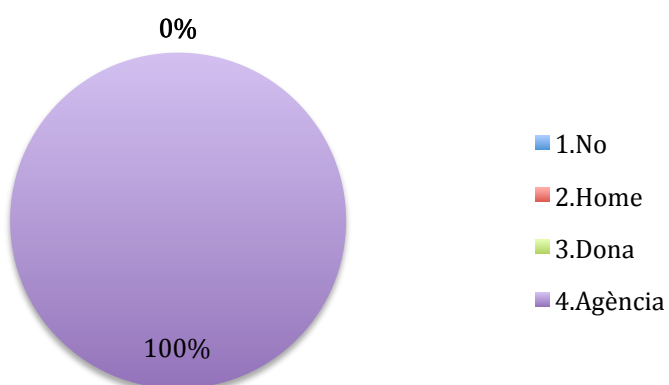

Gènere informació

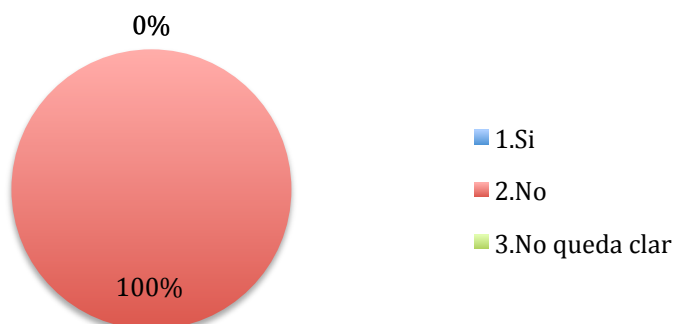

Resultats anàlisi Taula 2: Rutines productives i emissor

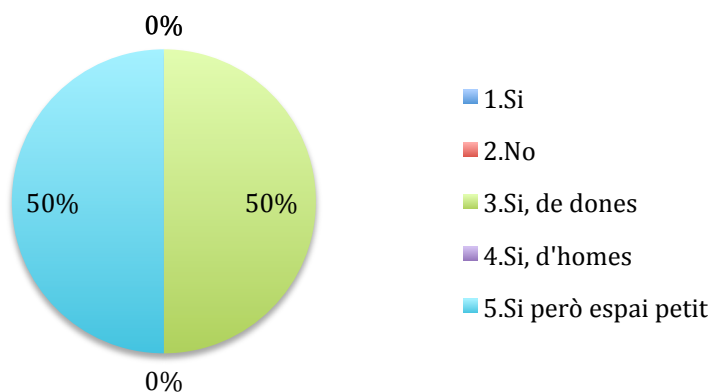
Notícia firmada

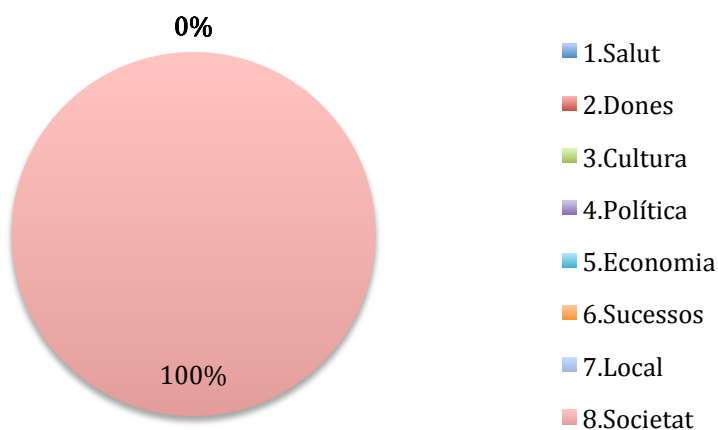
Periodista in situ

Publicitat de la pàgina

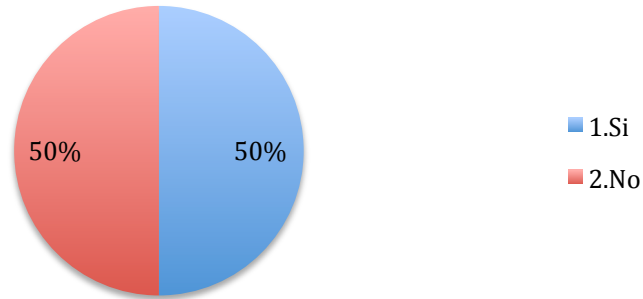
Contingut de la mateixa pàgina

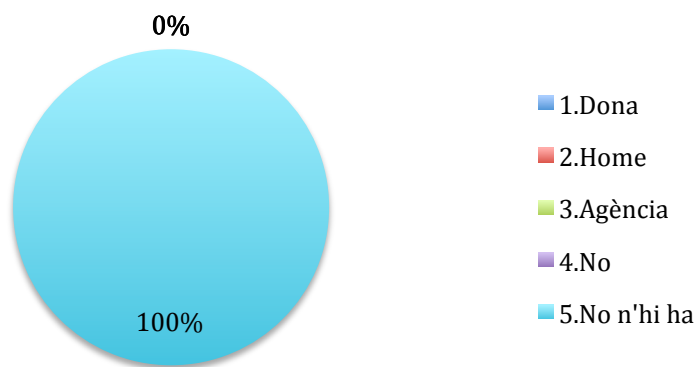
Inici de la notícia amb alguna prohibició?

Cometes a les paraules per posar-les en dubte?

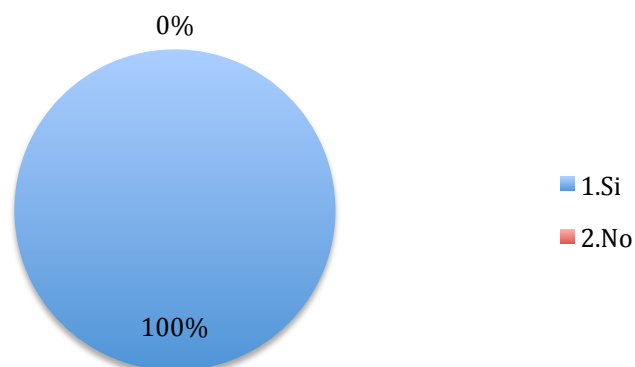

Autoria de la foto

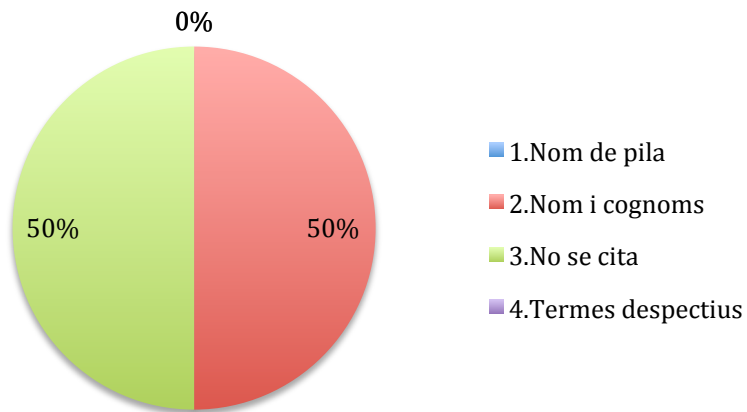

Resultats anàlisi Taula 3: Missatge

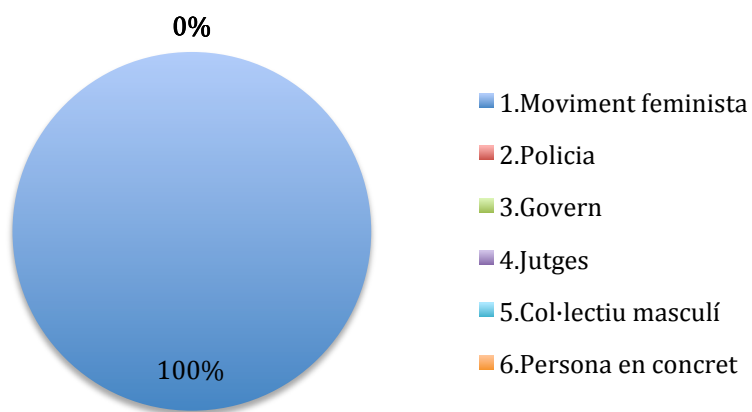
Càrrec protagonistes

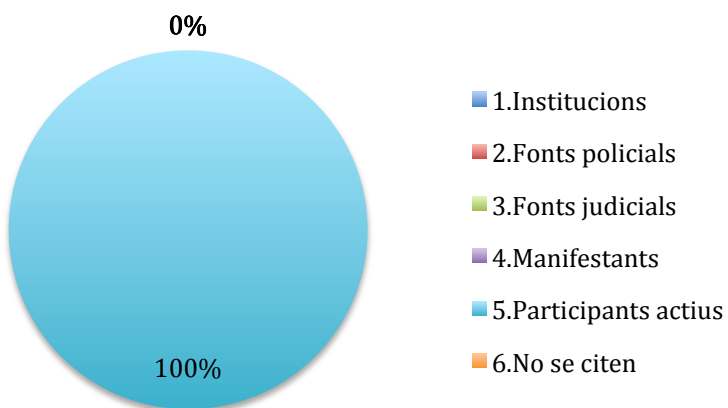
Identificació protagonistes

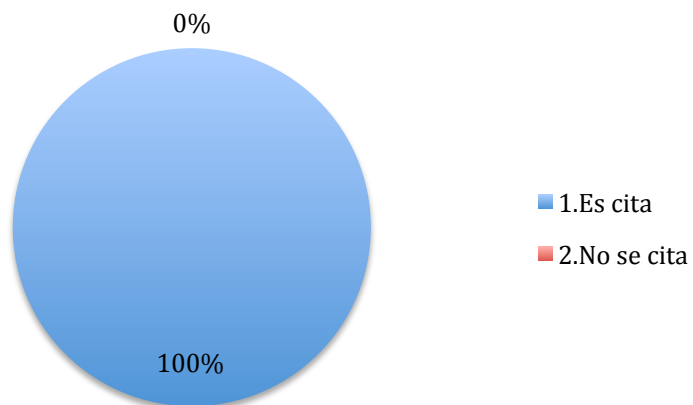
Protagonistes

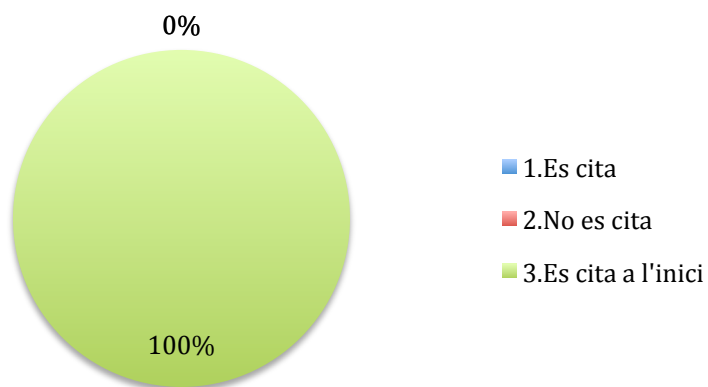
Fonts citades

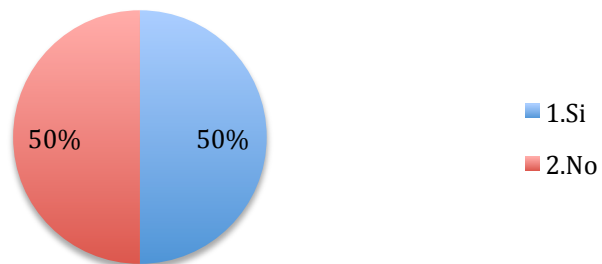
Escenari

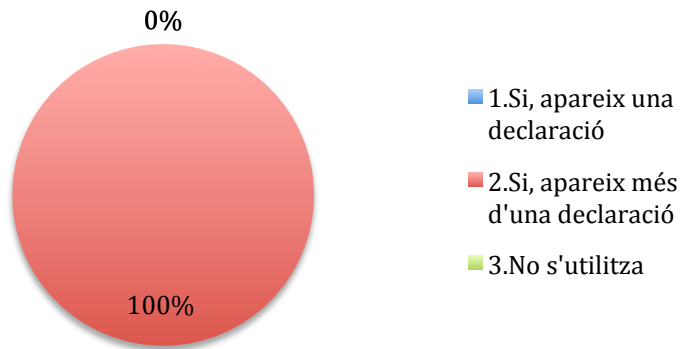
Lloc geogràfic

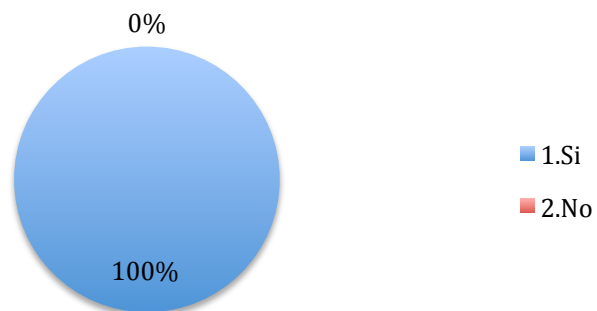
S'explica qui participa a les Jornades?

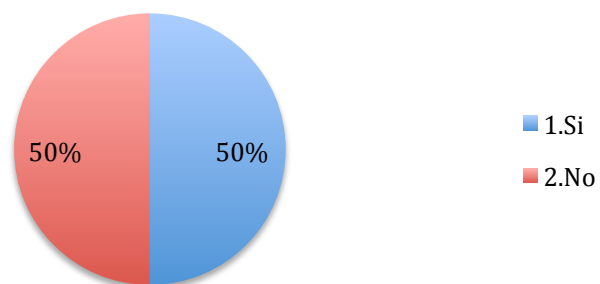
Ús de declaracions

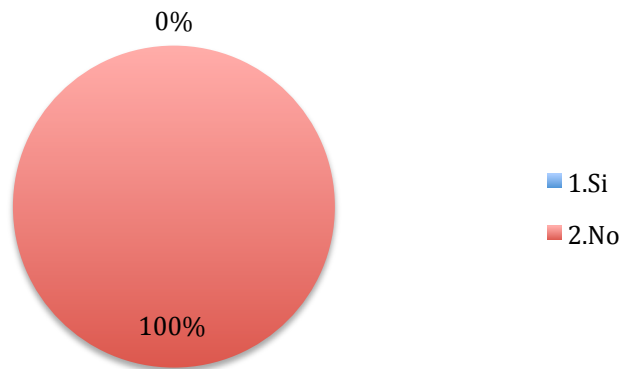
S'explica el que es farà a les Jornades?

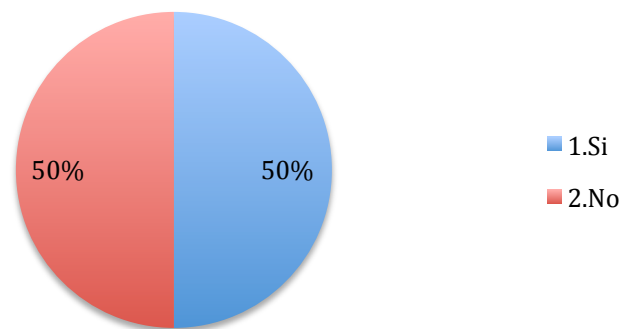
Apareix el nombre de participants?

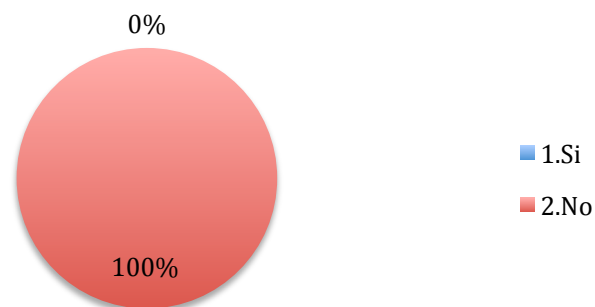
Es fa referència als homes?

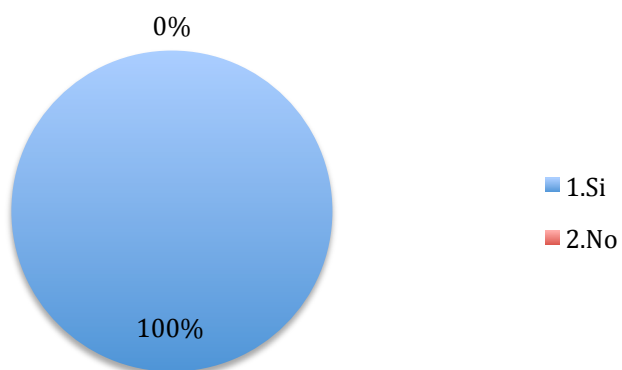
Detalls ponències

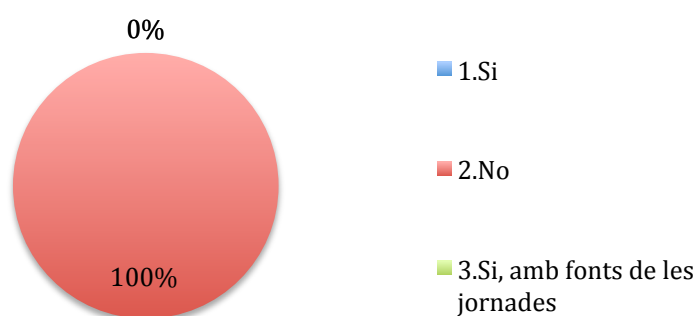
Fonts posicionades en contra?

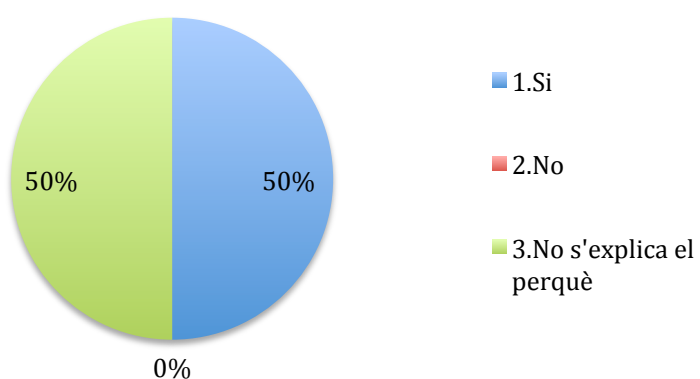
Dades de context

S'explica l'objectiu de les Jornades?

5 preguntes periodístiques

Reivindicacions Jornades

